

Publicatieblad

van de Europese Unie

L 203

Uitgave
in de Nederlandse taal

Wetgeving

59e jaargang

28 juli 2016

Inhoud

II Niet-wetgevingshandelingen

BESLUITEN

- ★ **Besluit (EU) 2016/1208 van de Commissie van 23 december 2015 betreffende steunmaatregel SA.39451 (2015/C) (ex 2015/NN) door Italië ten uitvoer gelegd ten gunste van Banca Tercas** (Kennisgeving geschied onder nummer C(2015) 9526)⁽¹⁾ 1
- ★ **Uitvoeringsbesluit (EU) 2016/1209 van de Commissie van 12 juli 2016 tot vervanging van de bijlage bij Uitvoeringsbesluit 2013/115/EU tot vaststelling van het Sirene-handboek en andere uitvoeringsmaatregelen voor het Schengeninformatiesysteem van de tweede generatie (SIS II)** (Kennisgeving geschied onder nummer C(2016) 4283) 35

⁽¹⁾ Voor de EER relevante tekst

NL

Besluiten waarvan de titels mager zijn gedrukt, zijn besluiten van dagelijks beheer die in het kader van het landbouwbeleid zijn genomen en die in het algemeen een beperkte geldigheidsduur hebben.

Besluiten waarvan de titels vet zijn gedrukt en die worden voorafgegaan door een sterretje, zijn alle andere besluiten.

II

(Niet-wetgevingshandelingen)

BESLUITEN

BESLUIT (EU) 2016/1208 VAN DE COMMISSIE

van 23 december 2015

betreffende steunmaatregel SA.39451 (2015/C) (ex 2015/NN) door Italië ten uitvoer gelegd ten gunste van Banca Tercas

(Kennisgeving geschied onder nummer C(2015) 9526)

(Slechts de tekst in de Italiaanse taal is authentiek)

(Voor de EER relevante tekst)

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 108, lid 2, eerste alinea,

Gezien de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, en met name artikel 62, lid 1, onder a),

Na de belanghebbenden overeenkomstig de genoemde artikelen te hebben aangemaand hun opmerkingen te maken ⁽¹⁾,

Overwegende hetgeen volgt:

1. DE PROCEDURE

- (1) De Commissie heeft via de media en de websites van de bank Tercas-Cassa di Risparmio della Provincia di Teramo SpA en van het Italiaanse depositogarantiestelsel Fondo Interbancario di Tutela dei Depositi (hierna „het FITD” of „het Fonds” genoemd) kennis gekregen van de steuninterventie van het FITD voor die bank.
- (2) Op 8 augustus 2014 en 10 oktober 2014 heeft de Commissie de Italiaanse autoriteiten om inlichtingen verzocht; dezen hebben op 16 september 2014 en 14 november 2014 geantwoord.
- (3) Bij brief van 27 februari 2015 heeft de Commissie Italië in kennis gesteld van haar besluit tot inleiding van de procedure van artikel 108, lid 2, van het Verdrag ten aanzien van de betrokken steunmaatregel (hierna „het inleidingsbesluit” genoemd).
- (4) Het inleidingsbesluit is op 24 april 2015 in het *Publicatieblad van de Europese Unie* bekendgemaakt ⁽²⁾. De Commissie heeft belanghebbenden uitgenodigd hun opmerkingen over de betrokken steun te maken.
- (5) Op 2 april 2015 heeft de Commissie de opmerkingen van Italië ontvangen.

⁽¹⁾ PB C 136 van 24.4.2015, blz. 17.

⁽²⁾ Zie voetnoot 1.

- (6) Op 22 mei 2015 heeft de Commissie de opmerkingen ontvangen van twee belanghebbenden: Tercas-Cassa di Risparmio della Provincia di Teramo SpA en Banca Popolare di Bari SCpA (hierna „BPB” genoemd).
- (7) Diezelfde dag heeft zij ook opmerkingen ontvangen van de Italiaanse centrale bank (Banca d'Italia) en het depositogarantiestelsel FITD.
- (8) Op 9 juni 2015 heeft de Commissie deze opmerkingen voor een reactie doorgeleid naar Italië. Italië heeft de Commissie meegedeeld dat het geen opmerkingen had bij de opmerkingen die de Commissie had doorgeleid.
- (9) Op 13 augustus 2015 en 17 september 2015 vonden twee bijeenkomsten plaats met de Italiaanse autoriteiten en de belanghebbenden; daar heeft Italië de argumenten die het al in zijn voorafgaande officiële communicatie had aangevoerd, verder uitgediept.

2. ACHTERGROND

2.1. Tercas

- (10) Tercas-Cassa di Risparmio della Provincia di Teramo SpA is de moedermaatschappij van een bancaire groep (hierna „Tercas” genoemd) die in hoofdzaak in de regio van de Abruzzes actief is. Eind 2011 was de hoofdaandeelhouder van de moedermaatschappij Fondazione Tercas, die toentertijd 65 % van die onderneming in handen had.
- (11) Eind 2011 omvatte Tercas ook Banca Caripe SpA (hierna „Caripe” genoemd), een regionale bank die vooral in de Abruzzes actief is en eind 2010 door Tercas was overgenomen (met een belang van 90 %) en die in de geconsolideerde balans van Tercas is opgenomen. Tercas had een kapitaal van 50 miljoen EUR en voor 311 miljoen EUR reserves.
- (12) Eind 2011 had Tercas een totaal geconsolideerd vermogen van 5,3 miljard EUR, 4,5 miljard EUR nettovorдерingen op cliënten, 2,7 miljard EUR schulden aan cliënten, 165 bijkantoren en 1 225 medewerkers.
- (13) Op 17 april 2012 heeft de Banca d'Italia, na een inspectie bij Tercas ⁽³⁾, aan de minister van Economie en Financiën voorgesteld om Tercas onder de noodregeling van artikel 70 van de Testo Unico Bancario (TUB) (bankenwetboek) te brengen.
- (14) Op 30 april 2012 heeft de minister van Economie en Financiën een decreet vastgesteld waarbij Banca Tercas onder de noodregeling (*amministrazione straordinaria*) werd gebracht ⁽⁴⁾. De Banca d'Italia heeft een bewindvoerder (*commissario straordinario*) aangesteld die de situatie moest ophelderen, een eind moest maken aan de onregelmatigheden en oplossingen moest helpen te vinden die in het belang van de depositohouders waren.
- (15) De bewindvoerder van Tercas onderzocht diverse opties om een eind te maken aan de moeilijkheden van Tercas. Aanvankelijk werden twee opties overwogen voor de herkapitalisatie van Tercas: een interventie van Fondazione Tercas (de hoofdaandeelhouder van Tercas) of een interventie van Credito Valtellinese (die een belang van 7,8 % had). Deze opties zijn vervolgens afgefallen.
- (16) In oktober 2013 heeft de bewindvoerder van Tercas, in samenspraak met de Banca d'Italia, contacten aangeknoopt met BPB, die belangstelling liet blijken voor een kapitaalinjectie in Tercas op voorwaarde dat voor de activa van Tercas en Caripe een boekenonderzoek zou plaatsvinden en dat het FITD het negatieve eigen vermogen van Tercas volledig zou dekken.
- (17) Op 25 oktober 2013 heeft de bewindvoerder van Tercas, op grond van artikel 29 van de statuten van het FITD, aan FITD een verzoek gericht voor een steuninterventie ten belope van maximaal 280 miljoen EUR, die een herkapitalisatie omvatte ter dekking van het negatieve eigen vermogen van Tercas op 30 september 2013 en de toezegging van het FITD om probleemactiva over te nemen.

⁽³⁾ De Banca d'Italia voerde tussen 5 december 2011 en 23 maart 2012 een inspectie uit bij Tercas. Bij die inspectie is de Banca d'Italia op diverse onregelmatigheden en wijdverbreide anomalieën gestoten wat betreft: 1) het beheer en de governance van de bank; 2) het functioneren van de interne audit; 3) de procedures voor kredietverlening, en 4) de doorstroming van informatie naar de beheers- en toezichtsorganen.

⁽⁴⁾ Wegens ernstige administratieve onregelmatigheden en zware overtredingen van de voorschriften.

- (18) Op zijn bijeenkomst van 28 oktober 2013 heeft het *Comitato di gestione* (college van bestuur) van het FITD besloten tot een steuninterventie voor Tercas op grond van artikel 96 ter, lid 1, onder d), van de Testo Unico Bancario ten belope van maximaal 280 miljoen EUR. Op 29 oktober 2013 is het besluit over de interventie bekrachtigd door het *Consiglio* (de raad van toezicht) van het FITD.
- (19) Op 30 oktober 2013 heeft het FITD aan de Banca d'Italia toestemming gevraagd om deze steuninterventie te mogen doorvoeren, verzoek waarin de Banca d'Italia op 4 november 2013 heeft bewilligd. Uiteindelijk heeft het FITD deze steuninterventie echter niet ten uitvoer gelegd.
- (20) Op 18 maart 2014 liep het boekenonderzoek van de activa van Tercas uit op onenigheid tussen de deskundigen van het FITD en die van de bankgroep (BPB) die onder de zeggenschap staat van Banca Popolare di Bari SCpA. Het geschil is beslecht doordat de partijen het eens zijn geraakt om een beroep te doen op een door de Banca d'Italia voorgestelde arbiter. Het boekenonderzoek bracht verdere bijzondere waardeverminderingen van activa aan het licht.
- (21) Op 1 juli 2014 heeft het FITD aan de Banca d'Italia een tweede verzoek gezonden om een steuninterventie voor Tercas te mogen doorvoeren, maar op gewijzigde voorwaarden.
- (22) De Banca d'Italia heeft deze steuninterventie op gewijzigde voorwaarden ⁽⁵⁾ goedgekeurd op 7 juli 2014.
- (23) De bewindvoerder van Tercas heeft van de Banca d'Italia de toestemming gekregen om op 27 juli 2014 een bijzondere aandeelhoudersvergadering van Tercas bijeen te roepen, die een besluit moest nemen over de dekking van de verliezen die tijdens de bewindvoeringsprocedure aan het licht waren gekomen en over de gelijktijdige kapitaalverhoging van 230 miljoen EUR, die voor BPB was gereserveerd.
- (24) De verliezen van Tercas in de periode van 1 januari 2012 tot en met 31 maart 2014 bedroegen 603 miljoen EUR. Na de volledige afwaardering van het resterende eigen vermogen van 337 miljoen EUR was het netto eigen vermogen van Tercas op 31 maart 2014 dus negatief geworden en beliep het — 266 miljoen EUR ⁽⁶⁾.
- (25) Op 27 juli 2014 heeft de aandeelhoudersvergadering van Tercas ⁽⁷⁾ over de volgende onderwerpen beraadslaagd:
- 1) de gedeeltelijke dekking van de verliezen, onder meer door het kapitaal tot nul terug te brengen en alle in omloop zijnde gewone aandelen te annuleren, en
 - 2) de kapitaalverhoging tot 230 miljoen EUR door middel van de aan BPB voorbehouden uitgifte van nieuwe gewone aandelen. Deze kapitaalverhoging vond op 27 juli 2014 plaats en werd betaald door een gedeeltelijke vergoeding voor een krediet van 480 miljoen EUR van BPB aan Tercas (overeenstemmend met een op 5 november 2013 door BPB verstrekte financiering).
- (26) In september 2014 heeft Tercas haar dochteronderneming Caripe geherkapitaliseerd met een kapitaalinjectie van 75 miljoen EUR.
- (27) Op 1 oktober 2014 werd de bewindvoering van Tercas beëindigd en heeft BPB nieuwe bestuursorganen van de onderneming aangesteld.
- (28) Op 30 september 2014, na afloop van de procedure van bewindvoering, had Tercas voor 2,994 miljard EUR activa, 2,198 miljard EUR vorderingen ten aanzien van haar cliëntèle, 1,766 miljard EUR netto inbare leningen, 716 miljoen EUR voorzieningen voor probleemkredieten en voor in totaal 182 miljoen EUR Tier 1-kapitaal ⁽⁸⁾.
- (29) In maart 2015 heeft BPB op een nieuwe kapitaalverhoging van Tercas ingetekend voor een bedrag van 135,4 miljoen EUR (waarvan 40,4 miljoen EUR voor de dochteronderneming Caripe), om het hoofd te bieden aan verdere verliezen tijdens het vierde kwartaal 2014, om de herstructureringskosten in 2015 en 2016 te dekken en om de kapitaalratio's van Tercas te verbeteren.

⁽⁵⁾ Zie overweging 38.

⁽⁶⁾ De hier gegeven cijfers betreffen uitsluitend Tercas-Cassa di Risparmio della Provincia di Teramo SpA — niet de hele Tercas-groep.

⁽⁷⁾ Notulen van de vergadering, repertorium nr. 125.149, bundel nr. 28.024 van 29 juli 2014, notaris Vincenzo Galeota.

⁽⁸⁾ Zie voetnoot 6.

2.2. BPB

- (30) Banca Popolare di Bari SCpA is de moedermaatschappij van bankgroep BPB. BPB is in hoofdzaak in Zuid-Italië actief. Eind 2013 had BPB een balanstotaal van 10,3 miljard EUR, 6,9 miljard EUR vorderingen op cliënten, 6,6 miljard EUR schulden aan cliënten, 247 bijkantoren en 2 206 medewerkers, een Tier 1-ratio van 8,1 % en een totale kapitaalratio van 11 %.
- (31) In december 2014 heeft BPB een kapitaalverhoging van 500 miljoen EUR doorgevoerd, bestaande uit de uitgifte van nieuwe aandelen voor maximaal 300 miljoen EUR en de uitgifte van een achtergestelde Tier 2-lening voor maximaal 200 miljoen EUR. De kapitaalverhoging diende ter versterking van de kapitaalratio's van BPB, die te lijden hadden van de overname van Tercas.

2.3. De context van de Italiaanse depositogarantiestelsels en het FITD

- (32) Overeenkomstig Richtlijn 94/19/EG van het Europees Parlement en de Raad ⁽⁹⁾, die van kracht was op het tijdstip dat de interventie van het FITD ten behoeve van Tercas plaatsvond, mogen kredietinstellingen alleen deposito's aanvaarden indien zij aan een officieel erkend depositogarantiestelsel deelnemen ⁽¹⁰⁾. In artikel 96 van de Testo Unico Bancario is bepaald: „De Italiaanse banken sluiten aan bij een van de in Italië opgerichte en erkende depositogarantiestelsels. De coöperatieve banken sluiten aan bij het desbetreffende depositogarantiestelsel” ⁽¹¹⁾.
- (33) Momenteel functioneren in Italië twee depositogarantiestelsels:
- 1) het FITD, dat op 10 december 1996 werd erkend als een depositogarantiestelsel en de vorm heeft van een privaatrechtelijke verplichte vereniging (*consorzio obbligatorio di diritto privato*) ⁽¹²⁾. Momenteel is het FITD het enige in Italië opgerichte en erkende depositogarantiestelsel waarbij banken niet zijnde coöperatieve banken kunnen aansluiten ⁽¹³⁾. In artikel 2 van de statuten van het FITD, die door de Banca d'Italia zijn goedgekeurd, is bepaald: „Tot het Fonds treden de Italiaanse banken toe, met uitzondering van de coöperatieve banken.”
 - 2) Het Fondo di Garanzia dei Depositanti del Credito Cooperativo (hierna „FGDCC” genoemd), is een depositogarantiestelsel waarvan de toetreding is voorbehouden aan, maar niet verplicht voor coöperatieve banken.
- (34) Overeenkomstig artikel 96 bis van de Testo Unico Bancario en artikel 29 van de statuten van het FITD, kan deze laatste, onder bepaalde voorwaarden, steuninterventies uitvoeren ten behoeve van aangesloten instellingen die onder bewindvoering zijn geplaatst.
- (35) Die interventies worden ex-post gefinancierd via verplichte bijdragen van de aangesloten banken. De individuele bijdragen worden berekend op basis van de desbetreffende bepalingen uit de statuten ⁽¹⁴⁾ naar rato van het volume gegarandeerde deposito's dat elke bank aanhoudt. De bijdragen worden niet rechtstreeks geboekt op de balans van het FITD, maar worden geboekt op een aparte rekening per interventie waarop zij betrekking hebben.
- (36) De besluiten over de steuninterventies worden genomen door de twee bestuursorganen van het FITD:
- 1) de *Consiglio* (raad van toezicht) ⁽¹⁵⁾, die beslist bij absolute meerderheid van de leden die deelnemen aan de bijeenkomst waarop het besluit wordt genomen. De voorzitter van de raad wordt verkozen door de leden van

⁽⁹⁾ Richtlijn 94/19/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 1994 inzake de depositogarantiestelsels (PB L 135 van 31.5.1994, blz. 5).

⁽¹⁰⁾ Zie artikel 3, lid 1, van Richtlijn 94/19/EG.

⁽¹¹⁾ Origineel: „Le banche italiane aderiscono a uno dei sistemi di garanzia dei depositanti istituiti e riconosciuti in Italia. Le banche di credito cooperative aderiscono al sistema di garanzia dei depositanti costituito nel loro ambito.”

⁽¹²⁾ Op zijn website presenteert het FITD zich als verplichte vereniging.

⁽¹³⁾ De coöperatieve banken kunnen niet aansluiten bij het FITD. Deze banken moeten aansluiten bij het Fondo di Garanzia dei Depositanti del Credito Cooperativo, het depositogarantiestelsel dat is opgericht in de sector coöperatieve banken.

⁽¹⁴⁾ Zie artikel 25 van de statuten en de artikelen 9 tot en met 14 van de bijlage bij de statuten.

⁽¹⁵⁾ Zie de artikelen 3 tot en met 15 van de statuten van het FITD.

de raad van toezicht. De overige leden worden verkozen naar rato van het volume gegarandeerde deposito's dat elke bank houdt, waarbij de voorkeur gaat naar de instellingen die hogere bijdragen voldoen, maar wel wordt gegarandeerd dat ook kleinere banken zijn vertegenwoordigd⁽¹⁶⁾. De overige leden van de raad (momenteel 23 in aantal) zijn in hoofdzaak vertegenwoordigers van de belangrijkste aangesloten banken⁽¹⁷⁾, met thans telkens twee vertegenwoordigers van Unicredit, Intesa Sanpaolo en Monte dei Paschi di Siena. Ook de voorzitter van de Italiaanse vereniging van banken, de Associazione Bancaria Italiana (ABI), is lid van de raad van toezicht;

2) het *Comitato di Gestione* (college van bestuur)⁽¹⁸⁾, dat beslist bij absolute meerderheid van de leden die deelnemen aan de bijeenkomst waarop het besluit wordt genomen. Dit college bestaat uit de voorzitter van de raad van toezicht, de vicevoorzitter van de raad, die fungeert als vicevoorzitter van het college, en zes andere leden van de raad van toezicht.

(37) Het college van bestuur heeft beslissingsbevoegdheid voor de steuninterventies in de vorm van financiering en garanties⁽¹⁹⁾, terwijl de raad van toezicht, op voorstel van het college van bestuur, beslist over deelnemingen en andere technische vormen van ondersteuning⁽²⁰⁾.

3. DE MAATREGELEN

(38) De steuninterventie van het FITD waarvoor de Banca d'Italia op 7 juli 2014 goedkeuring heeft gegeven, omvat de volgende maatregelen:

1) *maatregel nr. 1*: een inbreng à fonds perdu van 265 miljoen EUR om het negatieve eigen vermogen van Banca Tercas te dekken;

2) *maatregel nr. 2*: 35 miljoen EUR als garantie (voor drie jaar) ter dekking van het kredietrisico verbonden aan bepaalde uitzettingen van Tercas op [...] ⁽²¹⁾. De uitzettingen (twee bulletleningen (met aflossing in één tranche) met als vervaldatum 31 maart 2015) zijn volledig terugbetaald aan de schuldeisers op de vervaldatum en zodoende kwam de garantie te vervallen zonder dat deze is uitgewonnen;

3) *maatregel nr. 3*: een garantie tot 30 miljoen EUR ter dekking van de bijkomende kosten voortvloeiend uit over maatregel nr. 1 verschuldigde belastingen. Deze belastingen zouden verschuldigd zijn wanneer maatregel nr. 1 niet zou worden vrijgesteld van belasting volgens de Italiaanse wetgeving (*). Deze specifieke belastingvrijstelling voor de steuninterventies van het FITD zou volgens de desbetreffende wetgeving afhankelijk zijn van een voorafgaande goedkeuring door de Europese Commissie. In dit geval heeft het FITD het volledige bedrag van 30 miljoen EUR uitgekeerd aan Tercas voordat de Commissie zich heeft kunnen uitspreken over de belastingvrijstelling.

4. GRONDEN VOOR HET INLEIDEN VAN DE FORMELE ONDERZOEKSPROCEDURE

(39) In haar inleidingsbesluit was de Commissie tot de voorlopige conclusie gekomen dat de niet-aangemelde maatregelen staatssteun konden inhouden in de zin van artikel 107 van het Verdrag en heeft zij twijfel geformuleerd over de verenigbaarheid van de maatregelen met de interne markt.

(40) De Commissie was dan ook tot de voorlopige conclusie gekomen dat de steuninterventie van het FITD aan de Italiaanse staat viel toe te rekenen en dat de FITD-middelen onder de zeggenschap van de staat staan. Meer bepaald vloeien de FITD-interventies voort uit een door de staat vastgestelde opdracht van de overheid: de Testo

⁽¹⁶⁾ Zie artikel 12, lid 3, van de statuten van het FITD.

⁽¹⁷⁾ Zie artikel 13, lid 10, van de statuten van het FITD. Momenteel hebben Unicredit, Intesa Sanpaolo en Monte dei Paschi di Siena elk twee vertegenwoordigers. Credem, Credito Valtellinese, BNL, Deutsche Bank, Cariparma, Veneto Banca, CheBanca, BPM, Banco Desio e della Brianza, UBI, Banca di Credito Popolare Torre del Greco, Cassa di Risparmio di Rimini, Banca Popolare Pugliese, Unipol Banca, Banco popolare, Banca Popolare dell'Emilia Romagna en Banca del Piemonte hebben elk één vertegenwoordiger.

⁽¹⁸⁾ Zie de artikelen 16 tot en met 18 van de statuten van het FITD.

⁽¹⁹⁾ Artikel 17, lid 1, onder a), van de statuten van het FITD.

⁽²⁰⁾ Artikel 14, lid 1, onder e), van de statuten van het FITD.

⁽²¹⁾ Artikel 1, leden 627 en 628, van de Stabiliteitswet (*Legge di Stabilità*) 2014 (wet nr. 147/2013): „627. Ai fini del riassetto economico e finanziario dei soggetti in amministrazione straordinaria, gli interventi di sostegno disposti dal Fondo interbancario di tutela dei depositi non concorrono alla formazione del reddito dei medesimi soggetti. 628. L'efficacia delle disposizioni del comma 627 è subordinata all'autorizzazione della Commissione europea.”

(*) Vertrouwelijke informatie.

Unico Bancario (TUB) is de grondslag voor de erkenning van het FITD als verplicht depositogarantiestelsel; door artikel 96 bis van de Testo Unico Bancario wordt het FITD in het geval van een liquidatie gemachtigd tot interventies op andere voorwaarden dan de terugbetaling aan depositohouders, en de statuten van het FITD zijn door de Banca d'Italia goedgekeurd. Bovendien zouden, mocht het FITD in situaties niet zijnde liquidaties en met andere middelen interveniëren, deze interventies nog steeds afhankelijk zijn van de goedkeuring van de Italiaanse staat — via de Banca d'Italia.

- (41) Wat betreft de vraag of er sprake is van een selectief voordeel, heeft de Commissie opgemerkt dat het FITD bij zijn interventies niet heeft gehandeld als marktdeelnemer in een markteconomie, aangezien het FITD steun heeft verleend door middel van een inbreng à fonds perdu ter dekking van negatief eigen vermogen en dat het fonds geen premie heeft verlangd voor de garanties die aan Tercas waren afgegeven. Dankzij deze maatregelen hoefde Tercas de markt niet te verlaten, hetgeen zonder dit soort steun wel was gebeurd.
- (42) De voorlopige conclusie van de Commissie was dan ook dat de maatregelen selectief zijn op grond van het feit dat deze uitsluitend Tercas betreffen en een verstoring effect hebben op de mededinging doordat daarmee wordt voorkomen dat de begunstigde ervan failliet moet worden verklaard en de markt moet verlaten. Tegelijk concurreert Tercas met buitenlandse ondernemingen, waardoor het handelsverkeer tussen lidstaten wordt beïnvloed.
- (43) De Commissie was van oordeel dat, mochten de maatregelen nrs. 1, 2 en 3 staatssteun vormen, deze zouden zijn toegekend in strijd met de verplichtingen uit hoofde van artikel 108, lid 3, van het Verdrag.

5. OPMERKINGEN VAN ITALIË EN VAN BELANGHEBBENDEN

5.1. Staatsmiddelen en toerekenbaarheid aan de staat

5.1.1. De opmerkingen van Italië ⁽²²⁾

- (44) Italië is van mening dat de maatregelen met betrekking tot de steuninterventie geen verplicht karakter hadden, omdat het FITD volledige vrijheid had om te beslissen in welke fase, in welke omvang en op welke concrete voorwaarden het intervenieerde. Bovendien vallen deze maatregelen niet direct te vergelijken met de verplichte doelstellingen van de Testo Unico Bancario, ook al zetten deze direct in op een andere of verdergaande doelstelling: de gezondmaking van de bank in moeilijkheden. Dat doelstellingen eventueel gelijklopen met de doelstelling van de bescherming van depositohouders, zou louter toeval zijn. In dit verband doet de verwijzing van de Commissie naar zaak T-251/11, Oostenrijk/Commissie (Oostenrijkse wet op groene elektriciteit) ⁽²³⁾ niet ter zake. De aangehaalde zaak betreft een regel waarbij een belastingvrijstelling wordt gegeven die, naar haar aard, een overheidskarakter heeft en het vermoeden van toerekenbaarheid van de maatregel aan de staat rechtvaardigt.
- (45) Italië betoogt voorts dat de uitlegging van de Commissie, die zou zijn gebaseerd op een soort vermoeden van staatssteun bij interventies van een depositogarantiestelsel, niet kan worden gebaseerd op Richtlijn 2014/49/EU van het Europees Parlement en de Raad ⁽²⁴⁾ (die nog niet was omgezet en waarvan de omzettingstermijn nog niet was verstreken op het tijdstip dat de maatregelen zijn vastgesteld). Deze uitlegging van de Commissie vindt evenmin steun in de bankenmededeling van 2013 ⁽²⁵⁾. Meer bepaald dient, volgens punt 63 van die mededeling, de eventuele toerekenbaarheid aan de staat van besluiten over het gebruik van depositogarantiestelsels van geval tot geval te worden beoordeeld, terwijl in artikel 11 van Richtlijn 2014/49/EU geen algemene verplichting is vastgesteld tot voorafgaande aanmelding van interventies van garantiefondsen. Een voorafgaande aanmelding bij de Commissie is alleen noodzakelijk wanneer, na een concrete controle, blijkt dat een ondersteuningsmaatregel staatssteun vormt.
- (46) Wat betreft de toerekenbaarheid aan Italië van de interventie van het FITD, baseren de Italiaanse autoriteiten hun analyse op het toerekenbaarheids criterium dat is ontwikkeld in het kader van de zaak-Stardust Marine ⁽²⁶⁾, criterium waaraan in deze zaak om de volgende redenen niet is voldaan. In de eerste plaats is het FITD een privaatrechtelijke entiteit die beslissingen neemt uitsluitend via haar algemene vergadering en bestuursorganen,

⁽²²⁾ De Italiaanse overheidsinstantie die opmerkingen aan de Commissie heeft gezonden, is de minister van Economie en van Financiën.

⁽²³⁾ Arrest van het Gerecht van 11 december 2014, Oostenrijk/Commissie (Oostenrijkse wet op groene elektriciteit), zaak T-251/11, ECLI:EU:T:2014:1060.

⁽²⁴⁾ Richtlijn 2014/49/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 inzake de depositogarantiestelsels (PB L 173 van 12.6.2014, blz. 149).

⁽²⁵⁾ Mededeling van de Commissie betreffende de toepassing vanaf 1 augustus 2013 van de staatssteunregels op maatregelen ter ondersteuning van banken in het kader van de financiële crisis („bankenmededeling”) (PB C 216 van 30.7.2013, blz. 1).

⁽²⁶⁾ Arrest van het Hof van Justitie van 16 mei 2002, Frankrijk/Commissie („Stardust Marine”), zaak C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294.

waarvan de leden volledig bestaan uit vertegenwoordigers van de aangesloten banken en volledig autonoom handelen. De besluitvorming met betrekking tot de steuninterventies verloopt in volle onafhankelijkheid, zonder dat er voorzien is in enige actieve rol voor de Banca d'Italia of enige andere overheidsinstantie. Het feit dat een vertegenwoordiger van de Banca d'Italia deelneemt aan de bijeenkomst van de bestuursorganen van het FITD kan niet als aanwijzing worden gebruikt dat de Banca d'Italia actief betrokken is bij de besluitvorming van het Fonds, aangezien de rol van deze vertegenwoordiger beperkt is tot uitsluitend die van een passieve waarnemer.

- (47) Italië betoogt voorts dat de bevoegdheid van de Banca d'Italia om de statuten van het FITD (en eventuele wijzigingen daarvan) en individuele interventies goed te keuren, de autonomie van het FITD niet aantast, omdat een en ander beperkt blijft tot een loutere goedkeuring achteraf die de Banca d'Italia geeft als de instantie die belast is met het toezicht en het beheer van crisissituaties in de zin van de Testo Unico Bancario. Het besluit van de Banca d'Italia is een goedkeuringsbesluit dat beperkt blijft tot een formele controle achteraf op de rechtmatigheid van een besluit met particulier karakter waarvan alle onderdelen reeds vaststaan. Deze analyse wordt geschraagd door de feiten, met name het goedkeuringsbesluit dat de Banca d'Italia ten aanzien van het FITD heeft gegeven en waarin de Banca d'Italia heeft erkend geen enkele controle uit te oefenen op de door het FITD gemaakte keuzes. Ter onderbouwing van deze argumentatie voert Italië aan dat deze zaak duidelijke gelijkenissen vertoont met de zaak-Sicilcassa⁽²⁷⁾, waarin de Commissie tot de conclusie was gekomen dat de maatregel geen staatssteun vormde gelet op de beslissende rol van particuliere entiteiten.
- (48) Wat betreft de bewijzen waarnaar de Commissie in het inleidingsbesluit verwijst, daaruit blijkt volgens Italië niet dat de Banca d'Italia zich had ingemengd met de besluitvorming van het FITD. Volgens Italië had de bewindvoerder, die weliswaar door de Banca d'Italia was aangesteld, niet de bevoegdheid om rechtstreeks invloed uit te oefenen op het besluit van het FITD om middelen vrij te maken voor een bank in moeilijkheden. De bewindvoerder had, integendeel, gehandeld als de beheerder en wettelijke vertegenwoordiger van de onder bewind gestelde bank — en niet voor rekening van de Banca d'Italia. Met andere woorden, hij had alle privaatrechtelijke bevoegdheden overgenomen van de ontbonden bestuursorganen. In de tweede plaats betwist Italië dat er enige aanwijzing is voor inmenging van de Banca d'Italia. Italië is van mening dat de passage in een notitie van de algemeen directeur van het FITD, die dateert van 28 mei 2014 en waarin te lezen staat dat de vertegenwoordiger van de Banca d'Italia „het Fonds heeft uitgenodigd om naar een evenwichtig akkoord met BPB te zoeken voor het dekken van het negatieve eigen vermogen”, moet worden gelezen als het formuleren van een wens, en zeker niet als een bevel. Ten slotte zou volgens Italië in geen van de notulen met betrekking tot de besluiten van de bestuursorganen van het FITD over de interventie bij Tercas, een standpunt van de Banca d'Italia te vinden zijn dat doet denken aan beïnvloeding die de Banca d'Italia op het Fonds zou hebben uitgeoefend.

5.1.2. De opmerkingen van de Banca d'Italia⁽²⁸⁾

- (49) In haar opmerkingen betreffende het inleidingsbesluit bestrijdt de Banca d'Italia dat de steuninterventie van het FITD aan de staat valt toe te rekenen, omdat:
- 1) het FITD in het kader van de ondersteuning van kredietinstellingen geen opdracht van de overheid vervult;
 - 2) de Banca d'Italia niet samen met het FITD beslissingen neemt, noch ten algemene, noch in concrete zaken, over de steuninterventies ten gunste van bepaalde ondernemingen en zij ook niet nagaat of het optreden van het FITD in overeenstemming is met de opdrachten die het FITD eventueel door de overheid zijn toevertrouwd;
 - 3) de zaak aanzienlijk zou afwijken van de staatssteunmaatregelen van Denemarken, Spanje en Polen, die in voetnoot 28 van het inleidingsbesluit zijn aangehaald en ten aanzien waarvan de Commissie had geconcludeerd dat de middelen die bij interventies van depositogarantiestelsels waren gebruikt, ter beschikking waren gesteld van overheidsinstanties en zodoende aan de staat waren toe te rekenen.
- (50) Wat het eerste punt betreft, bestond volgens de Banca d'Italia de enige door de overheid aan het depositogarantiestelsel gegeven opdracht erin de depositohouders terug te betalen: de laatste zin van artikel 96 bis, lid 1, van de Testo Unico Bancario, op grond waarvan het FITD bij liquidaties andersoortige interventies kan uitvoeren ten aanzien van de terugbetaling van depositohouders, kan op zich geen aanwijzing zijn voor de toerekenbaarheid van de interventies van het FITD die geen terugbetaling van depositohouders zijn, noch een aan het FITD toevertrouwde opdracht van de overheid zijn. Deze bepaling blijft beperkt tot het toestaan van het inzetten van andere vormen van interventie.

⁽²⁷⁾ Beschikking 2000/600/EG van de Commissie van 10 november 1999 houdende voorwaardelijke goedkeuring van de door Italië aan de Siciliaanse overheidsbanken Banco di Sicilia en Sicilcassa verleende steun (PB L 256 van 10.10.2000, blz. 21).

⁽²⁸⁾ De Banca d'Italia heeft haar opmerkingen ingediend als belanghebbende derde en daarom zijn deze in dit deel van onderhavig besluit niet weergegeven als opmerkingen van Italië. Niettemin wordt, aangezien de Banca d'Italia een publiekrechtelijke instelling is waarvan het optreden als dusdanig beantwoordt aan dat van de lidstaat en niet buiten het toepassingsgebied van artikel 107 van het Verdrag valt omdat het grondwettelijk gezien een onafhankelijk orgaan is, wanneer in het deel „Beoordeling van de maatregelen” van dit besluit sprake is van Italië daarmee ook deze instelling bedoeld.

- (51) De vermelding in Richtlijn 2014/49/EU van het „falen” van een kredietinstelling zou alleen een aanwijzing zijn dat de maatregelen doorgaans bedoeld zijn om de kosten van de interventie van garantiestelsel binnen de perken te houden door te voorzien in de terugbetaling van depositohouders — en zodoende het falen van de banken. Het feit dat in Richtlijn 2014/49/EU niet als voorwaarde wordt gesteld dat de ondersteunende maatregelen van depositogarantiestelsels aan de Commissie worden voorgelegd, zou inhouden dat de uitoefening van beoordelingsvrijheid met betrekking tot de maatregel op zich geen bewijs vormt dat aan het depositogarantiestelsel een opdracht van de overheid is toevertrouwd.
- (52) Bovendien is de Banca d'Italia van mening dat in artikel 29 van de statuten van het FITD, volgens welk het fonds steuninterventies kan doen voor een bank die onder bewind is gesteld, alleen „wanneer er vooruitzichten op herstel zijn en wanneer te voorzien valt dat de kosten van de interventie lager uitvallen dan bij een liquidatie”, met het tegenovergestelde wordt verklaard als in het inleidingsbesluit waar de Commissie stelde dat Italië zijn depositogarantiestelsel had toegestaan om te interveniëren met het oog op „het voorkomen van het faillissement van een kredietinstelling”.
- (53) Ten slotte is het feit dat de Banca d'Italia goedkeuring moet verlenen voor steuninterventies van het FITD, geen aanwijzing dat het FITD een doelstelling van algemeen belang nastreeft. Het tegendeel beweren, zou er op neerkomen dat alle bancaire activiteiten die onder het toezicht van de Europese Centrale Bank of de Banca d'Italia staan, activiteiten zijn die zijn ingegeven door het algemeen belang. Daarbij komt dat de Banca d'Italia zich, op grond van artikel 19 van Verordening (EU) nr. 1024/2013 van de Raad ⁽²⁹⁾, onafhankelijk moet opstellen tegenover de staat.
- (54) Wat het tweede punt betreft, beperkt de Banca d'Italia zich tot het uitoefenen van toezichtsbevoegdheden ten aanzien van de doelstellingen van de bescherming van de spaarders, de stabiliteit van het bankstelsel en het gezond en prudent beheer van banken (artikel 5 van de Testo Unico Bancario). Met de bepaling van artikel 96 ter, lid 1, onder b), van de Testo Unico Bancario dat de Banca d'Italia „de activiteiten van de garantiestelsels coördineert met het crisisinstrumentarium en met de toezichtsactiviteiten”, krijgt de Banca d'Italia gewoon de algemene bevoegdheid om te zorgen voor de coherentie tussen de activiteiten van de depositogarantiestelsels en het toezicht; die bevoegdheid wordt alleen uitgeoefend door middel van de goedkeuring voor de interventie.
- (55) Aangezien de Banca d'Italia onafhankelijk moet handelen van de staat, kan de uitoefening van haar bevoegdheden over FITD in het kader van een steuninterventie voor een bank niet worden beschouwd als overheidscontrole op de middelen of verband houdende met een opdracht van de overheid. Om die reden vertoont deze zaak zonder twijfel overeenkomsten met de zaak-Doux Élevage ⁽³⁰⁾.
- (56) Voorts betoogt de Banca d'Italia dat zij niet bijdraagt aan de uitwerking noch de tenuitvoerlegging van de steuninterventie van het FITD en dat contacten tussen de Banca d'Italia en het FITD in de fase vóór de formalisering van de indiening van het verzoek van de FITD om toelating van de Banca d'Italia, niet kunnen worden aangemerkt als bijdragen tot diezelfde maatregelen. De Banca d'Italia heeft zich beperkt tot het geven van een eerste oriëntatie, uitsluitend in het licht van de parameters van de wet- en regelgeving die vervolgens bij het goedkeuringsbesluit speelden.
- (57) Het feit dat de Banca d'Italia de bewindvoerder heeft aangesteld en toeziet op diens activiteiten, is niet relevant in deze zaak, omdat de taken en het doel van een bewindvoerder niet wezenlijk verschillen van die van een bewindvoerder bij een particuliere onderneming in crisis, zodat die bewindvoerder niet namens de Banca d'Italia heeft gehandeld.
- (58) De vertegenwoordiger van de Banca d'Italia heeft aan de bijeenkomsten van de raad van toezicht en het college van bestuur van het FITD uitsluitend als waarnemer deelgenomen, zonder stemrecht. Het feit dat een geschil tussen het FITD en BPB over de omvang van het negatieve eigen vermogen van Tercas is opgelost door een door de Banca d'Italia aangestelde arbiter, doet niet ter zake, omdat het de partijen waren die, volledig autonoom en in onderling akkoord, de Banca d'Italia hebben gevraagd om hun iemand voor te stellen, die zij vervolgens als arbiter hebben aangesteld. BPB was niet bereid geweest om de Banca d'Italia te vragen een arbiter aan te stellen indien deze bij het FITD een „leiding- en richtinggevende” rol had gespeeld.
- (59) Wat het derde punt betreft, zou deze zaak verschillen van die welke in overweging 44 van het inleidingsbesluit werden aangehaald, waar de Commissie concludeerde dat de interventies van depositogarantiestelsels bij herstructurerings- en liquidatieoperaties staatssteun vormen.

⁽²⁹⁾ Verordening (EU) nr. 1024/2013 van de Raad van 15 oktober 2013 waarbij aan de Europese Centrale Bank specifieke taken worden opgedragen betreffende het beleid inzake het prudentieel toezicht op kredietinstellingen (PB L 287 van 29.10.2013, blz. 63).

⁽³⁰⁾ Arrest van het Hof van Justitie van 30 mei 2013, Doux Élevage SNC en Coopérative agricole GBP-ARREE/Ministère de l'Agriculture, de l'Alimentation, de la Pêche, de la Ruralité et de l'Aménagement du territoire en Comité interprofessionnel de la dinde française (CIDEF), zaak C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348, met name punt 41.

- (60) In het geval van de Deense regeling voor steun bij liquidaties⁽³¹⁾ was het zo dat: 1) in de nationale wet- en regelgeving de voorwaarden voor de steuninterventies in detail zijn geregeld; 2) het comité dat met het evalueren van de verschillende opties is belast, door de minister van Economische Zaken en Bedrijfsleven is aangesteld; 3) ditzelfde comité moest nagaan of de overnemer in staat was de in crisis verkerende bank te beheren en of de oplossing commercieel houdbaar was; 4) het besluit van het depositogarantiestelsel was gebaseerd op de evaluatie en de aanbeveling van ditzelfde comité; 5) de raad van bestuur van het depositogarantiestelsel was aangesteld door de minister van Economische Zaken en Bedrijfsleven, en 6) de minister ook het akkoord tussen de overnemende bank en het depositogarantiestelsel moest goedkeuren.
- (61) In het geval van de regeling betreffende de liquidatie van Poolse kredietunies (coöperatieve kredietverenigingen)⁽³²⁾ maakten de prikkels die het depositogarantiestelsel bood, integrerend deel uit van de regeling voor de liquidatie van kredietunies die door de Poolse autoriteiten was uitgewerkt en bij de Commissie als staatssteun was aangemeld. Bovendien was het depositogarantiestelsel „onderworpen aan de controle van de overheid door het stemrecht in de raad van toezicht van het Fonds en via een reeks omstandigheden waarin de minister van Financiën het recht had om in te grijpen en directe besluiten te nemen die van invloed waren op het functioneren van het Fonds”. De voorzitter van de raad van toezicht van het Fonds, aangesteld door de minister van Financiën, zou bovendien de beslissende stem hebben bij staking van stemmen.
- (62) Wat betreft het besluit betreffende herstructurering van de Spaanse banken CAM en de Banco CAM⁽³³⁾, hebben de Spaanse autoriteiten gebruikgemaakt van de financiële bijstand uit het fonds voor de gecontroleerde herstructurering van banken⁽³⁴⁾, een fonds dat bestemd is voor steunverlening bij liquidaties die verlopen onder controle van de Spaanse staat en het Spaanse depositogarantiestelsel. Het besluit van het fonds ten gunste van de interventie was niet gebaseerd op een autonoom besluit van het fonds zelf, omdat de interventie van dit fonds deel uitmaakte van een ruimere reddingsoperatie, waartoe de Spaanse autoriteiten hadden beslist en die door hen ten uitvoer was gelegd.

5.1.3. Opmerkingen van de overige belanghebbenden

- (63) In de eerste plaats zijn de overige belanghebbenden (FITD, BPB en Tercas) ten algemene van mening dat het overheidskarakter van de middelen en de toerekenbaarheid aan de staat twee onderscheiden cumulatieve voorwaarden zijn. Bijgevolg mogen de uit particuliere bron afkomstige middelen niet worden beschouwd als overheidsmiddelen, wanneer na beoordeling blijkt dat het gebruik van dit soort middelen aan de staat is toe te rekenen.
- (64) De overige belanghebbenden zijn van mening dat de Commissie ten onrechte heeft verklaard dat met de depositogarantiestelsels hoogst waarschijnlijk staatssteun wordt verleend, omdat deze stelsels handelen krachtens een opdracht van de overheid en onder de controle van de overheid blijven. In dat verband stippen zij aan dat in de bankenmededeling van 2013 geen melding wordt gemaakt van het staatssteunkarakter van depositogarantiestelsels, dat Richtlijn 94/19/EG het niet heeft over de verenigbaarheid met de staatssteunvoorschriften van alternatieve maatregelen om depositohouders te vergoeden, en dat Richtlijn 2014/49/EU een neutraal standpunt inneemt ten aanzien van de verenigbaarheid van die maatregelen met de staatssteunvoorschriften.
- (65) De overige belanghebbenden zijn van mening dat de Commissie tot de — voorlopige — conclusie is gekomen dat de interventies van het FITD aan de staat zijn toe te rekenen op grond van het enkele argument dat die interventies bij wet zijn vastgesteld, terwijl in de zaak-PreussenElektra⁽³⁵⁾ en de zaak-Doux Élevage⁽³⁶⁾ het Hof van Justitie uitdrukkelijk heeft uitgesloten dat het bij wet opleggen van dit soort maatregel niet kan worden beschouwd als een voldoende grond om een bepaalde maatregel te kwalificeren als een steunmaatregel. In de zaak van de Oostenrijkse wet op groene elektriciteit⁽³⁷⁾ heeft het Gerecht rekening gehouden met diverse bijkomende elementen waaruit de vergaande invloed en controle van de staat op ÖMAG (de met de controle op de betrokken maatregel belaste vennootschap) bleek.
- (66) De overige belanghebbenden zijn van oordeel dat een correcte uitlegging van de nationale referentiewetgeving en de besluitvorming binnen FITD met betrekking tot de steuninterventies van het Fonds ter voorkoming van onomkeerbare crisissituaties bij banken, leert dat de elementen die de Commissie aanhaalt om tot de

⁽³¹⁾ Besluit van de Commissie van 1 augustus 2011 betreffende steunmaatregel SA.33001 (11/N) — Denemarken — deel B — Prolongation and extension of the winding-up scheme (PB C 271 van 14.9.2011, blz. 1).

⁽³²⁾ Besluit van de Commissie van 18 februari 2014 betreffende steunmaatregel SA.37425 (2013/N) — Polen — Credit Unions Orderly Liquidation Scheme (PB C 210 van 4.7.2014, blz. 1).

⁽³³⁾ Besluit van de Commissie van 30 mei 2012 betreffende steunmaatregel SA.34255 (12/N) — Spanje — Herstructurering CAM en Banco CAM (PB C 173 van 19.6.2013, blz. 1).

⁽³⁴⁾ Fondo de Restructuración Ordenada Bancaria.

⁽³⁵⁾ Arrest van het Hof van Justitie van 13 maart 2001, PreussenElektra AG/Schleswig AG, zaak C-379/98, ECLI:EU:C:2001:160, met name punt 61 e.v.

⁽³⁶⁾ Zie voetnoot 30.

⁽³⁷⁾ Zie voetnoot 23.

— voorlopige — conclusie te komen dat de interventies van het FITD beantwoorden aan een opdracht van de overheid, zonder grond zijn. Zelf baseren zij hun argumentatie op het feit dat in artikel 96 bis van de Testo Unico Bancario alleen is bepaald dat depositogarantiestelsels „andere gevallen en vormen van interventies kunnen overwegen”⁽³⁸⁾. Dit niet-bindende karakter van de interventie betekent dat het optreden van het FITD geen verband houdt met haar statutaire taken.

- (67) De overige belanghebbenden merken op dat de alternatieve instrumenten voor interventies om depositohouders terug te betalen, bestonden van bij de oprichting van het FITD in 1987, vóór de inwerkingtreding van artikel 96 bis van de Testo Unico Bancario.
- (68) Het FITD geeft aan dat het een privaatrechtelijke entiteit is, die onder zeggenschap staat van en beheerd wordt door de aangesloten banken, en dat zij handelt als vehikel voor het uitvoeren van interventies die rechtstreeks zijn terug te voeren op de aangesloten leden, waarbij wordt gebruikgemaakt van de middelen die eigendom blijven van diezelfde leden. Bovendien is het besluit om Tercas te ondersteunen genomen door de bestuursorganen van het FITD, die volledig zijn samengesteld uit de aangesloten banken. Uit de bewijsstukken blijkt dat de bestuursorganen van het FITD zorgvuldig alternatieve mogelijkheden hebben onderzocht en dat is voldaan aan het vereiste van de „laagste lasten” (*minor onere*), om zo de belangen van de aangesloten instellingen beter te beschermen en de kosten en risico's van de interventie te verminderen.
- (69) Het bestuursorgaan van het FITD heeft volledig autonoom beslist of, wanneer en hoe de steuninterventies door te voeren, waarbij als enig criterium gold „lagere lasten” dan de terugbetaling van de depositohouders. Het FITD heeft bij het nemen van de ondersteuningsmaatregelen niet gehandeld in het kader van een opdracht van de overheid. De statuten van het FITD zijn volledig in overeenstemming met de sectorale wetgeving, ook wanneer niet wordt voorzien in of een uitdrukkelijk verbod geldt voor enigerlei alternatieve vormen van interventie. Geen enkele overheidsinstantie kan het FITD dwingen om te interveniëren en de goedkeuring achteraf door de Banca d'Italia is uitsluitend bedoeld om na te gaan of de interventie bij de begunstigde bank afdoende is uit oogpunt van prudentieel toezicht; zo wordt geborgd dat de interventie verenigbaar is met de eisen van bescherming van de spaarders en stabiliteit van het kredietwezen.
- (70) Voorts geven de overige belanghebbenden aan dat, volgens de FITD-statuten, aansluiting bij het FITD niet verplicht is en dat banken ervoor kunnen kiezen om een alternatief depositogarantiestelsel op te zetten waar ze zich bij aansluiten. In dat verband wijzen zij op het bestaan van een depositogarantiestelsel (Fondo di Garanzia dei Depositanti del Credito Cooperativo — FDGCC) dat specifiek bedoeld is voor coöperatieve banken⁽³⁹⁾ die niet bij het FITD zijn aangesloten.
- (71) De overige belanghebbende zijn van mening dat er geen sprake is van enige inmenging van de staat noch bij de aanstelling van de leden van de bestuursorganen van het FITD, noch bij de besluitvorming (het feit dat de Banca d'Italia deelneemt als waarnemer zonder stemrecht zou geen invloed hebben op de onafhankelijke besluitvorming van het FITD). Ze betogen dat in het besluit betreffende de redding van de Deense Roskilde Bank⁽⁴⁰⁾ de Commissie heeft verwezen naar de onafhankelijke besluitvorming van de instelling die een garantie afgeeft voor een maatregel, als argument om uit te sluiten dat staatsmiddelen gemoeid zijn met het aan een probleembank toekennen van een garantie door een vereniging die is opgericht en uitsluitend door nationale banken wordt gefinancierd met het oog op de ondersteuning van financiële instellingen. Onder verwijzing naar de zaak-EARL Salvat père et fils⁽⁴¹⁾ zijn de overige belanghebbenden van oordeel dat om van staatssteun te kunnen spreken, vereist is dat de staat zelf aanwezig is in de bestuursorganen van de organisatie en zijn eigen besluiten kan opleggen.
- (72) De overige belanghebbenden zijn van mening dat het FITD een orgaan is dat de belangen van de aangesloten banken verdedigt en dat de Banca d'Italia, met de bevoegdheden waarover zij in het kader van het optreden van het FITD beschikt, alleen haar eigen algemene toezichtsdoelstellingen kan nastreven, meer bepaald nagaan of de instellingen die onder haar toezicht vallen, gezond en prudent worden beheerd en de belangen van de depositohouders beschermen. Uit het algemene karakter van de opdracht van de Banca d'Italia om de activiteiten van depositogarantiestelsels te coördineren op grond van het crisisinstrumentarium en het toezicht kan dus niet de conclusie worden getrokken dat de middelen van het FITD onder voortdurend toezicht van de staat staan.
- (73) Het feit dat de Banca d'Italia een bewindvoerder benoemt voor probleeminstellingen, is geen aanwijzing voor een band met de overheids sfeer aangezien de rechtsgrondslag (de artikelen 70 e.v. van de Testo Unico Bancario) voor die bevoegdheid uitgesproken technisch van opzet is en zijn bestaansreden vindt in het specifieke karakter van de sector. Bovendien zijn loutere aanwijzingen dat met een bepaalde maatregel een doelstelling van algemeen belang wordt nagestreefd, niet voldoende om te concluderen dat met die maatregel staatssteun wordt verleend⁽⁴²⁾.

⁽³⁸⁾ Nadruk toegevoegd.

⁽³⁹⁾ *Banche di credito cooperativo*.

⁽⁴⁰⁾ Besluit van de Commissie 31 juli 2008 betreffende steunmaatregel NN 36/08 — Denemarken — Roskilde Bank (PB C 238 van 17.9.2008, blz. 5).

⁽⁴¹⁾ Arrest van het Gerecht van 20 september 2007, EARL Salvat père & fils e.a./Commissie, zaak T-136/05, ECLI:EU:T:2007:295, punt 154.

⁽⁴²⁾ Conclusie van advocaat-generaal Wathelet in de zaak-Doux Élevage, ECLI:EU:C:2013:58.

- (74) Met de bevoegdheid die de Banca d'Italia, op grond van artikel 96 ter, lid 1, onder d), van de Testo Unico Bancario en artikel 3, lid 2, van de statuten van het FITD, is verleend om individuele interventies goed te keuren, wordt FITD niet zijn bevoegdheid ontnomen om een zelfstandig oordeel te vellen over de vragen of, wanneer, in welke omvang en op welke wijze eventuele alternatieve interventies moeten verlopen. De toestemming die de Banca d'Italia voor interventies van het FITD moet geven, is uitsluitend een controle achteraf van de (in volle vrijheid genomen) besluiten van het FITD ten aanzien van het beschermen van het algemeen belang, hetgeen tot de taken van de Banca d'Italia behoort.
- (75) De overige belanghebbenden verwijzen ook naar de beschikking van de Commissie in de zaak van de steun voor Banco di Sicilia en Sicilcassa ⁽⁴³⁾, waar de Commissie had geconcludeerd dat de interventie van het FITD ten behoeve van die banken geen staatssteun vormt, zonder de rol van de Banca d'Italia ten aanzien van de door FITD ontplooidde activiteiten in de beschouwing te betrekken.
- (76) De overige belanghebbenden voeren aan dat, evenals in de zaak-Doux Élevage, het overheidstoezicht op het FITD niet verder gaat dan een zuiver formele controle op de geldigheid en de rechtmatigheid van de gedragingen van het Fonds, onder uitsluiting van een controle op de politieke opportuniteit of de conformiteit met het overheidsbeleid, aangezien, evenals in de zaak-Doux Élevage, het aan het FITD staat om te beslissen over het gebruik van zijn eigen middelen. Evenzo heeft de Nederlandse overheid, in de zaak-Pearle ⁽⁴⁴⁾, bevestigd dat de verordeningen van lichamen zoals het Hoofdbedrijfschap Ambachten waarmee de kwestieuze heffingen in die zaak werden opgelegd, de goedkeuring van de overheid behoeven.
- (77) Het FITD geeft aan dat de bewindvoerder weliswaar door de Banca d'Italia is aangesteld, maar geen vertegenwoordiger van de toezichthouder is. De bewindvoerder beschikt over ruime autonomie en handelt op eigen initiatief. Hij kan het FITD alleen verzoeken te interveniëren, zonder dat het daardoor gebonden is, en het FITD kan vrijelijk beslissen of het alternatieve interventies doorvoert, in het beste belang van de aangesloten banken. In deze zaak is de bewindvoerder niet in de plaats getreden van de algemene vergadering van de bank, het enige orgaan dat besluiten kan nemen over operaties met een buitengewoon karakter. Bovendien vindt de goedkeuring door de Banca d'Italia plaats nadat het FITD autonoom heeft beslist te interveniëren. Dit soort goedkeuring valt onder de normale toezichtstaken van de Banca d'Italia. De vertegenwoordiger van de Banca d'Italia neemt aan de bijeenkomsten van de raad van toezicht en het college van bestuur van het FITD uitsluitend als waarnemer deel, zonder stemrecht.
- (78) De arbiter in het geschil tussen FITD en BPB over de omvang van het negatieve eigen vermogen van Banca Tercas is niet aangesteld door de Banca d'Italia, maar door de partijen zelf (het FITD en BPB) op aanwijzing van de Banca d'Italia. Bovendien was de aanstelling van de arbiter bedoeld om het betrokken geschil op te lossen, maar alle besluiten over de kostenefficiëntie van de interventie voor de aangesloten banken en de desbetreffende voorwaarden vielen onder de uitsluitende bevoegdheid van het FITD.
- (79) Daarbij komt dat de zaken die de Commissie heeft aangehaald met betrekking tot depositogarantiestelsels, niet met deze zaak te vergelijken zijn. In dat verband voeren de overige belanghebbenden dezelfde redenen als Italië aan, waaraan zij nog toevoegen dat het bij zowel de zaak van de Deense regeling voor liquidatiesteun als de zaak van de Poolse regeling voor de liquidatie van kredietunies gaat om interventies van garantiestelsels in verband met de liquidatie van banken — en niet uit preventief oogpunt met het oog op het herstel op lange termijn van een kredietinstelling.

5.2. Het criterium „voordeel”

5.2.1. De opmerkingen van Italië

- (80) Italië is van oordeel dat de Commissie het beginsel van de marktdeelnemer in een markteconomie toepast zoals dat is ontwikkeld in het kader van recentere gevallen van bankherstructurerings (ook wel het criterium van de lastendeling geheten), zonder rekening te houden met het feit dat het criterium van de lastendeling niet geschikt is om de gedragingen van een particuliere entiteit op hun rationele karakter te beoordelen, omdat dit criterium in de eerste plaats inzet op het beschermen van de belangen van de samenleving (alle belastingplichtigen) — en niet de specifieke belangen van wie (zoals het FITD) rechtstreeks is blootgesteld aan een probleeminstelling. Bovendien is Italië van mening dat het FITD heeft gehandeld met inachtneming van het beginsel van de laagste lasten. Bij zijn besluit over de steuninterventie voor Banca Tercas heeft het FITD geprobeerd een oplossing te vinden die, financieel gezien, voor de aangesloten banken het minst belastend was; daarbij baseerde het FITD zich op het advies van een gereputeerd consultancybureau (KPMG) en langdurig overleg binnen de raad van toezicht en het college van bestuur.
- (81) Voorts is Italië van mening dat de Commissie geen correcte cijfers heeft gegeven voor de operatie om Banca Tercas weer gezond te maken, afgezet tegen het alternatieve liquidatiescenario. De vergelijking van de

⁽⁴³⁾ Zie voetnoot 27.

⁽⁴⁴⁾ Arrest van het Hof van Justitie van 15 juli 2004, Pearle BV e.a./Hoofdbedrijfschap Ambachten, zaak C-345/02, ECLI:EU:C:2004:448.

saneringsmaatregel en het liquidatiescenario had moeten worden gemaakt, ongerekend de [...] -positie, waarvan het risico niet was verrekend in de raming van de kosten van de liquidatie. Wordt dit bedrag in mindering gebracht, dan is de uitkomst een inspanning van maximaal 295 miljoen EUR voor de saneringsoperatie, tegenover een geraamd bedrag van 333 miljoen EUR bij een liquidatiescenario. Om deze reden concludeert Italië dat het daadwerkelijke verschil tussen de beide scenario's bijna 40 miljoen EUR bedraagt — en geen 3 miljoen EUR zoals voorlopig vermeld in het inleidingsbesluit van de Commissie.

- (82) Hoe dan ook is Italië van mening dat de FITD-interventie in overeenstemming is met het beginsel van de marktdeelnemer in een markteconomie. In de eerste plaats kon het FITD Tercas niet dwingen om de achtergestelde schuldeisers meer te doen delen in de lasten dan contractueel was bepaald in de voorwaarden van de verschillende leningen, die alleen bij een liquidatie rekenden met een volledige afwaardering. In de tweede plaats zou het met het opleggen van lastendeling aan de achtergestelde schuldeisers niet mogelijk zijn geworden om de kosten van de bij het FITD aangesloten banken te verlagen. De beoordeling van de Commissie is gebrekkig omdat volgens de Commissie de kosten voor de aangesloten banken — en dus voor het FITD — tot een minimum beperkt zouden zijn in het geval van een gedwongen administratieve liquidatie (*liquidazione coatta amministrativa*) van Tercas, waarbij de achtergestelde schuldeisers gedwongen zouden worden om een deel van de verliezen voor hun rekening te nemen. Op grond van het bewijsmateriaal bestaande uit de notulen van de raad van toezicht en het college van bestuur van het FITD, verklaart Italië dat met de interventie van het FITD die uiteindelijk heeft plaatsgevonden, het risico op mogelijke juridische acties in verband met de verliezen van houders van achtergestelde leningen kon worden vermeden. Italië merkt verder op dat de interventie van het FITD bovendien heeft voorkomen dat het bankstelsel reputatieschade zou oplopen door de niet-aflossing van de achtergestelde leningen bij een gedwongen administratieve liquidatie van Tercas.
- (83) Bijgevolg was het besluit van FITD om de houders van achtergestelde leningen niet te betrekken, in overeenstemming met het beginsel van de marktdeelnemer in een markteconomie en kon daarmee worden voorkomen dat het FITD en de daarbij aangesloten banken aan verdere kosten werden blootgesteld.

5.2.2. De opmerkingen van de Banca d'Italia

- (84) De Commissie heeft van de Banca d'Italia geen opmerkingen ontvangen wat betreft het selectieve voordeel dat met de ten uitvoer gelegde maatregelen zou zijn verleend.

5.2.3. Opmerkingen van de overige belanghebbenden

- (85) Wat betreft de vraag of de interventie volgens het beginsel van de marktdeelnemer in een markteconomie economisch verantwoord was, zijn de overige belanghebbenden van mening dat de interventie een rationele en geschikte keuze was voor particuliere ondernemingen zoals het FITD en de daarbij aangesloten banken. Volgens de overige belanghebbenden vertoont deze zaak duidelijke gelijkenissen met de zaak-Sicilcassa, waarin de Commissie tot de conclusie was gekomen dat de maatregel geen staatssteun vormde gelet op de beslissende rol van particuliere entiteiten. Evenals in de zaak-Sicilcassa heeft het FITD zijn rol van garant voor de terugbetaling van de depositohouders vervuld in overeenstemming met de regels voor depositogarantiestelsels, terwijl tot de interventies van het FITD is besloten door diezelfde bestuursorganen en op basis van dezelfde criteria, waarbij de Banca d'Italia dezelfde functies heeft vervuld. De belanghebbenden zijn voorts van oordeel dat, aangezien er in Italië geen banken meer onder zeggenschap van de overheid staan, alle leden van het FITD thans particuliere banken zijn. Daarom kan het FITD alleen handelen als privaatrechtelijke entiteit.
- (86) De overige belanghebbenden hebben de precedentzaken voor alternatieve interventies van het FITD ⁽⁴⁵⁾ en de economische argumenten daarvoor onderzocht, waarbij zij ook hebben gekeken naar de periode toen de deelname aan een depositogarantiestelsel louter op basis van vrijwilligheid plaatsvond. De ondernemingen hadden de keuze om bij het depositogarantiestelsel aan te sluiten, ook al waren ze daar wettelijk niet toe verplicht. De overige belanghebbenden wijzen het argument af als zou een marktdeelnemer in een markteconomie niet zijn blootgesteld aan de kosten in verband met de terugbetaling van depositohouders en geen bijdragen à fonds perdu zou doen of garanties afgeven zonder een provisie te berekenen, zoals de Commissie heeft verklaard in haar inleidingsbesluit.
- (87) Bovendien beklemtonen de overige belanghebbenden dat de gedragingen van FITD en de daarbij aangesloten banken niet in abstracto dienen te worden beoordeeld (aan de hand van een hypothetisch niet-gereguleerd scenario), maar eerder op basis van het regelgevingskader waarbinnen deze instellingen opereren. In die context zou wanneer, evenals in deze zaak, het dekken van het negatieve eigen vermogen de minst belastende maatregel voor de aangesloten banken zou zijn (volgens het regelgevingskader moeten de deposito's tot bepaalde drempels worden vergoed), deze maatregel de meeste rationele keuze zijn voor een particuliere marktdeelnemer handelend in een markteconomie.

⁽⁴⁵⁾ De zaken van Banca di Girgenti, Banca di Credito di Trieste SpA — Kreditna Banka (BCT) en Cassa di Risparmi e Depositi di Prato.

- (88) De overige belanghebbenden stellen de argumenten van de Commissie ter discussie als zouden de kosten voor het terugbetalen van depositohouders in het kader van een procedure van gedwongen administratieve liquidatie niet in aanmerking mogen worden genomen bij het toepassen van het beginsel van de marktdeelnemer in een markteconomie, omdat deze voortvloeien uit verplichtingen die het FITD worden opgelegd in zijn rol als depositogarantiestelsel dat in het algemeen belang moet handelen ter bescherming van de depositohouders. Zij werpen tegen dat in het geval van de afwikkeling van de Portugese Banco Espírito Santo ⁽⁴⁶⁾ de Commissie van oordeel was dat de kosten die voortvloeien uit het terugbetalen van depositohouders, in het geval van een liquidatie in aanmerking moeten worden genomen bij het toepassen van het beginsel van de marktdeelnemer in een markteconomie. Bovendien mag de Commissie deze zaak niet vergelijken met het arrest van het Hof van Justitie in de zaak-Land Burgenland ⁽⁴⁷⁾, waar volgens het Hof bij aan de staat toe te rekenen maatregelen moet worden uitgesteld of de maatregelen genomen zijn in de hoedanigheid van aandeelhouder dan wel als overheid.
- (89) De overige belanghebbenden beklemtonen voorts dat tot de interventie is besloten op grond van het criterium van de laagste lasten, waarvoor een beroep is gedaan op een gereputeerd accountants- en consultancybedrijf om te bepalen welke oplossing voor de aangesloten banken het minst duur en het minst risicovol was. Op die grondslag heeft het FITD een interventie uitgewerkt waarmee de kosten voor de aangesloten banken gevoelig konden worden verlaagd, de risico's op een liquidatiescenario konden worden vermeden en eventuele negatieve effecten van een gedwongen administratieve liquidatie van Tercas konden worden voorkomen.
- (90) Wat betreft de waardering die bedoeld was om na te gaan of de totale kosten van de ondersteuningsmaatregelen voor het FITD lager uitvielen dan in het geval van een scenario van een liquidatie van Tercas, merken de overige belanghebbenden op dat de kosten van de garantie ter dekking van het kredietrisico van de bulletleningen (met terugbetaling in één tranche) vergeleken met [...] niet mogen worden betrokken bij de waardering van de kosten van de ondersteuningsmaatregel. Die kosten zouden niet zijn meegenomen in de ramingen van de kosten voor het FITD in het geval van de liquidatie van Tercas. Volgens hen is de berekening van de Commissie op grond waarvan de met de interventie behaalde kostenbesparing slechts 3 miljoen EUR zou bedragen, niet correct. In het rapport van [...], waarin de minst dure en minst risicovolle oplossing voor het FITD en de aangesloten banken is bepaald, is bij de geraamde kosten van de gedwongen administratieve liquidatie geen rekening gehouden met het risico van leningen aan [...], voor een bedrag van ongeveer 35 miljoen EUR. Om een correcte vergelijking te maken van de beide scenario's voor de terugbetaling van de depositohouders en de alternatieve interventie, „dient de vergelijking tussen de herstelmaatregel en die van het liquidatiescenario te worden gemaakt ongerekend de [...] -positie, waarvan het risico niet is geëvalueerd bij het ramen van de kosten van een liquidatie” ⁽⁴⁸⁾. Bijgevolg zou de correcte vergelijking die zijn tussen een toezegging „van maximaal 295 miljoen EUR voor de hersteloperatie en de kosten in het geval van een liquidatie die op 333 miljoen EUR worden geraamd” ⁽⁴⁹⁾. Om die reden betogen de overige belanghebbenden dat het daadwerkelijke verschil tussen de beide scenario's ten minste 38 miljoen EUR bedraagt. Dit standpunt vindt volgens hen bevestiging in het feit dat de door de FITD-garantie afgedekte leningen daadwerkelijk door Tercas zijn afgelost ⁽⁵⁰⁾. Het FITD zou geen betalingen hebben gedaan voor het bedrag van 35 miljoen EUR van de garantie, dat de Commissie ten onrechte heeft meegenomen in haar berekening van de kostprijs van de interventie.
- (91) Evenzo moet, voor het berekenen van de „laagste kostprijs”, de belastingvrijstelling niet voor het volledige bedrag van 30 miljoen EUR in de kostprijs worden meegenomen. Het FITD moet deze lasten alleen voor zijn rekening nemen wanneer de belastingvrijstelling geen goedkeuring krijgt van de Commissie.
- (92) De overige belanghebbenden hebben het over een betaling van naar raming 1,9 miljard EUR in het geval van een liquidatie, die slechts ten dele zou kunnen worden gerecupereerd (en die in het rapport van [...] op 1,5 miljard EUR was becijferd). Zij wijzen er voorts op dat het bedrag van 1,9 miljard EUR deposito's dat niet zou zijn gedekt door het terugbetalingsstelsel in het geval van een liquidatie, een besmettingsrisico voor de aangesloten banken en meer algemeen voor het bankstelsel inhield. Dit risico had „potentieel enorme” juridische en reputatie-effecten kunnen hebben. Ook zijn de overige belanghebbenden van mening dat bij een gedwongen liquidatie van Tercas de vooruitzichten om de 1,9 miljard EUR geraamde initiële kosten te recupereren, verder in het gedrang hadden kunnen komen door verzoeken tot compensatie van achtergestelde schuldeisers.
- (93) In het rapport van [...] op grond waarvan het FITD de laagste kostprijs heeft berekend, is sprake van de boekhoudkundige situatie per 31 december 2013, maar BPB heeft een geactualiseerde waardering gepresenteerd van de impact voor het FITD van een liquidatiescenario per 31 juli 2014, de datum die overeenstemt met die van de buitengewone algemene vergadering betreffende de kapitaalverhoging van Tercas, vergadering waarop ook formeel tot de interventie is besloten. De kosten die op grond van die geactualiseerde waardering zijn geraamd, komen uit op [350-750] miljoen EUR. Het verschil tussen deze raming en de raming op basis van de situatie per 31 december 2013 uit het rapport, is toe te schrijven aan de herclassificatie van boekhoudkundige posten van

⁽⁴⁶⁾ Besluit van de Commissie van 3 augustus 2014 betreffende steunmaatregel SA.39250 (2014/N) — Portugal — Resolution of Banco Espírito Santo, SA (PB C 393 van 7.11.2014, blz. 1), overwegingen 75 tot en met 77.

⁽⁴⁷⁾ Arrest van het Hof van Justitie van 24 oktober 2013, Land Burgenland, Grazer Wechselseitige Versicherung AG en Oostenrijk/Commissie, gevoegde zaken C-214/12 P, C-215/12 P en C-223/12 P, ECLI:EU:C:2013:682, punt 60.

⁽⁴⁸⁾ Zie de notulen van de bijeenkomst van het college van bestuur van het FITD van 30 mei 2014, blz. 4. Rapport van de algemeen directeur van het FITD van 28 mei 2014, document nr. 7/2014, blz. 5.

⁽⁴⁹⁾ Zie het rapport van de algemeen directeur van het FITD van 28 mei 2014, document nr. 7/2014, blz. 5.

⁽⁵⁰⁾ Zie de communicatie van Tercas aan FITD van 1 april 2015.

„renderende blootstellingen” per 31 december 2013 in „niet-renderende blootstellingen” per 31 juli 2014 en aan de toename van de deposito's die het FITD zou moeten terugbetalen.

- (94) De overige belanghebbenden verwerpen het argument van de Commissie als zouden de kosten die bij steuninterventie ten laste van het FITD zouden vallen, verder kunnen worden verlaagd door de achtergestelde schuld af te waarden. Op het tijdstip dat het FITD besloot te interveniëren, was het alternatief van de bail-in van achtergestelde schulden geen juridisch haalbare oplossing. De Italiaanse wetgeving voorziet alleen in het geval van een gedwongen administratieve liquidatie in de mogelijkheid van een boekhoudkundige afschrijving. Mocht een bail-in zijn geprobeerd, dan waren de bij het FITD aangesloten banken onmiddellijk geconfronteerd met enorme betalingen zonder enige zekerheid over de mogelijkheid deze te recupereren. De geschillen met de houders van achtergestelde leningen hadden de kosten van de liquidatieprocedure en de ten laste van de bij het FITD aangesloten banken vallende lasten doen toenemen door een vermindering van de waarde van de te liquideren activa. Het overloopeffect daarvan was een negatieve impact geweest op het vertrouwen van de cliëntèle, op de reputatie en de stabiliteit van het bankstelsel zelf. De overige belanghebbenden betogen voorts dat de meerderheid van de achtergestelde schuldeisers van Banca Tercas bestond uit individuele spaarders en deposito-houders en dat de bewindvoerders had gekozen voor de enig mogelijke vorm van lastendeling door de achtergestelde schuldeisers: het uitstel van de couponbetalingen op de door Banco Popolare S.c. gehouden obligatieleeningen.
- (95) Ten slotte beklemtonen de overige belanghebbenden dat, met het oog op de analyse van de laagste lasten, het in het rapport van [...] gekozen liquidatiescenario niet het meest pessimistische scenario is. De raming van de liquidatiekosten is gebaseerd op: a) de mogelijkheid om een instelling te vinden die, zelfs in een liquidatiescenario, bereid was een deel van de bijkantoren over te nemen, en b) de vervroegde stopzetting van de arbeidsrelaties met de niet overgeplaatste medewerkers, gecombineerd met een ontslagvergoeding ten belope van in totaal twaalf maandsalarissen voor elke medewerker. Het rapport van [...], dat door het FITD is gebruikt voor haar eigen besluit tot interventie, was gebaseerd op een intermediair scenario, maar ook andere, pessimistische scenario's zijn onderzocht.
- (96) Bovendien mag worden aangenomen dat de interventie van het FITD geen voordeel aan Tercas opleverde, omdat deze parallel is verlopen met de kapitaalbreng van BPB in Banca Tercas, die gelijktijdig, aanzienlijk en vergelijkbaar was met de interventie van het FITD.
- (97) In het licht van deze overwegingen dient de interventie te worden beschouwd als de minder dure en minder risicovolle oplossing voor de bij het FITD aangesloten banken.

5.3. Verenigbaarheid

5.3.1. De opmerkingen van Italië

- (98) De Commissie heeft van Italië geen opmerkingen ontvangen wat betreft de verenigbaarheid van de ten uitvoer gelegde maatregelen.

5.3.2. De opmerkingen van de Banca d'Italia

- (99) De Commissie heeft van de Banca d'Italia geen opmerkingen ontvangen wat betreft de verenigbaarheid van de ten uitvoer gelegde maatregelen.

5.3.3. Opmerkingen van de overige belanghebbenden

- (100) De overige belanghebbenden merken op dat, zelfs indien de maatregelen staatssteun zouden vormen, deze verenigbaar zouden zijn met de interne markt. Volgens hen kan Banca Tercas met het herstructureringsplan de levensvatbaarheid op lange termijn herstellen, is de interventie van het FITD tot het noodzakelijke minimum beperkt en is de mogelijke impact op de mededingingsstructuur van de markt beperkt.
- (101) Wat betreft de levensvatbaarheid op lange termijn, voeren de overige belanghebbende aan dat de bewindvoerder heeft gehandeld met het oog op het aanpakken van de organisatorische en systemische tekortkomingen in het intern toezicht bij Tercas. De bewindvoerder heeft zijn aandacht toegespitst op het wegwerken van de anomalieën in het beheer (krediet, deelnemingen, geschillen) en op de correcte waardering van de daarmee samenhangende risico's (onduidelijke resultaten, afwaarderingen, voorzieningen). Voorts heeft hij een geleidelijke afbouw van de schuldgraad (deleveraging) doorgevoerd ter compensatie van de aanzienlijke daling van de funding in verband met de uitstroom van cliënten. Daarnaast heeft de bewindvoerder de structuren gerationaliseerd (herziening van het businessmodel en daarmee samenhangend de kans om een aantal bijkantoren te sluiten, een afvloeiingsplan om het personeelsbestand in te krimpen, vereenvoudiging van de organisatorische structuren, vermindering van de administratieve uitgaven) om zo op structurele basis de kosten sterker in de hand te houden. De herkapitalisatie van Tercas door het FITD en BPB was de beste manier om snel een oplossing te bieden voor het tekort aan liquide middelen. BPB had het zakelijke risico op zich genomen dat aan het herstel van Banca Tercas verbonden

was, door aanzienlijke (onder meer financiële) middelen te injecteren met het oog op een goede uitvoering van het businessplan.

- (102) BPB betoogt voorts dat zij een gedragslijn heeft gevolgd die was gebaseerd op een verbetering van de intermedia-tiemarge voor kredieten en deposito's ⁽⁵¹⁾, een rationalisering van de kosten ⁽⁵²⁾, de totstandbrenging van groeps-synergieën, nauwgezette monitoring van de kredietkwaliteit, het versterken van de kredietkwaliteit, het optima-liseren van het beheer van probleemkredieten door de afstoting van probleemkredieten, maatregelen om de liquiditeitsprofielen te versterken ⁽⁵³⁾ en de beschikbaarstelling van managementmiddelen. BPB geeft aan dat de structurele elementen van het herstelplan zijn uitgewerkt in haar bedrijfsplan 2015-2019. Zelf is BPB van mening dat deze elementen getuigen van een „coherente reeks toezeggingen [...] gericht op het herstel van de rendabiliteit van Tercas”, waarbij zij ook aangeeft dat het ontbreken van een gedetailleerd herstructureringsplan voor de Commissie geen beletsel mag zijn om „algemene programma's” met „een coherente oriëntatie” positief te beoordelen ⁽⁵⁴⁾.
- (103) De interventie is beperkt tot het noodzakelijke minimum 1) om de in overwegingen 90 tot en met 93 uiteen-gezette redenen, 2) omdat het om de enig haalbare oplossing ging, en 3) omdat het FITD alleen gedeeltelijk heeft bijgedragen in de herkapitalisatie en het herstel van de minimum-kapitaalratio's. De overige belanghebbenden merken op dat er, gezien de omvang van de verliezen van Tercas, geen andere, minder dure oplossingen bestaan dan de overname van Tercas door BPB, ondanks de inspanningen van de bewindvoerder om andere overnemers te vinden ⁽⁵⁵⁾. Dat inspanningen worden geleverd om de kosten te beperken tot het noodzakelijke minimum, vindt mede bevestiging in het feit dat de partijen, met het oog op het bereiken van overeenstemming betreffende de omvang van het negatieve eigen vermogen van Tercas, een beroep hebben gedaan op een arbiter, waardoor het door BPB verlangde bedrag werd verlaagd van [300-800] miljoen EUR tot 265 miljoen EUR.
- (104) De kosten van de interventie zijn verder verlaagd door maatregelen voor lastendeling toe te passen. Het maatschappelijk kapitaal was tot nul herleid, waardoor de aandeelhouders hun investering volledig zijn kwijtge-speeld. Bovendien zijn, waar mogelijk, de couponbetalingen op de achtergestelde obligaties opgeschort. De overige belanghebbenden voeren aan dat verdere vormen van offers van de houders van achtergestelde schuld niet vielen te voorzien, aangezien, op grond van de thans geldende voorschriften van intern recht, die instellingen alleen in het geval van een gedwongen administratieve liquidatie verplicht kunnen worden deel te nemen in de verliezen. Het feit dat geen andere lasten aan de houders van achtergestelde leningen zijn opgelegd, betekent echter niet dat aanzienlijke lasten op de overheidsfinanciën drukken, omdat de middelen om te interveniëren volledig afkomstig zijn van particuliere partijen. Bovendien had het offer van de houders van achtergestelde schulden verdere kosten en aanzienlijke risico's voor de bij het FITD aangesloten banken met zich kunnen meebrengen. Die negatieve gevolgen vloeien voort uit de desintegratie van Tercas, het risico op juridische acties van cliënten van Tercas en de negatieve impact op de reputatie van Tercas en de stabiliteit van het hele banken-stelsel. Ten slotte zou het feit dat geen verdere lasten op de houders van achtergestelde leningen drukken, geen moral hazard (d.w.z. risico's van onvoorzichtig beleid) inhouden, omdat de kosten voor het dekken van het negatieve eigen vermogen volledig door het bankstelsel worden geabsorbeerd, zonder verdere kosten voor de belastingbetalers.
- (105) Verder merken de overige belanghebbenden op dat het feit dat de achtergestelde schuld niet is omgezet of afgeschreven, in overeenstemming is met punt 42 van de bankenmededeling, die duidelijk maakt dat bijdragen die eventueel van depositohouders worden verlangd, een verplicht onderdeel zijn van lastendeling. Deze handelwijze zou bovendien in overeenstemming zijn met punt 45 van diezelfde mededeling, die de mogelijkheid biedt om af te wijken van het algemene beginsel van de omzetting of afschrijving van achtergestelde schulden „wanneer de tenuitvoerlegging van die maatregelen de financiële stabiliteit in gevaar zou brengen of tot onevenredige resultaten zou leiden”.
- (106) Daarbij komt dat de overige belanghebbenden aantekenen dat het ontbreken of de ontoereikendheid van een vergoeding aanvaardbaar is wanneer deze, zoals in dit geval, wordt gecompenseerd door een ingrijpende en vergaande herstructurering en gerechtvaardigd is door de zoektocht naar een overnemer voor de in crisis verkerende bank.

⁽⁵¹⁾ [...]

⁽⁵²⁾ [...]

⁽⁵³⁾ [...]

⁽⁵⁴⁾ [...]

⁽⁵⁴⁾ BPB verwijst hiervoor naar het standpunt van de Commissie in de zaak-BP Chemicals/Commissie dat „het opstellen van een herstructure-ringsplan geen statisch gebeuren is” (arrest van het Gerecht van 15 september 1998, BP Chemicals Limited/Commissie, zaak T-11/95, ECLI:EU:T:1998:199, punt 105). Evenzo wordt, volgens BPB, in een aantal recente besluiten van de Commissie bevestigd dat het feit dat niet tijdig een herstructureringsplan beschikbaar is, geen belemmering is om tot verenigbaarheid van een bepaalde maatregel met de interne markt te besluiten. Zie het besluit van de Commissie van 13 februari 2014 betreffende steunmaatregel SA.36663(2014/NN) — Spanje — Support measure for SGR (PB C 120 van 23.4.2014, blz. 1) en Besluit (EU) 2015/1092 van de Commissie van 23 juli 2014 betreffende steunmaatregelen SA.34824 (2012/C), SA.36007 (2013/NN), SA.36658 (2014/NN), SA.37156 (2014/NN), SA.34534 (2012/NN) die Griekenland ten gunste van de groep Nationale Bank van Griekenland ten uitvoer heeft gelegd verband houdende met: de herkapitalisatie en herstructurering van de Nationale Bank van Griekenland SA; de afwikkeling van First Business Bank SA middels een opdracht tot overdracht aan de Nationale Bank van Griekenland SA; de afwikkeling van Probank SA middels een opdracht tot overdracht aan de Nationale Bank van Griekenland SA; de afwikkeling van de coöperatieve bank van Lesvos-Limnos, de coöperatieve bank van Achaia en de coöperatieve bank van Lamia (PB L 183 van 10.7.2015, blz. 29).

⁽⁵⁵⁾ Zie het aan het FITD gericht verzoek van 25 oktober 2013 van de bewindvoerder om te interveniëren, blz. 3; „het ontbreken van alternatieve oplossingen” voor de door BPB voorgestelde operatie is ook erkend in de notulen van de bijeenkomst van het college van bestuur van het FITD van 28 oktober 2013, blz. 4.

- (107) Daarnaast zou de interventie geen verstoring van de mededinging op de interne markt met zich brengen gelet op:
- 1) de beperkte omvang en de beperkte geografische reikwijdte van de activiteiten van Tercas;
 - 2) het feit dat BPB de enige marktdeelnemer was die reële belangstelling toonde om kapitaal te injecteren in Tercas, en het feit dat de Commissie heeft aangegeven dat de verkoop van een probleeminstelling (waarvan de activiteiten beweerdelijk worden gesteund) aan een particuliere marktdeelnemer in het kader van een „open” verkoopprocedure een vorm is van het mitigeren van mogelijke concurrentieverstoringen ⁽⁵⁶⁾;
 - 3) het voldoende ingrijpende karakter van het herstructureringsplan van Tercas en het feit dat in dit plan wordt voorzien in de integratie van Tercas in BPB.
- (108) De overdracht van Tercas aan BPB was het enig haalbare alternatief dat een antwoord bood op de vragen die de Italiaanse toezichthouder had opgeworpen, en dat verstoringen van de mededinging kon voorkomen. Bovendien omvatte de herstructureringsoperatie een volledige herkapitalisatie van Tercas en een aanzienlijke kapitaalverhoging door BPB om de operatie te kunnen doorvoeren.
- (109) Ten slotte verklaren de overige belanghebbenden, onder verwijzing naar precedentbesluiten van de Commissie ⁽⁵⁷⁾, dat de herkapitalisatie van Tercas en de overname ervan door BPB nadat het FITD het negatieve eigen vermogen dekte zonder vergoeding, als gerechtvaardigd kan gelden omdat deze noodzakelijk is om de overdracht van ondernemingsactiva veilig te stellen en een ingrijpende en diepgaande herstructurering van de bank door te voeren. In dit geval bood geen enkele oplossing waarmee de zware crisis van Tercas kon worden overwonnen, garanties voor een vergoeding. Ieder verzoek aan het FITD voor een vergoeding had de eigenvermogenssituatie van Tercas verergerd of had zwaardere lasten voor de overnemende bank betekend.

6. BEOORDELING VAN DE MAATREGELEN

6.1. De vraag of er sprake is van staatssteun

- (110) Krachtens artikel 107, lid 1, van het Verdrag „zijn steunmaatregelen van de staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties vervalsen of dreigen te vervalsen, onverenigbaar met de interne markt, voor zover deze steun het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt”. De Commissie zal nagaan of deze cumulatieve voorwaarden zijn vervuld bij de interventies van het FITD.
- (111) Wat betreft de in overweging 4 van het inleidingsbesluit vermelde regeling voor belastingvrijstelling, merkt de Commissie op dat de Italiaanse autoriteiten deze niet hebben aangemeld. Bovendien is deze regeling, op grond van de informatie waarover de Commissie thans beschikt, in deze zaak niet toegepast. Bijgevolg ziet dit besluit niet op die regeling.

6.1.1. Staatsmiddelen en toerekenbaarheid aan de staat

- (112) Het Hof van Justitie heeft bij herhaling bevestigd dat alle financiële middelen waarmee overheidsinstanties feitelijk steun verlenen aan ondernemingen, onder het staatssteuntoezicht vallen, ongeacht of deze middelen onder voortdurende controle van de staat blijven. De verplichte bijdragen die worden geheven, beheerd en verdeeld overeenkomstig de wet of andere overheidsnormen houden de aanwezigheid in van staatsmiddelen ook als deze niet door overheidsinstanties worden beheerd ⁽⁵⁸⁾. De loutere omstandigheid dat die middelen worden gefinancierd uit particuliere bijdragen, is niet voldoende om het overheidskarakter van die middelen te kunnen uitsluiten. Het relevante criterium is niet de oorsprong van die middelen, maar de mate waarin het overheidsorgaan is tussengekomen bij de vaststelling van de betrokken maatregelen en de financieringswijze ervan ⁽⁵⁹⁾.

⁽⁵⁶⁾ Zie voetnoot 31.

⁽⁵⁷⁾ Besluit van de Commissie 27 maart 2012 betreffende steunmaatregel SA.26909 (2011/C) — Portugal — Banco Português de Negócios (BPN), overwegingen 247 en 248; besluit van de Commissie van 18 februari 2014 — Polen — Credit Unions Orderly Liquidation Scheme, reeds aangehaald, overweging 65; besluit van de Commissie van 30 mei 2012 — Spanje — Herstructurering CAM en Banco CAM, reeds aangehaald, overweging 113; zie ook de overwegingen 119 en 120.

⁽⁵⁸⁾ Arrest van het Hof van Justitie van 2 juli 1974, Italië/Commissie, zaak 173/73, ECLI:EU:C:1974:71, punt 16; arrest van het Hof van Justitie van 11 maart 1992, Compagnie Commerciale de l'Ouest e.a./Receveur Principal des Douanes de La Pallice Port, gevoegde zaken C-78/90–C-83/90, ECLI:EU:C:1992:118, punt 35; arrest van het Hof van Justitie van 17 juli 2008, Essent Netwerk Noord BV e.a./Aluminium Delfzijl BV e.a., zaak C-206/06, ECLI:EU:C:2008:413, punten 58-74; arrest van het Gerecht van 10 november 2011, Elliniki Nafpigokataskavastiki AE Chartofylakeiou e.a./Commissie, zaak T-384/08, ECLI:EU:T:2011:650, punt 87.

⁽⁵⁹⁾ Arrest van het Gerecht van 27 september 2012, Frankrijk/Commissie, zaak T-139/09, ECLI:EU:T:2012:496, punten 63 en 64.

- (113) Voorts vormen, zoals het Hof van Justitie heeft opgemerkt in de zaak-Ladbroke ⁽⁶⁰⁾, de zaak-Stardust Marine en de zaak-Doux Élevage, de middelen die onder controle van de overheid — en dus ter beschikking van de overheidsinstanties — blijven, staatsmiddelen.
- (114) In de zaak-Doux Élevage oordeelde het Hof van Justitie dat niet kan worden geconcludeerd dat de activiteiten van een beroepsorganisatie waarvan de middelen afkomstig zijn van een door de staat opgelegde bijdrage, aan de staat zijn toe te rekenen. Ter onderbouwing daarvan merkte het Hof op dat de doelstellingen die met het gebruik van die middelen worden nagestreefd, volledig door de organisatie werden bepaald en dat het verplichte karakter van die bijdragen in dit geval niet afhing „van het nastreven van concrete, door de overheidsinstanties vastgestelde en omschreven politieke doelstellingen”. De staat controleerde de geldigheid en de rechtmatigheid van de inning van de bijdragen door de organisatie, d.w.z. het procedurele kader, en kon geen invloed uitoefenen op het beheer van de middelen.
- (115) Bijgevolg valt, op grond van de rechtspraak van de Unierechter, een maatregel toe te rekenen aan de staat en wordt deze uit staatsmiddelen bekostigd wanneer uit een samenstel van aanwijzingen blijkt dat, krachtens de nationale wetgeving, de staat controle en invloed uitoefent om te garanderen dat, met het gebruik van de middelen van een particuliere instantie, een doelstelling van overheidsbeleid waarmee die instantie is belast, wordt bereikt.
- (116) In de zaak-Stardust Marine heeft het Hof van Justitie voorts duidelijk gemaakt dat de toerekenbaarheid aan de staat van een steunmaatregel die wordt goedgekeurd door een op het eerste gezicht onafhankelijke instantie, die op zich geen onderdeel is van de overheid, kan worden afgeleid van een samenstel van aanwijzingen die blijken uit de omstandigheden van de zaak. Een van dit soort aanwijzingen is het feit dat het betrokken orgaan het omstreden besluit, dat staatssteun kan vormen, niet kan nemen zonder rekening te houden met de instructies of aanwijzingen van overheidsinstanties. Andere aanwijzingen kunnen, in bepaalde omstandigheden, relevant zijn om te concluderen dat een door een onderneming genomen maatregel aan de staat valt toe te rekenen.
- (117) Wat betreft de maatregelen ten aanzien waarvan de Commissie in deze zaak de formele onderzoeksprocedure heeft ingeleid, dient te worden herhaald dat in Richtlijn 94/19/EG de Uniewetgever depositogarantiestelsels heeft ingesteld met als beleidsdoelstelling het zekerstellen en vergroten van „de stabiliteit van het financiële stelsel” ⁽⁶¹⁾, waarbij die stelsels de opdracht kregen depositohouders te beschermen ⁽⁶²⁾. Voorts zijn de lidstaten, uit hoofde van die richtlijn verplicht, één of meerdere depositogarantiestelsels op te richten om de depositohouders terug te betalen ingeval van het falen van een kredietinstelling. Aangezien in Richtlijn 94/19/EG niets wordt gezegd over de mogelijkheid van andere interventies, hebben de lidstaten nog steeds een beoordelingsmarge om depositogarantiestelsels toe te staan om verder te gaan dan de enkele functie van terugbetaling en om de beschikbare financiële middelen anders in te zetten.
- (118) Aan deze situatie is niets veranderd door Richtlijn 2014/49/EU, maar wel is deze richtlijn explicieter over de aard van dit soort alternatieve maatregelen. Doel van deze maatregelen moet het zijn om het falen van de kredietinstelling te voorkomen, om niet alleen „de kosten van terugbetaling aan deposanten” te vermijden, maar ook „de kosten van het faillissement van een kredietinstelling” en „andere negatieve effecten” zoals „op de financiële stabiliteit en het vertrouwen van de deposanten” ⁽⁶³⁾.
- (119) Overeenkomstig Richtlijn 2014/49/EU kunnen de lidstaten toestaan dat op een depositogarantiestelsel een beroep wordt gedaan om de depositohouders de toegang tot gegarandeerde deposito's te blijven geven, hetzij in een initiële, going-concern-fase, hetzij in het kader van nationale insolventieprocedures ⁽⁶⁴⁾. De Commissie merkt op dat, in tegenstelling tot het in overweging 79 aangehaalde standpunt van de overige belanghebbenden, het steunkarakter van de alternatieve maatregelen van een depositogarantiestelsel los staat van de vraag of dit stelsel is opgezet om het falen van een kredietinstelling te voorkomen dan wel een maatregel is in geval van liquidatie.
- (120) Bovendien heeft de bescherming van spaargelden en van depositohouders een specifieke positie binnen de Italiaanse rechtsorde: overeenkomstig artikel 47 van de Italiaanse Grondwet is het zo dat „de Republiek spaargelden in al hun vormen [...] beschermt” ⁽⁶⁵⁾. De Banca d'Italia, een publiekrechtelijke instelling waarvan de

⁽⁶⁰⁾ Arrest van het Hof van Justitie van 16 mei 2000, Frankrijk/Ladbroke Racing Ltd en Commissie, zaak C-83/98 P, ECLI:EU:C:2000:248, punt 50: „ook al zijn de bedragen [...] niet permanent in het bezit van de schatkist, het feit dat zij constant onder openbaar toezicht, en daarmee ter beschikking van de bevoegde nationale autoriteiten staan, volstaat om ze als staatsmiddelen aan te merken [...]”

⁽⁶¹⁾ Zie o.a. overwegingen 1 en 16 bij Richtlijn 94/19/EG.

⁽⁶²⁾ Zie artikel 3 van en overwegingen 1, 2, 3, 11, 12, 15, 16, 20, 21, 24 en 25 bij Richtlijn 94/19/EG.

⁽⁶³⁾ Zie o.a. overwegingen 3, 4 en 16 bij Richtlijn 2014/49/EU.

⁽⁶⁴⁾ Zie artikel 11, leden 3 en 6, van Richtlijn 2014/49/EU.

⁽⁶⁵⁾ „La Repubblica [...] tutela il risparmio in tutte le sue forme.”

gedragingen dus aan de lidstaat zijn toe te rekenen en die niet buiten het toepassingsgebied van artikel 107 van het Verdrag valt omdat het een constitutioneel onafhankelijke instelling is ⁽⁶⁶⁾, is belast met het verdedigen van de stabiliteit van het Italiaanse bankstelsel ⁽⁶⁷⁾ ter bescherming van de depositohouders ⁽⁶⁸⁾.

- (121) In het licht van het voorgaande dient artikel 96 bis van de Testo Unico Bancario te worden uitgelegd als de specifieke opdracht van de overheid om depositohouders te beschermen, opdracht die geldt voor de in Italië erkende depositogarantiestelsels. Door in artikel 96 bis, lid 1, als laatste zin op te nemen dat de depositogarantiestelsels — naast de terugbetaling van depositohouders — „kunnen voorzien in andere gevallen en vormen van interventie”, hebben de Italiaanse autoriteiten ervoor gekozen om aan hun erkende depositogarantiestelsels toe te staan de bij de aangesloten banken ingezamelde middelen te gebruiken voor andere gevallen van interventies. Bijgevolg vormt artikel 96 bis van de Testo Unico Bancario, enerzijds, de grondslag voor de erkenning van het FITD als verplicht depositogarantiestelsel in Italië en, anderzijds, wordt daarmee aan het FITD de bevoegdheid toegekend om steuninterventies ten uitvoer te leggen.
- (122) Het feit dat het FITD de rechtsvorm heeft van een privaatrechtelijke vereniging ⁽⁶⁹⁾ doet in dat opzicht niet ter zake, omdat de enkele oprichting in de vorm van een gemeenschappelijk orgaan niet als voldoende kan gelden om uit te sluiten dat een steunmaatregel van dit soort entiteit aan de staat valt toe te rekenen, gelijk het Hof van Justitie heeft verklaard in de zaak-Stardust Marine. De doelstellingen van het FITD — d.w.z. het nastreven van de gemeenschappelijke belangen van zijn leden door het verstevigen van de zekerheid van de deposito's en het beschermen van de reputatie van het bankstelsel — vallen duidelijk samen met het algemeen belang. Het feit dat deze belangen samenvallen, betekent echter niet noodzakelijk dat de onderneming haar besluit kan nemen zonder rekening te houden met de aanwijzingen van overheidsinstanties. Bovendien is het noodzakelijk dat de invloed van de staat voortvloeit uit een juridisch bindend besluit van een overheidsinstantie. De autonomie die de onderneming doorgaans heeft, sluit de concrete betrokkenheid van de staat niet uit.
- (123) Hoe dan ook worden door de wetgeving van Italië en van de Unie aan de Banca d'Italia de bevoegdheid en de middelen toegekend om te verzekeren dat met alle interventies van het FITD, in zijn hoedanigheid van erkend depositogarantiestelsel in de zin van de Testo Unico Bancario, die opdracht van de overheid wordt vervuld en daarmee wordt bijgedragen aan het beschermen van de depositohouders. Een en ander is duidelijk aangegeven in de inleidende zin van artikel 96 ter, lid 1, van de Testo Unico Bancario, waarin de opsomming van alle door de Banca d'Italia met betrekking tot de Italiaanse depositogarantiestelsels uitgeoefende bevoegdheden wordt voorafgegaan door de verklaring dat die bevoegdheden moeten worden uitgeoefend „met de bescherming van de spaarders en de stabiliteit van het bankstelsel voor ogen”.
- (124) In het licht hiervan en, in tegenstelling tot de zaak-Doux Élevage (waar de ex-postgoedkeuring door de overheidsinstantie louter procedureel was), moet de Banca d'Italia iedere interventie van het FITD op zijn merites goedkeuren en nagaan of deze in overeenstemming is met de opdracht van de overheid in de zin van de Testo Unico Bancario.
- (125) De verklaring van de Italiaanse autoriteiten dat, volgens die logica, het prudentieel toezicht dient te worden beschouwd als overheidscontrole op banken — en dat bijgevolg de middelen van de banken als overheidsmiddelen dienen te worden beschouwd (overweging 53) — is duidelijk irrelevant. De Commissie volstaat ermee om op te merken dat het bancaire toezicht van de Banca d'Italia niet dient om na te gaan of de aan het toezicht onderworpen banken een hun toevertrouwde opdracht van de overheid nakomen.
- (126) De voorrang van de opdracht van de overheid en de daarmee samenhangende controles van de overheid worden erkend in de statuten van het FITD ⁽⁷⁰⁾, op grond waarvan de steuninterventies moeten voldoen aan de cumulatieve voorwaarden met betrekking tot het bestaan van „vooruitzichten op herstel” en de voorzienbaarheid van „laagste lasten dan in het geval van een interventie bij liquidatie” (het beginsel van de laagste lasten). Die cumulatieve voorwaarden houden in dat het besluit om een steuninterventie door te voeren alleen kan worden genomen wanneer het FITD daarmee zijn eigen opdracht van de overheid om de spaarders te beschermen, kan vervullen. Het feit dat de interventie door de Banca d'Italia, overeenkomstig de Testo Unico Bancario, moet worden goedgekeurd, bevestigt die voorrang.

⁽⁶⁶⁾ Zie het arrest van het Gerecht van 12 december 1996 in de zaak Compagnie nationale Air France/Commissie (zaal T-358/94, ECLI:EU:T:1996:194, punten 59-62) waar het Gerecht ten aanzien van de Franse Caisse des Dépôts et Consignations verklaarde dat deze handelwijze van een instelling van de openbare sector aan de staat is toe te rekenen, omdat het een interne organisatie van de openbare sector betreft, waaraan het Gerecht nog toevoegde dat aan deze conclusie niet kan worden afgedaan door argumenten met betrekking tot onafhankelijkheid van de instelling ten opzichte van andere staatsinstellingen.

⁽⁶⁷⁾ Op grond van de website van de Banca d'Italia: „L'ordinamento giuridico affida alla Banca d'Italia la responsabilità per la salvaguardia della stabilità del sistema finanziario nazionale”, onder <https://www.bancaditalia.it/compiti/stabilita-finanziaria/>. De Banca d'Italia is lid van het Europees Comité voor systeemrisico's, de Raad voor financiële stabiliteit en het Comité voor financiële stabiliteit van het Eurosysteem/Europees Stelsel van centrale banken.

⁽⁶⁸⁾ Op de website van de Banca d'Italia staat te lezen (rubriek „Vigilanza sul sistema bancario e finanziario”): „Alla Banca d'Italia sono affidati rilevanti compiti in materia di tutela dei clienti degli intermediari bancari e finanziari che rappresenta un elemento costitutivo della supervisione bancaria e finanziaria, affiancandosi ed integrandosi con gli altri obiettivi dell'azione di vigilanza.”

⁽⁶⁹⁾ Artikel 1 van de statuten van het FITD.

⁽⁷⁰⁾ Artikel 29, lid 1.

- (127) Daarnaast worden in de Testo Unico Bancario aan de Banca d'Italia uitgebreide bevoegdheden toegekend ten aanzien van depositogarantiestelsels:
- 1) in artikel 96 ter, lid 1, onder d), van de Testo Unico Bancario is bepaald dat de Banca d'Italia „toestemming geeft voor de interventies van garantiestelsels”;
 - 2) in artikel 96 ter, lid 1, onder b), van de Testo Unico Bancario is bepaald dat de Banca d'Italia „de activiteiten van de garantiestelsels coördineert met het crisisinstrumentarium en de toezichtsactiviteiten” ⁽⁷¹⁾;
 - 3) in artikel 96 ter, lid 1, onder a), van de Testo Unico Bancario is bepaald dat de Banca d'Italia „de garantiestelsels erkent en de statuten ervan goedkeurt, op voorwaarde dat diezelfde stelsels geen kenmerken vertonen waardoor de insolventiesrisico's onevenwichtig over het bankstelsel worden verdeeld” ⁽⁷²⁾;
 - 4) in artikel 96 ter, lid 1, onder h), van de Testo Unico Bancario is bepaald dat de Banca d'Italia „uitvoeringsbepalingen uitvaardigt voor de normen uit [...] deel [IV van de Testo Unico Bancario betreffende depositogarantiestelsels]” ⁽⁷³⁾.
- (128) Naast deze bevoegdheden over het FITD die de Banca d'Italia op grond van de Testo Unico Bancario zijn verleend, kunnen alleen banken die onder bewind zijn gesteld, in aanmerking komen voor steuninterventies van het FITD ⁽⁷⁴⁾. Het ministerie van Economie en Financiën moet, op voorstel van de Banca d'Italia, bij decreet bepalen om een bank onder bewind te stellen. Vervolgens gaat het FITD, op grond van zijn statuten, over tot „interventie [...] in het geval van bewindvoering over aangesloten banken die in Italië een vergunning hebben gekregen” ⁽⁷⁵⁾. Alleen de bewindvoerder kan bij het FITD een verzoek tot interventie indienen, dat vervolgens moet worden goedgekeurd door de aandeelhoudersvergadering van de bank. In zijn hoedanigheid van overheidsfunctionaris vertegenwoordigt de bewindvoerder het algemeen belang, wordt hij aangesteld door de Banca d'Italia en valt hij onder haar toezicht. De Banca d'Italia heeft ook de bevoegdheid om een bewindvoerder van zijn opdracht te ontheffen of te vervangen ⁽⁷⁶⁾ en instructies te geven om bijzondere voorzorgsmaatregelen en beperkingen op te leggen bij de bedrijfsvoering van de bank ⁽⁷⁷⁾. Bijgevolg heeft een overheidsfunctionaris die onder de zeggenschap van de Banca d'Italia staat, de mogelijkheid om de aanzet te geven tot een interventie-maatregel van het FITD.
- (129) Wat betreft de bevoegdheid om interventies van depositogarantiestelsels goed te keuren, merkt de Commissie op dat het begrip „goedkeuring” een bestuurlijk besluit inhoudt voorafgaand aan de inwerkingtreding van de maatregel waarop dat besluit ziet. In het tegenovergestelde geval zou de uitoefening van de bevoegdheden van de Banca d'Italia ten aanzien van interventies van het FITD om de stabiliteit van het financiële bestel en de bescherming van spaarders te garanderen, teniet worden gedaan. In de praktijk dient de goedkeuring plaats te vinden in een fase waarin het FITD de voorgestelde maatregel nog kan herzien en aanpassen indien de Banca d'Italia zich daartegen verzet. Er kan dus niet worden gesteld dat dit soort goedkeuring plaatsvindt na het besluit van het FITD om te interveniëren (zoals de Italiaanse autoriteiten, het FITD, Tercas en BPB hebben voorgesteld ⁽⁷⁸⁾). In dat verband lijkt het feit dat de Banca d'Italia als waarnemer deelneemt aan alle bijeenkomsten van de raad van toezicht en het college van bestuur van het FITD ⁽⁷⁹⁾ — in tegenstelling tot wat de Italiaanse autoriteiten, het FITD, Tercas en BPB betogen ⁽⁸⁰⁾ — relevant te zijn omdat dient te worden aangenomen dat de Banca d'Italia hiermee in een initiële fase al haar twijfel kan formuleren ten aanzien van voorgenomen interventies.

⁽⁷¹⁾ „La Banca d'Italia, avendo riguardo alla tutela dei risparmiatori e alla stabilità del Sistema bancario [...] coordina l'attività dei sistemi di garanzia con la disciplina delle crisi bancarie e con l'attività di vigilanza.”

⁽⁷²⁾ „La Banca d'Italia, avendo riguardo alla tutela dei risparmiatori e alla stabilità del Sistema bancario [...] riconosce i sistemi di garanzia, approvandone gli statuti, a condizione che i sistemi stessi non presentino caratteristiche tali da comportare una ripartizione squilibrata dei rischi di insolvenza sul sistema bancario.”

⁽⁷³⁾ „La Banca d'Italia, avendo riguardo alla tutela dei risparmiatori e alla stabilità del Sistema bancario [...] emana disposizioni attuative delle norme contenute nella presente sezione.”

⁽⁷⁴⁾ Artikel 29, lid 1, van de statuten van het FITD.

⁽⁷⁵⁾ Zie artikel 4 van de statuten van het FITD.

⁽⁷⁶⁾ Zie artikel 71, lid 3, van de Testo Unico Bancario.

⁽⁷⁷⁾ Artikel 72, lid 4, van de Testo Unico Bancario: „La Banca d'Italia, con istruzioni impartite ai commissari e ai membri del comitato di sorveglianza, può stabilire speciali cautele e limitazioni nella gestione della banca. I componenti gli organi straordinari sono personalmente responsabili dell'inosservanza delle prescrizioni della Banca d'Italia.”

⁽⁷⁸⁾ Zie overwegingen 47, 56 en 69.

⁽⁷⁹⁾ Artikel 13, lid 6, en artikel 16, lid 1, onder d), van de statuten van het FITD.

⁽⁸⁰⁾ Zie overwegingen 46, 58 en 71.

- (130) Samenvattend, de Italiaanse autoriteiten hebben de mogelijkheid om op eigen verzoek een interventie in te leiden en hebben, op grond van hun bevoegdheid de interventie inhoudelijk goed te keuren, daardoor invloed op die interventie voordat daadwerkelijk wordt besloten tot die maatregel. Uit procedureel oogpunt wordt die invloed verder beklemtoond door de aanwezigheid van overheidsinstanties op alle bijeenkomsten waarop beslissingen worden genomen, waarbij diezelfde instanties de gelegenheid hebben hun twijfel te formuleren. Toch herhaalt de Commissie dat, ondanks het feit dat de goedkeuring van de maatregel door de Banca d'Italia in beginsel als *ex ante* worden beschouwd — in plaats van *ex post* ⁽⁸¹⁾ — ook controle achteraf een van de aanwijzingen voor toerekenbaarheid kan zijn waarvan sprake in de zaak-Stardust Marine.
- (131) De bevoegdheden die de overheidsinstanties hebben, worden ook uitgeoefend ten aanzien van de vaststelling van de betrokken steunmaatregelen:
- 1) uit de door Italië verschaft documenten blijkt dat de Banca d'Italia de specifieke interventies ten behoeve van Tercas heeft goedgekeurd ter bescherming van de belangen van deponitohouders en cliënten overeenkomstig artikel 96 ter, lid 1, onder d), van de Testo Unico Bancario ⁽⁸²⁾. Bijgevolg heeft de Banca d'Italia goedkeuring verleend voor de desbetreffende specifieke interventies van het FITD in het kader van specifieke nationale publiekrechtelijke bepalingen;
 - 2) de onderhandelingen tussen de bewindvoerder van Tercas en BPB vonden plaats „in coördinatie met de Banca d'Italia” ⁽⁸³⁾;
 - 3) de Banca d'Italia heeft „het Fonds [d.w.z. het FITD] uitgenodigd” om met BPB een „evenwichtig akkoord” te bereiken wat betreft het dekken van het negatieve eigen vermogen van Tercas, rekening houdende met de mogelijke negatieve effecten van de liquidatie van Tercas en haar dochteronderneming Caripe ⁽⁸⁴⁾.
- (132) De Commissie concludeert dan ook dat, anders dan in de zaak-Doux Élevages, waarin het Hof had bepaald dat de doelstellingen volledig door de organisatie werden bepaald, in deze zaak die doelstellingen zeker niet volledig door het FITD zijn bepaald. Ze zijn namelijk in detail vastgelegd in haar opdracht van de overheid in de zin van de Testo Unico Bancario en worden, in essentie, gecontroleerd door overheidsinstanties. De Commissie merkt op dat de daadwerkelijke mogelijkheden van het FITD om van interventie af te zien niets afdoet aan haar eerdere conclusie ten aanzien van de interventies van het FITD die daadwerkelijk ten uitvoer zijn gelegd.
- (133) Naast de substantiële controle door de overheid die hierboven is aangetoond, dient de Commissie het verplichte karakter te beklemtonen van de bij te dragen middelen die het FITD gebruikt bij zijn interventies.
- (134) Zoals in deel 2.3 is aangetoond, is de aansluiting bij het FITD verplicht voor Italiaanse banken ⁽⁸⁵⁾. In dat verband is de verwijzing naar het Fondo di Garanzia dei Depositanti del Credito Cooperativo (FGDCC) (zie overweging 70) die het beweerdelijk vrijwillige karakter van de aansluiting bij het FITD moet beklemtonen,

⁽⁸¹⁾ Zie bijvoorbeeld de opmerking van Irene Mecatti ten aanzien van de artikelen 96 t/m 96 quater van de Testo Unico Bancario, in Porzio M., Santoro V., Belli F., Losappio G., Rispoli Farina M., *Testo unico bancario, Commentario*, Giuffrè Editore, 2010: „... ogni intervento dei spd deve essere *preventivamente* autorizzato dalla BI (artikel 96 ter, lid 1, onder d)” (nadruk in het origineel).

⁽⁸²⁾ Zie de brieven van de Banca d'Italia van 4 november 2013 en van 7 juli 2014, waarmee het FITD toestemming wordt verleend voor de betrokken steuninterventies (bijlagen 8 en 9 bij het antwoord van Italië van 14 november 2014 op het verzoek om inlichtingen van de Commissie van 10 oktober 2014).

⁽⁸³⁾ In het aan de notulen van het college van bestuur van 30 mei 2014 gehechte verslag, blz. 1 (bijlage 3.9 bij het antwoord van Italië van 14 november 2014 op het verzoek om inlichtingen van de Commissie van 10 oktober 2014) staat te lezen: „L'evolversi di tali fattori ha portato ad un articolato negoziato con BPB e con il Commissario straordinario, in coordinamento con la Banca d'Italia, per l'individuazione di modalità attuative dell'intervento del Fondo volte a massimizzare l'efficacia dell'azione di sostegno nel quadro del più ampio piano di risanamento della Tercas, imperniato su un'operazione di ricapitalizzazione de parte di BPB.”

⁽⁸⁴⁾ In het aan de notulen van het college van bestuur van 30 mei 2014 gehechte verslag, blz. 4 (bijlage 3.9 bij het antwoord van Italië van 14 november 2014 op het verzoek om inlichtingen van de Commissie van 10 oktober 2014) staat te lezen: „La Banca d'Italia [...] ha invitato il Fondo a ricercare un'intesa equilibrata con BPB per la copertura del deficit patrimoniale.”

⁽⁸⁵⁾ Ook al is het juridisch gezien mogelijk om zich terug te trekken uit het FITD, toch zijn de banken wettelijk verplicht om aan te sluiten bij een depositogarantiestelsel. Daarbij komt dat, zoals aangegeven in overweging 33, aansluiting bij het FITD verplicht is voor Italiaanse banken die geen coöperatieve banken zijn, en wel hierom: 1) aangezien in Italië geen andere depositogarantiestelsels bestaan die openstaan voor commerciële banken, is de aansluiting bij het FITD in de feiten verplicht; 2) in de statuten van het FITD is bepaald dat alle Italiaanse banken met uitzondering van de coöperatieve banken moeten aansluiten.

foutief omdat, volgens de Testo Unico Bancario ⁽⁸⁶⁾, de Italiaanse coöperatieve banken een specifiek depositogarantiestelsel voor hun sector moeten opzetten. Coöperatieve banken kunnen dus niet aansluiten bij het FITD, en omgekeerd kunnen de andere banken niet aansluiten bij het FGDC en moeten zij aansluiten bij het FITD. Bijgevolg is de bepaling in de statuten van het FITD ⁽⁸⁷⁾ op grond waarvan de aangesloten banken zich kunnen terugtrekken uit het FITD, bepaling waarop de belanghebbenden in hun opmerkingen met klem wijzen (zie overweging 70), een louter theoretische en niet-uitvoerbare mogelijkheid, omdat deze banken niet kunnen aansluiten bij enig ander erkend depositogarantiestelsel.

- (135) Voorts wordt het besluit om over te gaan tot een steuninterventie, genomen door de bestuursorganen van het FITD. Ongeacht hun individuele belangen kunnen de aangesloten banken geen veto stellen tegen dit soort besluit of niet deelnemen aan de interventie ⁽⁸⁸⁾ en moeten zij bijdragen in de financiering van de goedgekeurde interventie. Het feit dat deze middelen niet zijn opgenomen in de balans van het FITD, maar op een aparte rekening, is een loutere formaliteit omdat het FITD belast is met het rechtstreekse beheer van die middelen.
- (136) Een en ander brengt de Commissie tot de conclusie dat de maatregel aan het FITD valt toe te rekenen — en niet aan de aangesloten banken — en dat de middelen die worden gebruikt om de interventies door te voeren, middelen van het FITD zijn — en geen eigen middelen van de aangesloten banken.
- (137) Bijgevolg concludeert de Commissie dat, aangezien zowel de aansluiting bij het FITD als de bijdrage aan de steuninterventies waartoe het FITD besluit verplicht zijn, in Italië banken niet zijnde coöperatieve banken volgens de Italiaanse wet- en regelgeving verplicht zijn bij te dragen aan de kosten van de steuninterventies van het FITD. De middelen die worden gebruikt om die steuninterventies te financieren worden duidelijk vastgelegd, beheerd en verdeeld in overeenstemming met de wetgeving of andere overheidsvoorschriften — en hebben dus een overheidskarakter.
- (138) De Commissie concludeert dan ook dat in deze zaak, zowel principieel als in de praktijk, de Italiaanse autoriteiten er voortdurend op toezien of de middelen van het FITD worden gebruikt voor de doelstellingen van algemeen belang, en invloed uitoefenen op het gebruik van die middelen door het FITD.
- (139) Meer bepaald is de conclusie van de Commissie dat, gelet op het feit dat de overheidsinstanties over de formele bevoegdheid beschikken om een interventie te vragen en deze inhoudelijk goed te keuren wat betreft de overeenstemming met de opdracht van de overheid (overweging 126), de rol van de Banca d'Italia niet kan worden beschouwd als zijnde beperkt tot een zuiver informatieve procedure noch als een louter formeel nagaan van de rechtmatigheid en de wettelijkheid ervan ⁽⁸⁹⁾.
- (140) Met name heeft het Hof in de zaak-Doux Élevage er op gewezen dat het verplichte karakter van de bijdragen in dat geval niet afhingen „van het nastreven van concrete, door de overheidsinstanties vastgestelde en omschreven politieke doelstellingen”. De activiteiten van het FITD zijn evenwel ondergeschikt aan concrete doelstellingen van algemeen belang, die zijn vastgelegd en omschreven door overheidsinstanties en door dezen worden gecontroleerd, met name doelstellingen van algemeen belang met betrekking tot de bescherming van deposithouders.
- (141) Aangezien de maatregelen in deze zaak onderworpen zijn aan de controle van de Banca d'Italia, worden zij ook afgetoetst aan de doelstellingen van de Banca d'Italia zelf, zoals onder meer de doelstelling van het behoud van de stabiliteit van het financiële bestel. In dit verband dienen de volgende aspecten in herinnering te worden gebracht:
- 1) het belang van de rol van de Banca d'Italia voor het garanderen van de stabiliteit van het Italiaanse bankstelsel en voor de bescherming van de spaarders;
 - 2) de uitgebreide bevoegdheden waarover de Banca d'Italia beschikt om te garanderen dat het FITD met die bepalingen rekening houdt.
- (142) Uit de elementen die in overwegingen 127 tot en met 131 zijn aangehaald (wet- en regelgeving waarbij de organisatie wordt onderworpen aan een strenge controle en een effectieve coördinatie door de Banca d'Italia om te garanderen dat deze bijdraagt aan het behalen van de belangrijkste doelstellingen van algemeen belang), blijkt dat het FITD in een uitzonderlijke rechtspositie verkeert ten opzichte van normale particuliere verenigingen naar Italiaans recht en dat, zoals blijkt uit zijn opdracht van de overheid, de doelstellingen ervan veel verder gaan dan bijvoorbeeld die van het CIDEF ⁽⁹⁰⁾, waarover het Hof zich in de zaak-Doux Élevage moest uitspreken. Die uitzonderlijke rechtspositie is een geldige aanwijzing voor de toerekenbaarheid in het kader van de criteria die in de zaak-Stardust Marine zijn ontwikkeld.

⁽⁸⁶⁾ Artikel 96 van de Testo Unico Bancario.

⁽⁸⁷⁾ Artikel 8 van de statuten van het FITD.

⁽⁸⁸⁾ Besluiten om te interveniëren worden genomen door de raad van toezicht of het college van bestuur, in de in overweging 36 vermelde samenstelling.

⁽⁸⁹⁾ Zie het arrest-Doux Élevage, reeds aangehaald, ECLI:EU:C:2013:348, punt 38.

⁽⁹⁰⁾ Comité interprofessionnel de la dinde française (CIDEF).

- (143) Inhoud, reikwijdte en doel van de maatregel zijn zodanig dat uit bovengenoemde elementen blijkt hoe weinig waarschijnlijk het is dat overheidsinstanties niet bij de vaststelling ervan betrokken waren. Met die maatregelen is niet alleen een concurrentievoordeel verschaft aan een onderneming, maar is ook het faillissement van de onderneming afgewend, dankzij steun van de overheid door middel van de in overweging 38 beschreven maatregelen nrs. 1, 2 en 3 die bedoeld waren om zowel de depositohouders als de stabiliteit van het Italiaanse bankstelsel te beschermen.
- (144) In het licht van de bovenstaande elementen is de Commissie van oordeel dat er voldoende aanwijzingen zijn om aan te tonen dat de maatregel aan de staat is toe te rekenen en uit overheidsmiddelen wordt bekostigd.
- (145) De Commissie tekent aan dat, zelfs in de aanname dat bepaalde aspecten waarmee zij rekening heeft gehouden, op zich niet voldoende zijn om te concluderen dat de maatregelen aan de staat zijn toe te rekenen, uit overwegingen 118 tot en met 144 blijkt dat uit de reeks aanwijzingen die zij heeft beoordeeld, blijkt dat de interventies van het FITD, in hun geheel bezien, aan de staat zijn toe te rekenen.
- (146) Wat betreft de opmerkingen van Italië en de belanghebbenden met betrekking tot het besluit van de Commissie over de steun voor Banco di Sicilia en Sicilcassa, herhaalt de Commissie in de eerste plaats dat de aanwezigheid van staatssteun een objectief gegeven is en dat dit niet kan worden bepaald op basis van een vermeende beschikkingspraktijk, zelfs niet wanneer daarvoor het bewijs kan worden geleverd. Voorts merkt de Commissie op dat de situatie verschilt van die in 1999: toen de steunmaatregelen ten gunste van Tercas moesten worden goedgekeurd, had de Commissie al zeer gedetailleerd uitgewerkt en bekendgemaakt onder welke voorwaarden de door een depositogarantiestelsel verleende ondersteuning staatssteun vormt.
- (147) Op het tijdstip dat de Sicilcassa-beschikking werd gegeven, had de Commissie haar eigen beoordeling van de toerekenbaarheid nog niet aangepast aan de bevindingen van de Unierechter in het arrest-Stardust Marine en de latere rechtspraak.
- (148) Anders dan Italië en de belanghebbende derden aanvoeren, is de beschikkingspraktijk van de Commissie ten aanzien van interventies van depositogarantiestelsels ⁽⁹¹⁾ bijzonder geschikt om een indicatie te geven wat betreft het staatssteunkarakter van de interventie van het FITD. In het licht van het voorgaande vormt de beschikking in de zaak-Sicilcassa geen grond voor Italië en de belanghebbende derden om zich op gewettigd vertrouwen te beroepen.

6.1.2. *Selectief voordeel dat de mededinging verstoort en het handelsverkeer tussen lidstaten ongunstig beïnvloedt*

- (149) Met de steuninterventies van het FITD is aan Tercas een selectief voordeel verleend en met name heeft het FITD met deze maatregelen niet gehandeld als een marktdeelnemer in een markteconomie. De maatregelen nrs. 1, 2 en 3 die geen vooruitzicht op of mogelijkheid van rendement boden, zijn geen maatregelen die een marktdeelnemer in een markteconomie zou nemen. Uit deze maatregelen blijkt dat het FITD heeft gehandeld in zijn hoedanigheid van entiteit die een opdracht van de overheid vervult — en niet als marktdeelnemer in een markteconomie ⁽⁹²⁾. Dit soort interventies komen neer op het toekennen van steun zonder dat enige provisie of vergoeding of een daarmee samenhangend rendement wordt verlangd, met als gecombineerd effect dat werd belet dat Tercas de markt verliet, in tegenstelling tot hetgeen waarschijnlijk was gebeurd zonder deze steun — zodat dus een selectief voordeel aan Tercas is verleend.
- (150) Zelfs in de aanname dat deze maatregelen dienen te worden getoetst aan de handelwijze van een in een vergelijkbare situatie verkerende marktdeelnemer in een markteconomie, zou het niettemin aan de betrokken lidstaat staan om de Commissie de objectieve en controleerbare gegevens te verstrekken waaruit blijkt dat zijn beslissing is genomen op grond van voorafgaande economische ramingen die vergelijkbaar zijn met degene die een rationele particuliere investeerder die zich in een vergelijkbare situatie bevindt, teneinde uit te maken of dergelijke maatregelen in de toekomst winst zullen opleveren. In dit geval is de Commissie geen enkel bewijs verschaft waaruit blijkt dat het FITD om een bedrijfsplan of een berekening van het rendement op geïnvesteerd kapitaal heeft gevraagd, twee fundamentele voorwaarden voor ieder investeringsbesluit van een particuliere marktdeelnemer.

⁽⁹¹⁾ Zie het besluit betreffende steunmaatregel SA.33001 (2011/N) — Denemarken — Deel B — Prolongation and extension of the winding-up scheme, overwegingen 43 tot en met 49; besluit betreffende steunmaatregel SA.34255 (2012/N) — Spanje — Herstructurering CAM en Banco CAM, overwegingen 76 tot en met 87; besluit betreffende steunmaatregel SA.37425 (2013/N) — Polen — Credit Unions Orderly Liquidation Scheme, overwegingen 44 tot en met 53; besluit betreffende steunmaatregel NN 36/2008 — Denemarken — Roskilde Bank, overwegingen 28 tot en met 31; besluit betreffende steunmaatregel NN 61/2009 — Spanje — Rescue and Restructuring of Caja Castilla la Mancha, overwegingen 97 tot en met 106.

⁽⁹²⁾ Zie het arrest van het Hof van Justitie van 5 juni 2012, Commissie/Électricité de France (EdF), zaak C-124/10 P, ECLI:EU:C:2012:318, punten 80 en 81.

- (151) Italië en de belanghebbende derden verklaren dat die maatregelen namelijk in overeenstemming waren met het beginsel van de marktdeelnemer in een markteconomie ⁽⁹³⁾, met name omdat het FITD dankzij deze interventie de kosten heeft kunnen beperken die het anders had moeten maken, meer bepaald de kosten die ten laste van het FITD zouden vallen uit hoofde van de terugbetaling van depositohouders wanneer Tercas gedwongen administratief geliquideerd zou worden.
- (152) De belanghebbenden verklaren bovendien dat de handelingen van het FITD vallen onder de particuliere autonomie van de aangesloten banken.
- (153) De Commissie is van oordeel dat de interventie duidelijk is toe te rekenen aan het FITD, dat onder toezicht staat van overheidsinstanties (zie de beoordeling in overwegingen 134 tot en met 136) — en niet van de aangesloten banken. Elke vergelijking met interventies van het FITD uit de periode voordat de daarbij aangesloten banken wettelijk verplicht waren om daaraan deel te nemen, is irrelevant, omdat de aangesloten banken zich thans op geen enkele wijze kunnen onttrekken aan de uitvoering van specifieke interventies, zoals in overwegingen 134 en 135 is aangegeven. Deze situatie wordt nog aangescherpt door het mechanisme dat aan de basis ligt van de besluiten tot interventie van het FITD, zoals beschreven in overweging 36, mechanisme dat in het voordeel van de grote banken speelt ⁽⁹⁴⁾, met daardoor de mogelijkheid om besluiten tot interventie te nemen die indruisen tegen de wil van de meerderheid van de aangesloten banken.
- (154) De betrokken kosten vloeien dus voort uit de verplichtingen die zijn opgelegd aan het FITD, als depositogarantiestelsel dat actief is op grond van een opdracht van de overheid die gericht is op de bescherming van de depositohouders. Geen enkele marktdeelnemer in een markteconomie had de uit een opdracht van de overheid voortvloeiende verplichtingen moeten vervullen, zoals bijvoorbeeld de verplichting om de depositohouders terug te betalen in het geval van de liquidatie van Tercas. Volgens vaste rechtspraak kunnen, bij het toepassen van het beginsel van de marktdeelnemer in een markteconomie, die uit een opdracht van de overheid voortvloeiende beginselen in aanmerking worden genomen ⁽⁹⁵⁾.
- (155) De Commissie concludeert dan ook, zonder de uit FITD's opdracht van de overheid voortvloeiende verplichtingen in aanmerking te nemen, dat geen van de drie maatregelen door een marktdeelnemer in een markteconomie zou zijn genomen. Het ontbreken van een bedrijfsplan of enig vooruitzicht op rendement speelt een fundamentele rol bij dit soort beoordeling en kan alleen maar die conclusie bevestigen.
- (156) Ten slotte hebben BPB en Tercas bevestigd dat de bijdrage van het FITD kan worden beschouwd *pari passu* verlopend met de interventie van BPB in haar hoedanigheid van particuliere marktdeelnemer. In dat verband herhaalt de Commissie dat dit soort gelijktijdige investering moet plaatsvinden op voor gelijktijdig investerende publieke en particuliere investeerders volledig gelijke voorwaarden. Aan dit vereiste is duidelijk niet voldaan. BPB heeft het volledige eigendom over Tercas verkregen, terwijl het FITD geen vergelijkbaar economisch rendement heeft gekregen op zijn eigen investering.
- (157) Om de in overwegingen 149 tot en met 156 aangegeven redenen, is met de interventies van het FITD ten gunste van Tercas aan deze laatste een voordeel verleend, met name een inbreng à fonds perdu ter dekking van het negatieve eigen vermogen van de bank, een kosteloze garantie voor enkele uitzettingen op [...] en een inbreng à fonds perdu die afhankelijk is gesteld van de voorwaarde dat Tercas bevrijd wordt van een deel van haar belastingverplichtingen uit hoofde van de toentertijd verschuldigde inkomstenbelastingen. Door dit samenstel van maatregelen werd belet dat Tercas de markt moest verlaten. Tercas heeft deze maatregelen niet op normale marktvoorwaarden gekregen.
- (158) De Commissie is van mening dat de betrokken maatregelen selectief zijn omdat deze alleen op Tercas zien. Die steuninterventies zijn alleen beschikbaar voor banken die onder bewind zijn gesteld en alleen na een voorafgaand individueel onderzoek. Om die redenen is de Commissie van oordeel dat de in dit besluit te beoordelen maatregelen specifiek en uitsluitend voor Tercas waren bestemd om te voorkomen dat de instelling de markt moest verlaten — en dat zij zodoende selectief waren.
- (159) Ten slotte hebben de voordelen die Tercas dankzij de interventies van het FITD heeft gekregen (waarmee werd voorkomen dat Tercas failliet werd verklaard en de markt moest verlaten), een verstoring effect op de mededinging gehad. Tercas concurreert met buitenlandse ondernemingen en bijgevolg is er sprake van beïnvloeding van het handelsverkeer tussen lidstaten.
- (160) Wat maatregel nr. 1 betreft, de subsidie van 265 miljoen EUR is verleend in de juridische vorm van een inbreng à fonds perdu ter dekking van het negatieve eigen vermogen van Tercas zonder dat daar enige vergoeding tegenover staat. De Commissie is van oordeel dat het steunelement overeenstemt met het volledige bedrag van 265 miljoen EUR.

⁽⁹³⁾ Zie overwegingen 80 tot en met 97.

⁽⁹⁴⁾ In totaal hebben de vier grote banken (die gegarandeerd kunnen deelnemen aan de raad van toezicht en elk twee stemmen hebben) nog vijf andere vertegenwoordigers nodig om een meerderheid te halen (13 stemmen).

⁽⁹⁵⁾ Zie het arrest-Land Burgenland e.a./Commissie, reeds aangehaald, ECLI:EU:C:2013:682, punt 52.

- (161) Wat maatregel nr. 2 betreft, de garantie van 35 miljoen EUR is toegekend voor een periode van maximaal drie jaar ter dekking van het kredietrisico verbonden aan bepaalde uitzettingen van Tercas op [...]. Overeenkomstig de mededeling van de Commissie betreffende staatssteun in de vorm van garanties ⁽⁹⁶⁾ dient het steunelement te worden berekend als het bruto-subsidie-equivalent van het verschil tussen de premie die de begunstigde aan een marktdeelnemer voor het verkrijgen van die garantie had betaald, en de premie die de begunstigde voor diezelfde garantie daadwerkelijk heeft betaald voor de duur dat daarvan daadwerkelijk is gebruikgemaakt.
- (162) De Commissie beschikt niet over informatie over de premie die een marktdeelnemer had verlangd om de uitzettingen op [...] of de kredietkwaliteit van [...] te dekken. Aangezien de blootstelling op dat moment evenwel niet was verslechterd en de lening op de vooraf bepaalde termijnen is terugbetaald, en rekening houdende met de veel aanzienlijkere steunbedragen die met de maatregelen nrs. 1 en 3 zijn verleend, is de Commissie van oordeel dat ermee kan worden volstaan om voor het ramen van het steunbedrag een ondergrens te bepalen.
- (163) Die ondergrens kan worden bepaald door als uitgangspunt het gemiddelde van de credit default swaps („cdfs”) ⁽⁹⁷⁾ te nemen over een periode van drie jaar te rekenen vanaf de toekenning van de steun, voor de belangrijkste niet-financiële ondernemingen met actief verhandelde cds. Dit gemiddelde bedraagt 53 basispunten ⁽⁹⁸⁾. Aangezien de garantie een uitzetting van 35 miljoen EUR betrof en liep over een periode van slechts negen maanden, bedraagt de contante waarde van de garantiepremie 140 000 EUR. Omdat in de overeenkomsten niet was voorzien in het voldoen van premies aan het FITD die op dat bedrag in mindering konden worden gebracht, is de Commissie van mening dat het bedrag van 140 000 EUR ook het steunelement is.
- (164) Wat maatregel nr. 3 betreft, de Commissie tekent aan dat, volgens de Italiaanse wet- en regelgeving, de belastingvrijstelling bij de Europese Commissie moet worden gemeld en door deze worden goedgekeurd. Aanzien, op het tijdstip van de toekenning van maatregel nr. 3 of nadien, de Europese Commissie geen besluit heeft vastgesteld ten aanzien die maatregel, dient de garantie te worden beschouwd als zijnde vervallen. De belastingvrijstelling is immers niet formeel bij de Commissie aangemeld, hetgeen de mogelijkheid uitsluit dat zij kon worden toegepast. Bijgevolg moet de Commissie deze maatregel niet als een garantie te beschouwen, maar als een verdere inbreng à fonds perdu zonder enige vergoeding. De Commissie is van oordeel dat het steunelement overeenstemt met het volledige bedrag van 30 miljoen EUR.

6.1.3. Conclusie over de vraag of er sprake is van steun

- (165) Om de hiervoor in overwegingen 149 tot en met 164 gegeven redenen concludeert de Commissie dat met maatregel nr. 1 (een inbreng à fonds perdu van 265 miljoen EUR), maatregel nr. 2 (een garantie van 35 miljoen EUR ter dekking van uitzettingen op [...] met een steunelement van 140 000 EUR) en maatregel nr. 3 (een verdere inbreng à fonds perdu van 30 miljoen EUR), samen goed voor 295,14 miljoen EUR staatssteun, verstrekt door het FITD, aan Tercas een selectief voordeel is verschaft dat op de mededinging een verstorend effect heeft en het handelsverkeer tussen lidstaten heeft beïnvloed. Dit selectieve voordeel is verleend uit staatsmiddelen via de interventie van het FITD, die om de in overwegingen 112 tot en met 148 uiteengezette redenen aan de staat is toe te rekenen. De steun is op 7 juli 2014 toegekend.

6.2. De begunstigde van de steun

- (166) De Commissie herhaalt, op basis van haar eigen beoordeling, dat met de drie betrokken maatregelen een voordeel aan Tercas wordt verleend. Bijgevolg is de Commissie van oordeel dat de maatregelen de economische activiteiten van Tercas begunstigen, door te beletten dat de bank de markt verliet en haar in staat te stellen deze economische activiteiten voor te zetten binnen de overnemer (BPB).
- (167) Om te bepalen of de verkoop van de activiteiten van de bank staatssteun ten gunste van de overnemer vormt, dient de Commissie, overeenkomstig de punten 79, 80 en 81 van de bankenmededeling 2013 en punt 20 van de herstructureringsmededeling ⁽⁹⁹⁾, na te gaan of is voldaan aan bepaalde voorwaarden en met name nagaan of: i) de verkoopprocedure open, onvoorwaardelijk en niet-discriminerend was; ii) de verkoop op marktvoorwaarden plaatsvond, en iii) de kredietinstelling of de overheid voor de betrokken activa en verplichtingen een zo hoog mogelijke verkoopprijs hebben proberen te krijgen.

⁽⁹⁶⁾ Mededeling van de Commissie betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-Verdrag op staatssteun in de vorm van garanties (PB C 155 van 20.6.2008, blz. 10).

⁽⁹⁷⁾ Een credit default swap (cfs) is een bijzonder type swap dat dient om het kredietrisico van financiële producten te spreiden over twee of meer partijen. De koper van een cds doet een reeks betalingen aan de verkoper en in ruil ontvangt hij, in het geval van insolventie van de onderliggende debiteur, een vergoeding.

⁽⁹⁸⁾ De gemiddelde driejaars cds-waarden voor ENI, ENEL, Telecom Italia e Atlantia zijn bepaald op 1 juli 2014.

⁽⁹⁹⁾ Mededeling van de Commissie betreffende het herstel van de levensvatbaarheid en de beoordeling van de herstructureringsmaatregelen in de financiële sector in de huidige crisis met inachtneming van de staatssteunregels („de herstructureringsmededeling”).

- (168) De Commissie beschikt, in lijn met de overwegingen die zij in het inleidingsbesluit heeft geformuleerd, niet over dit soort bewijzen om te concluderen dat: i) het verkoopprocedures niet open, onvoorwaardelijk en niet-discriminerend zijn; ii) de verkoop niet op marktvoorwaarden heeft plaatsgevonden, en iii) de Italiaanse autoriteiten niet hebben geprobeerd om een zo hoog mogelijke verkoopprijs voor Tercas te krijgen.
- (169) Bijgevolg concludeert de Commissie dat de enige begunstigde van de steunmaatregel Tercas is en dat de aanwezigheid van steun ten gunste van overnemer BPB mag worden uitgesloten.

7. DE RECHTMATIGHEID VAN DE STEUN

- (170) In het licht van het voorgaande concludeert de Commissie dat de betrokken maatregelen staatssteun vormen in de zin van artikel 107, lid 1, van het Verdrag en dat deze zijn toegekend in strijd met verplichtingen tot aanmelding en de stand-still-bepaling van artikel 108, lid 3, van het Verdrag. Daarom is de Commissie van oordeel dat de aan Tercas verleende maatregelen onrechtmatige staatssteun vormen.

8. DE VERENIGBAARHEID VAN DE STEUN

8.1. Rechtsgrondslag voor de verenigbaarheidsbeoordeling

- (171) Italië heeft niet aangevoerd dat de maatregelen verenigbaar zijn met de interne markt. Geen van de bepalingen van artikel 107, lid 2, van het Verdrag is op die maatregelen van toepassing. Evenzo is artikel 107, lid 3, onder a) en d), van het Verdrag duidelijk niet van toepassing op deze maatregelen, terwijl de voorwaarden van artikel 107, lid 3, onder c), van het Verdrag restrictiever zijn dan de voorwaarden die de Commissie thans, overeenkomstig artikel 107, lid 3, onder b), van het Verdrag, op financiële instellingen in moeilijkheden toepast. Om die reden zal de Commissie de verenigbaarheid van de interventie van het FITD uitsluitend op grond van die laatste bepaling onderzoeken.
- (172) Met artikel 107, lid 3, onder b), van het Verdrag wordt aan de Commissie de bevoegdheid verleend om te beslissen dat een steunmaatregel verenigbaar is met de interne markt indien deze bestemd is „om een ernstige verstoring in de economie van een lidstaat op te heffen”. De Commissie geeft er zich rekenschap van dat de wereldwijde financiële crisis de economie van een lidstaat ernstig kan verstoren en dat maatregelen ter ondersteuning van banken geschikte maatregelen kunnen zijn om dit soort verstoring op te heffen. Die beleidslijn is vervolgens nader uitgewerkt en verder ontwikkeld in de mededelingen over de bankencrisis⁽¹⁰⁰⁾ en verder herhaald in de bankenmededeling van 2013, waar de Commissie aangeeft waarom de voorwaarden om artikel 107, lid 3, onder b), toe te passen, vervuld blijven.
- (173) Wil een steunmaatregel overeenkomstig artikel 107, lid 3, onder b), van het Verdrag verenigbaar zijn, dan moet deze in overeenstemming zijn met de algemene verenigbaarheidsbeginselen van artikel 107, lid 3, van het Verdrag, bezien in het licht van de algemene doelstellingen van het Verdrag. Bijgevolg dienen, op grond van de beschikkingspraktijk van de Commissie⁽¹⁰¹⁾, alle steunmaatregelen of steunregelingen te voldoen aan de volgende voorwaarden: i) toereikendheid; ii) noodzaak, en iii) evenredigheid.
- (174) De bankenmededeling 2013 is van toepassing op steun die vanaf 1 augustus 2013 is verleend. De steuninterventie van het FITD heeft op 7 juli 2014 goedkeuring gekregen van Banca d'Italia.
- (175) Om te bepalen of de interventie verenigbaar is met de desbetreffende crisismededelingen, zal de Commissie de via de drie maatregelen verleende steun als volgt beoordelen:
- 1) *maatregel nr. 1*: de inbreng à fonds perdu van 265 miljoen EUR zal worden behandeld als een herkapitalisatie met het oog op de toetsing aan de bankenmededeling 2013 en de herstructureringsmededeling, niettegenstaande verschillen met een normale herkapitalisatiemaatregel, aangezien de steunverlenende autoriteit geen rechten heeft verkregen en geen vergoeding heeft ontvangen;

⁽¹⁰⁰⁾ Mededeling van de Commissie betreffende de herkapitalisatie van financiële instellingen in de huidige financiële crisis: beperking van steun tot het noodzakelijke minimum en bescherming tegen buitensporige mededingingverstoringen („de herkapitalisatiemededeling”) (PB C 10 van 15.1.2009, blz. 2); de herstructureringsmededeling: mededeling van de Commissie betreffende de toepassing vanaf 1 januari 2012 van de staatssteunregels op maatregelen ter ondersteuning van banken in het kader van de financiële crisis („de verleningsmededeling van 2011”) (PB C 356 van 6.12.2011, blz. 7), en de bankenmededeling van 2013.

⁽¹⁰¹⁾ Zie het besluit van de Commissie van 6 september 2013 betreffende steunmaatregel SA.37314 — Slovenië — Rescue aid in favour to Probanka (PB C 314 van 29.10.2013, blz. 1), en het besluit van de Commissie van 6 september 2013 betreffende steunmaatregel SA.37315 — Slovenië — Rescue aid in favour of Factor Banka (PB C 314 van 29.10.2013, blz. 2).

- 2) *maatregel nr. 2*: de garantie van 35 miljoen EUR die moest dienen voor het afdekken van het kredietrisico verbonden aan bepaalde uitzettingen van Tercas op [...] en die een steunelement van 140 000 EUR omvatte, heeft de kenmerken om te worden beoordeeld als steun voor de herstructurering van Tercas in de zin van de mededeling probleemactiva ⁽¹⁰²⁾ en ook om te worden getoetst aan de bankenmededeling 2013 en de herstructureringsmededeling;
- 3) *maatregel nr. 3*: aangezien de Commissie geen besluit heeft vastgesteld ten aanzien van de belastingvrijstelling, zal de garantie van 30 miljoen EUR worden beoordeeld als verdere ondersteuning in de vorm van een inbreng à fonds perdu. Bijgevolg wordt de maatregel behandeld als een herkapitalisatie die op dezelfde wijze dient te worden beoordeeld als maatregel nr. 1.
- (176) Op grond van het bovenstaande zal de Commissie in de eerste plaats de verenigbaarheid van maatregel nr. 2 met de interne markt toetsen aan de mededeling probleemactiva en vervolgens zal zij alle drie de maatregelen tezamen toetsen aan de bankenmededeling 2013 en de herstructureringsmededeling.

8.2. De verenigbaarheid van maatregel nr. 2 met de mededeling probleemactiva

- (177) Maatregel nr. 2 dient te worden beoordeeld aan de hand van de criteria die zijn opgesomd in de mededeling probleemactiva, omdat deze dient om „de begunstigde bank [te] bevrijden van (of [te] compenseren voor) de verplichting, in haar boeken een verlies, of een reserve voor een mogelijk verlies, op haar aan bijzondere waardevermindering onderhevige activa op te nemen”. Bij die verenigbaarheidscriteria gaat het om: i) de vraag of de activa voor ondersteuning in aanmerking komen; ii) de transparantie en openheid van zaken met betrekking tot de bijzondere waardeverminderingen; iii) het beheer van de activa; iv) een juiste en coherente aanpak van de waardering van activa, en v) een passende vergoeding en lastendeling.

8.2.1. Welke activa komen in aanmerking?

- (178) Wat betreft de vraag welke activa voor ondersteuningsmaatregelen in aanmerking komen, is in punt 5.4 van de mededeling probleemactiva aangegeven dat, met het oog op het waarborgen van de verenigbaarheid, activa alleen kunnen worden ondersteund indien duidelijk is aangegeven om welke probleemactiva het gaat, en dat bepaalde beperkingen gelden met betrekking tot de in aanmerking komende activa.
- (179) Ook al worden in diezelfde mededeling activa die de financiële crisis hebben veroorzaakt, als in aanmerking komend beschouwd, toch wordt ook in de mogelijkheid voorzien „de regeling uit te breiden tot welomschreven categorieën activa waaraan dit systeemrisico toe te schrijven is, mits een en ander naar behoren is gerechtvaardigd en er geen kwantitatieve beperkingen gelden”. Bovendien mogen, volgens punt 35 van de mededeling probleemactiva, activa die op dit moment niet als probleemactiva kunnen worden aangemerkt, niet onder een ondersteuningsprogramma vallen.
- (180) In het hier te onderzoeken geval wordt in een verslag van het FITD van juli 2014 er op gewezen dat het bij de blootstellingen van maatregel nr. 2 gaat om inbare, maar problematische kredieten. Inbare leningen komen niet in aanmerking op grond van de criteria van deel 5.4 van de mededeling probleemactiva. Op grond daarvan concludeert de Commissie dat maatregel nr. 2 niet voldoet aan de criteria op grond waarvan activa volgens de mededeling probleemactiva in aanmerking kunnen komen.

8.2.2. Transparantie en openheid, beheer en waardering

- (181) Overeenkomstig punt 5.1 van de mededeling probleemactiva verlangt de Commissie vooraf volledige transparantie en openheid van zaken over de onder de ondersteuningsmaatregelen vallende probleemactiva. De Commissie heeft evenwel geen enkele informatie ontvangen noch over de betrokken uitzettingen noch over de onderliggende onderneming.
- (182) Bovendien heeft de lidstaat noch een van de belanghebbenden een waardering verschaft van de probleemactiva, zoals verlangd in punt 5.5 van de mededeling probleemactiva, noch is informatie beschikbaar op grond waarvan de Commissie zou mogen vooronderstellen dat, overeenkomstig punt 5.6 van diezelfde mededeling, de activa functioneel of organisatorisch zijn afgescheiden.

⁽¹⁰²⁾ Mededeling van de Commissie betreffende de behandeling van aan een bijzondere waardevermindering onderhevige activa in de communautaire banksector (PB C 72 van 26.3.2009, blz. 1).

- (183) Bijgevolg concludeert de Commissie dat niet is voldaan aan de criteria inzake transparantie en openheid van zaken en dat bovendien bewijzen ontbreken op grond waarvan zou kunnen worden geconcludeerd dat de criteria met betrekking tot het beheer en de waardering in acht zijn genomen.

8.2.3. Lastendeling en vergoeding

- (184) Ten aanzien van de vergoeding wordt in punt 5.2 van de mededeling probleemactiva het algemene beginsel herhaald dat de banken de verliezen die samenhangen met probleemactiva, zo veel mogelijk zelf dragen en een correcte vergoeding moeten garanderen, om een gelijkwaardige verantwoordelijkheid van de aandeelhouders en een gelijke verdeling van de lasten te garanderen.
- (185) Zoals beschreven in overwegingen 195 tot en met 212, zijn geen maatregelen voor een passende lastenverdeling ten uitvoer gelegd. Daarnaast merkt de Commissie op dat niet is voorzien in enige vergoeding voor de vergoeding afgegeven voor de uitzetting op [...].
- (186) Op basis van het voorgaande concludeert de Commissie dat maatregel nr. 2 aan geen van de cumulatieve voorwaarden van de mededeling probleemactiva voldoet. Bijgevolg kan die maatregel niet als verenigbaar met de interne markt worden beschouwd.

8.3. De verenigbaarheid van de maatregelen nrs. 1, 2 en 3 met de bankenmededeling 2013 en de herstructureringsmededeling

- (187) Wat de maatregelen nrs. 1 en 3 betreft, deze hebben de juridische vorm van een subsidie à fonds perdu, d.w.z. een bijdrage in contanten waarvoor geen enkele tegenprestatie wordt verlangd (in de vorm van eigendom of vergoeding). Bij de verenigbaarheidscriteria die in de bankenmededeling 2013 zijn vastgesteld, wordt niet als dusdanig met een subsidie rekening gehouden.
- (188) De enige met een subsidie vergelijkbare vorm van steun waarvan in de bankenmededeling 2013 sprake is, is herkapitalisatiesteun. Bij een herkapitalisatie is echter vereist dat aan een reeks verenigbaarheidscriteria is voldaan: i) het bestaan van een kapitaalversterkingsplan waarin alle mogelijkheden worden gegeven die de betrokken bank heeft om kapitaal bij particuliere bronnen aan te trekken; ii) een herstructureringsplan waarmee de levensvatbaarheid van de financiële instelling kan worden hersteld; iii) een voldoende eigen bijdrage van de begunstigde, met inbegrip van een zo groot mogelijke bijdrage van de houders van kapitaalinstrumenten en achtergestelde schuld (lastendeling), en iv) afdoende maatregelen om de verstoring van de mededinging te beperken. Zelfs al had de bewindvoerder van Tercas een kapitaalversterkingsplan ten uitvoer kunnen leggen (zie overweging 15), dan heeft de Commissie geen bewijzen mogen ontvangen dat is voldaan aan de in deze overweging genoemde verenigbaarheidsvoorwaarden.
- (189) In wezen is de inbreng à fonds perdu uit de maatregelen nrs. 1 en 3 uitgekeerd om het negatieve eigen vermogen van Tercas tot nul terug te brengen voordat BPB de activiteiten zou overnemen. In het verleden heeft de Commissie vergelijkbare operaties goedgekeurd omdat die verenigbaar waren met de interne markt, maar gebeurde dit alleen voor steun om de afwikkeling te faciliteren of voor steun om de gecontroleerde liquidatie van een bank te ondersteunen ⁽¹⁰³⁾. Aangezien Italië duidelijk heeft verklaard dat bij de steunmaatregelen voor Tercas geen afwikkelings- of liquidatieregeling ten uitvoer is gelegd, kan de Commissie niet dezelfde redenering hanteren in de zaak-Tercas. Bijgevolg dient de Commissie de maatregel aan te merken als herkapitalisatiesteun.
- (190) Tot maatregel nr. 2 is besloten om Tercas te beschermen tegen mogelijke verliezen veroorzaakt door haar uitzetting op [...]. Zodoende valt deze te vergelijken met herkapitalisatiesteun ten behoeve van de herstructurering van Tercas. Los van de vraag of maatregel nr. 2 in overeenstemming is met de mededeling probleemactiva, dient deze maatregel, wil deze verenigbaar kunnen worden verklaard, ook in overeenstemming te zijn met de bankenmededeling 2013 en de herstructureringsmededeling. Bovendien kunnen de maatregelen nrs. 1 en 3 niet aan deze mededelingen worden getoetst zonder rekening te houden met maatregel nr. 2.

⁽¹⁰³⁾ Besluit betreffende steunmaatregel SA.39250 (2014/N) — Portugal — Resolution of Banco Espírito Santo, SA; besluit van de Commissie van 16 april 2015 betreffende steunmaatregel SA.41503 (2015/N) — Griekenland — Resolution of Panellinia Bank through a transfer order to Piraeus Bank (Funding gap) (PB C 325 van 2.10.2015, blz. 1); besluit van de Commissie van 2 juli 2015 betreffende steunmaatregel SA.41924 (2015/N) — Italië — Resolution of Banca Romagna (PB C 369 van 6.11.2015, blz. 1).

8.3.1. Herstel van de levensvatbaarheid op lange termijn

- (191) Volgens de bankenmededeling 2013 is zowel een kapitaalversterkingsplan vereist dat ervoor moet zorgen dat eerst alle mogelijke bronnen van particulier kapitaal worden aangesproken voordat om staatssteun wordt gevraagd, als een herstructureringsplan waaruit het herstel van de levensvatbaarheid op lange termijn kan blijken. De levensvatbaarheid op lange termijn wordt bereikt wanneer een bank uit eigen middelen op de kapitaalmarkt kan concurreren met inachtneming van de betreffende wettelijke verplichtingen. Om op die wijze te functioneren, dient een bank in staat te zijn al haar kosten te dekken en een passend rendement op kapitaal te kunnen bieden, rekening houdende met haar risicoprofiel. Overeenkomstig punt 17 van de herstructureringsmededeling kan de levensvatbaarheid ook worden bereikt door de bank te verkopen.
- (192) De belanghebbenden zijn van oordeel dat de bewindvoerder activiteiten heeft ontwikkeld om de tekortkomingen op het gebied van organisatie en interne controlesystemen van Tercas te verhelpen. BPB verklaart voorts dat de structurele elementen van het herstelplan zijn uitgewerkt in haar bedrijfsplan 2015-2019.
- (193) De Commissie tekent aan dat zij geen herstructurerings- of herstelplan heeft ontvangen waaruit een herstel van de levensvatbaarheid op lange termijn kon blijken, ondanks een formeel verzoek aan Italië in die zin.
- (194) De Commissie erkent de mogelijkheid dat herstructureringsplannen worden onderzocht die zijn ingediend nadat een herkapitalisatiemaatregel is doorgevoerd. In de bankenmededeling 2013 wordt in die mogelijkheid voorzien met name in het geval dat de steun is aangemeld en ten uitvoer gelegd als reddingssteun waaraan strenge voorwaarden zijn verbonden. Aangezien zelfs geen reddingsmaatregel is aangemeld, en gelet op de beschikbare informatie, met name het ontbreken van een herstructureringsplan, is de Commissie niet bij machte om te oordelen dat het feit dat is voldaan aan het criterium „herstel van de levensvatbaarheid op lange termijn”, mag blijken uit het bestaan van een gedetailleerd herstructureringsplan.

8.3.2. Tot het minimum beperkte steun en lastendeling

- (195) Volgens de herstructureringsmededeling, die is verwerkt in de bankenmededeling 2013, moet de begunstigde van de steun een passende eigen bijdrage leveren zodat de steun tot het noodzakelijke minimum beperkt blijft en de concurrentievervalsing en de moral hazard beperkt blijven. Met het oog daarop i) moeten zowel de herstructureringskosten als het bedrag van de steun beperkt blijven en ii) moeten de aandeelhouders en de achtergestelde schuldeisers zo veel mogelijk in de lasten delen.
- (196) De Commissie kan, overeenkomstig punt 29 van diezelfde bankenmededeling 2013, voor dit soort maatregelen pas toestemming verlenen wanneer de betrokken lidstaat aantoonde dat alle maatregelen om dit soort steun tot het noodzakelijke minimum te beperken, maximaal zijn benut. Met het oog daarop wordt lidstaten verzocht een kapitaalversterkingsplan in te dienen, vóór of in het kader van de indiening van een herstructureringsplan.
- (197) Overeenkomstig punt 44 van de bankenmededeling 2013 „moet de achtergestelde schuld worden omgezet of afgeschreven, in beginsel voordat staatssteun wordt verleend. Staatssteun mag niet worden verleend voordat eigen vermogen, hybride kapitaal en achtergestelde schuld volledig hebben bijgedragen in het compenseren van verliezen.”
- (198) Volgens punt 47 van de bankenmededeling 2013 moet, om de steun tot het noodzakelijke minimum te beperken, zo snel mogelijk worden voorkomen dat middelen wegvloeien.
- (199) Overeenkomstig punt 52 van de bankenmededeling 2013 kan de Commissie alleen goedkeuring geven voor reddingssteun in de vorm van herkapitalisatiemaatregelen (waarbij zij instemt met een herstructureringsplan nadat de maatregel ten uitvoer is gelegd) indien de reddingsmaatregelen niet beletten dat de voorwaarden inzake lastendeling zoals die in die mededeling zijn beschreven, worden nageleefd.
- (200) De Commissie tekent aan dat het aandelenkapitaal van Tercas volledig is afgewaardeerd.
- (201) Evenwel hadden de 189 miljoen EUR (per 31 maart 2014) achtergestelde leningen van Tercas op geconsolideerde basis (met inbegrip van haar dochteronderneming Caripe) moeten worden omgezet of afgewaardeerd in lijn met

de voorwaarden van de bankenmededeling 2013, om zo het negatieve eigen vermogen te verminderen en het steunbedrag tot het noodzakelijke minimum te beperken. De Commissie merkt op dat geen van deze omzettingen of afwaarderingen is doorgevoerd en dat, op basis van de door Tercas verschaft informatie, de door de moedermaatschappij uitgegeven achtergestelde schuld ten belope van 36 miljoen EUR in december 2014 zijn vervaldatum heeft bereikt en is afgelost. De Commissie beschikt niet over informatie met betrekking tot de vervaldatum en de aflossing van de door Caripe uitgegeven achtergestelde schuld.

- (202) De Commissie is van oordeel dat het wegvloeien van middelen toen die achtergestelde schuld zijn vervaldatum had bereikt en de daarmee samenhangende betaling een substantiële schending is van de voorwaarden waarop herkapitalisatiesteun op grond van de bankenmededeling van 2013 verenigbaar kan blijken te zijn.
- (203) De belanghebbenden verklaren dat het alternatief van een bail-in van de achtergestelde schuld juridisch niet haalbaar was in het kader van de Italiaanse wetgeving en dat de schuld alleen in het geval van een gedwongen administratieve liquidatie kan worden afgewaardeerd. In de bankenmededeling 2013 worden de elementen gegeven (zoals de verplichting van een bail-in), die de Commissie zal hanteren om te bepalen of de staatssteun verenigbaar is met de interne markt. De Commissie merkt op dat dit soort lastendeling mogelijk is in het geval van een liquidatie, zoals duidelijk blijkt uit de context van het besluit in de zaak-Banca Romagna ⁽¹⁰⁴⁾, waarin de door Italië verleende steun is goedgekeurd en de voorwaarden inzake lastendeling ten aanzien van de achtergestelde schuld in acht zijn genomen.
- (204) Ook al verwijzen de belanghebbenden naar punt 42 van de bankenmededeling 2013, toch tekent de Commissie aan dat in dat punt 42 sprake is van houders van senior schulden — niet van achtergestelde schuld.
- (205) De belanghebbenden wijzen ook op punt 45 van diezelfde mededeling, dat de mogelijkheid biedt om af te wijken van het algemene beginsel van de omzetting of afwaardering van achtergestelde schulden wanneer de tenuitvoerlegging van die maatregelen de financiële stabiliteit in gevaar zou brengen of tot onevenredige resultaten zou leiden.
- (206) De Commissie merkt op dat, in lijn met de bankenmededeling 2013, de lastendeling door de houders van achtergestelde schulden in Slovenië is toegepast op een groot deel van het volledige bankenstelsel van de lidstaat ⁽¹⁰⁵⁾ en in Portugal op de op twee na grootste bank van het land ⁽¹⁰⁶⁾. Die lastendeling is ook in ruime mate toegepast in het Spaanse bankenstelsel voordat de bankenmededeling van 2013 was vastgesteld, zonder daarmee de financiële stabiliteit in gevaar te brengen en zonder onevenredige uitkomsten. Gezien de beperkte omvang van Tercas, kan de Commissie dus niet erkennen dat dit soort risico aanwezig is. De enkele gevallen waarin de Commissie wegens de onevenredige resultaten een afwijking heeft toegestaan van de normale lastendeling, zijn hier niet relevant ⁽¹⁰⁷⁾.
- (207) Bijgevolg concludeert de Commissie dat de houders van achtergestelde schulden niet zo veel als mogelijk hebben bijgedragen en dat de interventie van het FITD niet in overeenstemming is met een fundamenteel onderdeel van de bankenmededeling 2013.
- (208) In zijn opmerkingen verklaart het FITD dat de herstructureringsoperatie een volledige herkapitalisatie van Tercas inhield (die verliep via de interventie van BPB), die heeft bijgedragen in de kapitaalverhoging door kapitaal op de markt op te halen. Daartegenover staat dat, volgens punt 34 van de bankenmededeling 2013, de lidstaat, nadat het kapitaalversterkingsplan is ingediend, het resterende kapitaaltekort moet bepalen dat door staatssteun zou moeten worden gedekt. Zoals evenwel wordt erkend in de door BPB en Tercas verschaft documenten was de herkapitalisatie door BPB afhankelijk van het feit dat het negatieve eigen vermogen door het FITD werd gedekt vóór de herkapitalisatie door BPB.

⁽¹⁰⁴⁾ Zie voetnoot 103.

⁽¹⁰⁵⁾ Besluit van de Commissie van 18 december 2013 betreffende steunmaatregel SA.35709 (2013/N) — Slovenië — Restructuring of NKBM (PB C 120 van 23.4.2014, blz. 1); Besluit 2014/535/EU van de Commissie van 18 december 2013 betreffende steunmaatregel SA.33229 (2012/C) (ex 2011/N) — Herstructurering van NLB — die Slovenië voornemens is ten uitvoer te leggen ten gunste van Nova Ljubljanska banka d.d. (PB L 246 van 21.8.2014, blz. 28); besluit van de Commissie van 18 december 2013 betreffende steunmaatregel SA.37690 (13/N) — Slovenië — Rescue aid in favour of Abanka d.d. (PB C 37 van 7.2.2014, blz. 1); besluit van de Commissie van 18 december 2013 betreffende steunmaatregel SA.37642 (13/N) — Slovenië — Orderly winding down of Probanka d.d. (PB C 69 van 7.3.2014, blz. 1), en besluit van de Commissie van 18 december 2013 betreffende steunmaatregel SA.37643 (13/N) — Slovenië — Orderly winding down of Factor banka d.d. (PB C 69 van 7.3.2014, blz. 1).

⁽¹⁰⁶⁾ Besluit betreffende steunmaatregel SA.39250 (2014/N) — Portugal — Resolution of Banco Espírito Santo, SA.

⁽¹⁰⁷⁾ De situatie in het geval van Tercas valt niet te vergelijken met die in het besluit-Eurobank, waarin de Commissie het criterium van de onevenredige resultaten heeft erkend in een geval waarin de staat een herkapitalisatiemaatregel volledig had gegarandeerd zonder dat uiteindelijk enig kapitaal hoefde te worden verschaft, omdat het volledige kapitaal bij particuliere bronnen kon worden gevonden; zie Besluit 2014/885/EU van de Commissie van 29 april 2014 betreffende de steunmaatregelen SA.34825 (2012/C), SA.34825 (2014/NN), SA.36006 (2013/NN), SA.34488 (2012/C) (ex 2012/NN) en SA.31155 (2013/C) (2013/NN) (ex 2010/N) die door Griekenland zijn uitgevoerd ten behoeve van de Eurobank Groep (PB L 357 van 12.12.2014, blz. 112).

- (209) Voorts verklaren BPB en Tercas dat de interventie beperkt bleef tot het minimum dat noodzakelijk was voor het bereiken van de doelstelling ervan: de levensvatbaarheid op lange termijn van Tercas. Hun standpunt is als volgt onderbouwd: 1) de bijdrage van FITD is in overeenstemming met het criterium „laagste lasten” uit de statuten van het FITD; 2) het betrof het enig haalbare alternatief gelet op de verslechtering van de situatie van Tercas en de noodzaak om een overnemer te vinden, en 3) het FITD heeft slechts gedeeltelijk bijgedragen in het dekken van het negatieve eigen vermogen en het herstel van de minimum-kapitaalratio's; meer bepaald heeft het voor 265 miljoen EUR bijgedragen (vergeleken met de vereiste 495 miljoen EUR).
- (210) In dat verband herhaalt de Commissie dat het criterium „laagste lasten”, zoals bepaald in de statuten van het FITD, niet relevant is voor het beoordelen van de maatregelen op hun verenigbaarheid. Ten aanzien van de verenigbaarheid is de enig relevante analyse in dit verband het onderzoek van de vraag of de verschafte staatssteun voldoende is om de levensvatbaarheid van de betrokken financiële instelling op lange termijn te herstellen en beperkt blijft tot het noodzakelijke minimum, waarbij de concurrentiedistorsies voldoende beperkt blijven. De opmerking als zou de toegekende steun minder belopen dan het bedrag dat nodig is om te voldoen aan de vermogens-eisen, is geen bewijs dat de steun tot het noodzakelijke minimum beperkt was.
- (211) Zoals aangegeven in overweging 194 is de Commissie, op basis van de verschafte informatie, niet zeker dat de steun daadwerkelijk voldoende was om de levensvatbaarheid te herstellen. Bovendien staat het buiten kijf dat de steun niet beperkt bleef tot het noodzakelijke minimum aangezien er geen bail-in van de achtergestelde schulden heeft plaatsgevonden.
- (212) Daarbij komt dat, mocht de interventie van het FITD ten uitvoer zijn gelegd met inachtneming van de benadering die de bankenmededeling 2013 voorstaat, dan hadden de kosten voor het FITD uiteindelijk lager kunnen zijn bij een volledige boekhoudkundige afschrijving van de achtergestelde schuld van 169 miljoen EUR (88 miljoen EUR voor Tercas-Cassa di Risparmio della Provincia di Teramo SpA en 81 miljoen EUR voor Caripe), met als gevolg daarvan een opvallende vermindering van de lasten voor de lidstaat. Dit soort afschrijving was juridisch toegestaan in het geval van een liquidatie ⁽¹⁰⁸⁾.

8.3.3. Maatregelen ter beperking van de verstoring van de mededinging

- (213) Ten slotte is in deel 4 van de herstructureringsmededeling bepaald dat de herstructurering van een financiële instelling maatregelen dient te omvatten waarmee de verstoring van de mededinging wordt beperkt. Die maatregelen moeten zijn toegesneden op de verstoringen van de markten waarop de begunstigde bank na de herstructurering actief is.
- (214) Volgens punt 34 van de herstructureringsmededeling is een passende vergoeding voor het overheidskapitaal een van de meest geschikte wijzen om mededingingsvervalsing te beperken, omdat daarmee het steunbedrag wordt beperkt.
- (215) Wat al deze drie maatregelen betreft, neemt de Commissie nota van het feit dat enig element dat een vergoeding voor de bijdrage van het FITD inhoudt of een bereidstellingsprovisie voor de garantie volledig ontbreekt, en dat ook ieder soort verwerving van rechten (of gewone aandelen) of deelneming in toekomstige opbrengsten ontbreekt. Zelfs een terugvorderingsmechanisme waarmee de aan Tercas verstrekte steun kon worden teruggevorderd nadat de levensvatbaarheid was hersteld, ontbrak.
- (216) Het FITD verklaart dat het bij interventies ter dekking van het negatieve eigen vermogen om zo de overname van een probleeminstelling door andere entiteiten mogelijk te maken, normaal is dat niet in een vergoeding wordt voorzien. De Commissie merkt op dat dit soort interventies overeenstemt met het verlenen van bijstand met als direct effect dat Tercas de markt niet heeft verlaten, in tegenstelling tot hetgeen zonder die steun zou zijn gebeurd. Om die reden dienen die interventies te worden beschouwd als een aanzienlijke concurrentievervalsing. Bijgevolg beschouwt de Commissie, zoals aangegeven in overweging 189, deze maatregelen alleen als verenigbaar met de interne markt indien de steun wordt toegekend in het kader van een afwikkeling of ter ondersteuning van een gecontroleerde liquidatie.
- (217) Het FITD merkte op dat de Commissie in het verleden heeft ingestemd met een lage of zelfs geen vergoeding, bijvoorbeeld in de zaak-Banco de Valencia (BVA) ⁽¹⁰⁹⁾, de zaak-Banco Português de Negócios (BPN) ⁽¹¹⁰⁾ of de zaak-Banco CAM ⁽¹¹¹⁾.

⁽¹⁰⁸⁾ Zie voetnoot 103.

⁽¹⁰⁹⁾ Besluit van de Commissie van 28 november 2012 betreffende steunmaatregel SA.34053 (12/N) — Spanje — Recapitalisation and Restructuring of Banco de Valencia SA (PB C 75 van 14.3.2013, blz. 1).

⁽¹¹⁰⁾ Besluit 2012/660/EU van de Commissie van 27 maart 2012 betreffende de door Portugal verleende steun SA.26909 (2011/C) voor de herstructurering van Banco Português de Negócios (BPN) (PB L 301 van 30.10.2012, blz. 1).

⁽¹¹¹⁾ Besluit van de Commissie van 29 juni 2010 betreffende steunmaatregel NN 61/09 — Spanje — Rescue and Restructuring of Caja Castilla la Mancha (PB C 289 van 26.10.2010, blz. 1).

- (218) In dat verband herhaalt de Commissie dat al deze besluiten — voor zover het geen goedkeuring betrof van steun ten behoeve van de afwikkeling of ter ondersteuning van een gecontroleerde liquidatie (overweging 189) — zijn vastgesteld voordat de bankenmededeling 2013 van kracht is geworden.
- (219) Voorts merkt de Commissie ten gronde op dat in alle drie door de belanghebbenden aangehaalde zaken maatregelen ten uitvoer zijn gelegd die waren uitgewerkt volgens de voorwaarden van de herstructureringsmededeling. In al deze drie zaken betekende dit dat de bank en haar merknaam van de markt verdwenen. Bovendien is in elk van deze drie zaken de inkrimping van de economische activiteiten bijzonder aanzienlijk geweest (inkrimping met rond 50 % in termen van bijkantoren en met rond 35 % in termen van medewerkers in het geval van CAM, inkrimping met rond 90 % van het aantal bijkantoren en met rond 50 % van de medewerkers in het geval van BVA, en versmalling van de balansomvang met 65 % en sluiting van alle businesslines, behalve de retail, in het geval van BPN).
- (220) De Commissie herhaalt dat, wat Tercas betreft, de bijkantoren en het aantal medewerkers daarentegen zullen worden ingekrompen met telkens [...] %, terwijl alle businesslines zullen blijven functioneren. Daarbij komt dat de merknaam Tercas blijft bestaan en dat de economische activiteiten verder zullen worden uitgeoefend in het gebied waar zij vroeger actief was.
- (221) Op grond van dit alles concludeert de Commissie dat, anders dan het FITD, BPB en Tercas betogen, de reorganisatie niet dezelfde omvang heeft als die van de door hen aangehaalde voorbeelden, en niet kan rechtvaardigen dat enige vergoeding voor de maatregelen volledig ontbreekt.
- (222) Het FITD betoogt voorts dat de impact van de operatie op de markt op zich beperkt is, gelet op de bescheiden omvang en geografische reikwijdte van de activiteiten van Tercas, dat in hoofdzaak actief is in de Abruzzes.
- (223) Gelet evenwel op de voor de periode tot eind 2014 beschikbare statistische gegevens van de Banca d'Italia, waren er in de Abruzzes twaalf banken actief, waaronder ten minste een grote Europese financiële instelling. Aangezien Tercas actief is in de financiële sector (met 163 bijkantoren in de Abruzzes in 2011) en concurreert met een reeks andere Europese financiële instellingen die in dezelfde regio bijkantoren hebben, houdt ieder voordeel dat wordt toegekend, een potentiële verstoring van de mededinging in.
- (224) Gelet op het ontbreken van een vergoeding voor de interventie van het FITD en de betrekkelijk beperkte inkrimping van de economische activiteiten van Tercas, gecombineerd met het behoud van de merknaam Tercas, is de Commissie van oordeel dat onvoldoende garanties zijn uitgewerkt om potentiële verstoringen van de mededinging te beperken.

8.4. Conclusie betreffende de verenigbaarheid

- (225) Samenvattend, de Commissie kan geen reden zien om te oordelen dat de drie maatregelen verenigbaar zijn met de interne markt.
- (226) Meer bepaald blijkt uit de verschaft documenten dat de maatregelen geen lastendeling omvatten die door de bankenmededeling 2013 wordt geëist, noch dat deze voldoen aan alle voorwaarden die nodig zijn om de herstructureringssteun verenigbaar te kunnen verklaren (herstel van de levensvatbaarheid op lange termijn, steun beperkt tot het noodzakelijke minimum en maatregelen om de verstoring van de mededinging te beperken).

9. TERUGVORDERING

- (227) Volgens het Verdrag en volgens vaste rechtspraak van het Hof van Justitie is de Commissie, wanneer haar van een met de interne markt onverenigbare steunmaatregel blijkt, bevoegd te beslissen dat de betrokken staat die maatregel moet intrekken of wijzigen ⁽¹¹²⁾. Nog steeds volgens vaste rechtspraak van het Hof van Justitie, beoogt de verplichting voor een lidstaat tot intrekking van een steunmaatregel die de Commissie onverenigbaar acht met de interne markt, het herstel van de vroegere toestand ⁽¹¹³⁾.

⁽¹¹²⁾ Zie het arrest van het Hof van Justitie van 12 juli 1973, Commissie/Duitsland, zaak 70/72, ECLI:EU:C:1973:87, punt 13.

⁽¹¹³⁾ Zie het arrest van het Hof van Justitie van 14 september 1994, Spanje/Commissie, gevoegde zaken C-278/92–C-280/92, ECLI:EU:C:1994:325, punt 75.

- (228) In dat verband heeft het Hof verklaard dat die doelstelling wordt behaald wanneer de begunstigde de uit hoofde van onrechtmatige steun verstrekte bedragen heeft terugbetaald — en zo het marktvoordeel verliest dat hij ten opzichte van zijn concurrenten genoot — waardoor de toestand van vóór de steunverlening wordt hersteld ⁽¹¹⁴⁾.
- (229) In lijn met de rechtspraak is in artikel 16, lid 1, van Verordening (EU) 2015/1589 van de Raad ⁽¹¹⁵⁾ bepaald dat „[i]ndien negatieve besluiten worden genomen in gevallen van onrechtmatige steun de Commissie [besluit] dat de betrokken lidstaat alle nodige maatregelen dient te nemen om de steun van de begunstigde terug te vorderen” en dat „[d]e Commissie geen terugvordering van de steun [verlangt] indien zulks in strijd is met een algemeen beginsel van het Unierecht”.
- (230) Italië noch de belanghebbenden hebben formeel verzocht dat geen terugvordering wordt gelast omdat zulks in strijd zou zijn met een algemeen beginsel van het Unierecht. In het licht echter van de informatie die is uitgewisseld met Italië en de belanghebbenden, acht de Commissie het dienstig om na te gaan of in dit geval een bevel tot terugvordering in strijd zou zijn met algemene beginselen van het Unierecht.
- (231) Gelet op de vermelding van de interventies van depositogarantiestelsels in punt 63 van de bankenmededeling 2013 en de eerdere beschikkingspraktijk van de Commissie ⁽¹¹⁶⁾ had in juni 2014 geen enkele bank en geen enkele lidstaat zich kunnen beroepen op de verwachting dat de interventies van depositogarantiestelsels niet als staatssteun konden worden beschouwd. Bovendien kan een begunstigde van onrechtmatige steun geen gewettigd vertrouwen koesteren ten aanzien van de rechtmatigheid van de steun voordat de Commissie, overeenkomstig artikel 108, lid 3, van het Verdrag, een eindbesluit te dien aanzien heeft vastgesteld.
- (232) Voorts beoordeelt de Commissie in beginsel de verenigbaarheid van steunmaatregelen op grond van criteria die van toepassing waren op het tijdstip dat het besluit is vastgesteld. De verenigbaarheidscriteria die in de bankenmededeling van 2013 zijn uiteengezet, zijn in werking getreden per 1 augustus 2013, dus elf maanden vóór de toekenning van de maatregelen. Bijgevolg kunnen er geen problemen van rechtsonzekerheid zijn die zouden zijn toe te schrijven aan het feit dat de bankenmededeling van 2013 recentelijk was vastgesteld.
- (233) De Commissie merkt voorts op dat de terugvordering het normale gevolg is van negatieve besluiten in gevallen van onrechtmatige steun en dat deze dus als dusdanig niet kan worden beschouwd als een onevenredige maatregel.
- (234) In de rechtspraak van de Unierechter is bovendien steeds een zeer restrictieve omschrijving gegeven van de gevallen waarin er voor een lidstaat sprake kan zijn van de volstreekte onmogelijkheid om een terugvorderingsbevel ten uitvoer te leggen. Met name is het zo dat, ingeval wordt besloten de steun terug te vorderen, de financiële moeilijkheden waarmee de begunstigde van de steun wordt geconfronteerd, een terugvordering niet onmogelijk maken. De Commissie concludeert dan ook dat in deze zaak geen beroep kan worden gedaan op de onmogelijkheid om de terugvordering ten uitvoer te leggen.
- (235) Bijgevolg dient, aangezien de hier te onderzoeken maatregelen in strijd met artikel 108, lid 3, van het Verdrag ten uitvoer zijn gelegd en als onrechtmatige en onverenigbare steun moeten worden beschouwd en aangezien de terugvordering niet in strijd blijkt met een algemeen beginsel van het Unierecht, tot terugvordering te worden overgegaan om de situatie te herstellen zoals die op de markt bestond voordat de maatregelen zijn toegekend. De terugvordering bestrijkt derhalve de periode waarin de begunstigde een voordeel ontving, d.w.z. de periode tussen het tijdstip waarop de steun aan de begunstigde ter beschikking is gesteld en de daadwerkelijke terugbetaling ervan; de terug te vorderen bedragen omvatten rente die wordt berekend over de periode tot de daadwerkelijke terugbetaling ervan. In deze zaak is het tijdstip waarop de steun aan de onderneming ter beschikking is gesteld, wat betreft maatregel nr. 1 het tijdstip waarop de bijdrage is overgemaakt en wat betreft de maatregelen nrs. 2 en 3 het tijdstip waarop de garantie is afgegeven.

10. CONCLUSIE

- (236) De Commissie concludeert dat Italië onrechtmatig uitvoering heeft gegeven aan maatregel nr. 1 (een inbreng à fonds perdu van 265 miljoen EUR), maatregel nr. 2 (een garantie van 35 miljoen EUR ter dekking van uitzettingen op [...]) met een steunelement van 140 000 EUR) en maatregel nr. 3 (een verdere inbreng à fonds

⁽¹¹⁴⁾ Zie het arrest van het Hof van Justitie van 17 juni 1999, België/Commissie („Maribel I”), C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, punten 64 en 65.

⁽¹¹⁵⁾ Verordening (EU) 2015/1589 van de Raad van 13 juli 2015 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (PB L 248 van 24.9.2015, blz. 9)

⁽¹¹⁶⁾ Zie het besluit betreffende steunmaatregel SA.33001 (2011/N) — Denemarken — Deel B — Amendment to the Danish winding-up scheme for credit institutions, overwegingen 43 tot en met 49; besluit betreffende steunmaatregel SA.34255 (2012/N) — Spanje — Herstructurering CAM en Banco CAM, overwegingen 76 tot en met 87, en besluit betreffende steunmaatregel SA.37425 (2013/N) — Polen — Credit Unions Orderly Liquidation Scheme, overwegingen 44 tot en met 53.

perdu van 30 miljoen EUR), samen goed voor 295,14 miljoen EUR staatssteun, maatregelen die, in strijd met artikel 108, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, op 7 juli 2014 zijn verleend. De onrechtmatige en onverenigbare steun dient derhalve te worden teruggevorderd,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

De staatssteun die ten uitvoer is gelegd door maatregel nr. 1 (een inbreng à fonds perdu van 265 miljoen EUR), maatregel nr. 2 (een garantie van 35 miljoen EUR ter dekking van uitzettingen op [...] met een steunelement van 140 000 EUR) en maatregel nr. 3 (een verdere inbreng à fonds perdu van 30 miljoen EUR), voor in totaal 295,14 miljoen EUR, en die, in strijd met artikel 108, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, op 7 juli 2014 door Italië aan Tercas is verleend, is onverenigbaar met de interne markt.

Artikel 2

1. Italië vordert de in artikel 1 genoemde steun van de begunstigde terug.
2. De terug te vorderen bedragen omvatten rente vanaf de datum waarop ze de begunstigde ter beschikking zijn gesteld, tot de datum van de daadwerkelijke terugbetaling ervan.
3. De rente wordt berekend op samengestelde grondslag in overeenstemming met hoofdstuk V van Verordening (EG) nr. 794/2004 van de Commissie ⁽¹⁷⁾ en in overeenstemming met Verordening (EG) nr. 271/2008 van de Commissie ⁽¹⁸⁾ tot wijziging van Verordening (EG) nr. 794/2004.

Artikel 3

1. De in artikel 1 bedoelde steun wordt onverwijld en daadwerkelijk teruggevorderd.
2. Italië zorgt ervoor dat het onderhavige besluit binnen vier maanden vanaf de datum van kennisgeving van dit besluit ten uitvoer wordt gelegd.

Artikel 4

1. Binnen twee maanden vanaf de kennisgeving van dit besluit verstrekt Italië de volgende informatie aan de Commissie:
 - a) het totale van de begunstigde terug te vorderen bedrag (hoofdsom en terugvorderingsrente);
 - b) een gedetailleerde beschrijving van de reeds genomen en de voorgenomen maatregelen om aan dit besluit te voldoen;
 - c) documenten waaruit blijkt dat de begunstigde werd gelast de steun terug te betalen.

⁽¹⁷⁾ Verordening (EG) nr. 794/2004 van de Commissie van 21 april 2004 tot uitvoering van Verordening (EU) 2015/1589 van de Raad tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (PB L 140 van 30.4.2004, blz. 1).

⁽¹⁸⁾ Verordening (EG) nr. 271/2008 van de Commissie van 30 januari 2008 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 794/2004 van de Commissie van 21 april 2004 tot uitvoering van Verordening (EG) nr. 659/1999 van de Raad tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 93 van het EG-Verdrag (PB L 82 van 25.3.2008, blz. 1).

2. Italië houdt de Commissie op de hoogte van de ontwikkelingen met betrekking tot de nationale maatregelen die het land heeft genomen om dit besluit ten uitvoer te leggen, totdat de in artikel 1 bedoelde steun volledig is teruggevorderd. Op verzoek van de Commissie dient het onverwijld informatie te verstrekken over de maatregelen die reeds zijn genomen en nog zullen worden genomen met het oog op de naleving van dit besluit. Het verstrekt tevens nadere inlichtingen over de reeds door de begunstigde terugbetaalde steunbedragen en terugvorderingsrente.

Artikel 5

Dit besluit is gericht tot de Italiaanse Republiek.

Gedaan te Brussel, 23 december 2015.

Voor de Commissie
Margrethe VESTAGER
Lid van de Commissie

UITVOERINGSBESLUIT (EU) 2016/1209 VAN DE COMMISSIE**van 12 juli 2016****tot vervanging van de bijlage bij Uitvoeringsbesluit 2013/115/EU tot vaststelling van het Sirene-handboek en andere uitvoeringsmaatregelen voor het Schengeninformatiesysteem van de tweede generatie (SIS II)***(Kennisgeving geschied onder nummer C(2016) 4283)*

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EG) nr. 1987/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 betreffende de instelling, de werking en het gebruik van het Schengeninformatiesysteem van de tweede generatie (SIS II) ⁽¹⁾, en met name artikel 8, lid 4, artikel 9, lid 1, artikel 20, lid 3, artikel 22, onder a), artikel 36, lid 4, en artikel 37, lid 7,

Gezien Besluit 2007/533/JBZ van de Raad van 12 juni 2007 betreffende de instelling, de werking en het gebruik van het Schengeninformatiesysteem van de tweede generatie (SIS II) ⁽²⁾, en met name artikel 8, lid 4, artikel 9, lid 1, artikel 20, lid 4, artikel 22, onder a), artikel 51, lid 4, en artikel 52, lid 7,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Het Schengeninformatiesysteem van de tweede generatie (SIS II) is op 9 april 2013 in gebruik genomen. SIS II bevat voldoende informatie voor het identificeren van een persoon of voorwerp en het vaststellen van de nodige maatregelen. Bovendien wisselen de lidstaten met betrekking tot de signaleringen aanvullende informatie uit om SIS II doeltreffend te doen functioneren. De uitwisseling van aanvullende informatie wordt verzorgd door de Sirene-bureaus.
- (2) Om de werkzaamheden van de Sirene-bureaus en de dagelijks bij Sirene-operaties betrokken SIS II-gebruikers te vergemakkelijken, werd in 2008 een Sirene-handboek vastgesteld door middel van een rechtsinstrument van de voormalige eerste pijler, namelijk Beschikking 2008/333/EG van de Commissie ⁽³⁾, en een instrument van de voormalige derde pijler, namelijk Besluit 2008/334/JBZ van de Commissie ⁽⁴⁾. Deze instrumenten werden vervangen door Uitvoeringsbesluit 2013/115/EU van de Commissie ⁽⁵⁾ om beter rekening te houden met de operationele behoeften van de gebruikers en het bij de Sirene-operaties betrokken personeel, om de consistentie van de werkprocedures te verbeteren en om de technische voorschriften in overeenstemming te brengen met de stand van de techniek.
- (3) De algehele herziening en actualisering van het Sirene-handboek heeft begin 2015 haar beslag gekregen met de vaststelling van Uitvoeringsbesluit (EU) 2015/219 van de Commissie ⁽⁶⁾. Bepaalde maatregelen waarin bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2015/219 is voorzien, beogen de uitwisseling te versnellen van informatie over met het oog op onopvallende of gerichte controles gesignaleerde personen die bij terrorisme en zware criminaliteit betrokken zijn. Aangezien dergelijke maatregelen met spoed worden vastgesteld, gelet op de toenemende dreiging van terrorisme, met name na de aanslag in Parijs op 7 januari 2015, moest Uitvoeringsbesluit (EU) 2015/219 worden vastgesteld zonder de volledige Kroatische versie. Deze tekortkoming dient te worden verholpen door de voorschriften van Uitvoeringsbesluit (EU) 2015/219 opnieuw vast te stellen in alle officiële talen van de instellingen van de Unie.

⁽¹⁾ PB L 381 van 28.12.2006, blz. 4.

⁽²⁾ PB L 205 van 7.8.2007, blz. 63.

⁽³⁾ Beschikking 2008/333/EG van de Commissie van 4 maart 2008 tot vaststelling van het Sirene-handboek en andere uitvoeringsmaatregelen voor het Schengeninformatiesysteem van de tweede generatie (SIS II) (PB L 123 van 8.5.2008, blz. 1).

⁽⁴⁾ Besluit 2008/334/JBZ van de Commissie van 4 maart 2008 tot vaststelling van het Sirene-handboek en andere uitvoeringsmaatregelen voor het Schengeninformatiesysteem van de tweede generatie (SIS II) (PB L 123 van 8.5.2008, blz. 39).

⁽⁵⁾ Uitvoeringsbesluit 2013/115/EU van de Commissie van 26 februari 2013 tot vaststelling van het Sirene-handboek en andere uitvoeringsmaatregelen voor het Schengeninformatiesysteem van de tweede generatie (SIS II) (PB L 71 van 14.3.2013, blz. 1).

⁽⁶⁾ Uitvoeringsbesluit (EU) 2015/219 van de Commissie van 29 januari 2015 tot vervanging van de bijlage bij Uitvoeringsbesluit 2013/115/EU tot vaststelling van het Sirene-handboek en andere uitvoeringsmaatregelen voor het Schengeninformatiesysteem van de tweede generatie (SIS II) (PB L 44 van 18.2.2015, blz. 75).

- (4) Teneinde de uitwisseling van informatie over terrorismeverdachten en personen die betrokken zijn bij ernstige criminaliteit te vergemakkelijken, dient te worden afgeweken van de regels inzake verenigbaarheid van signaleringen met het oog op onopvallende of gerichte controles, onverminderd de regels inzake prioriteit van signaleringen. De lidstaten dienen te waarborgen dat hun eindgebruikers de maatregel uitvoeren die verband houdt met de signaleringen die prioriteit hebben.
- (5) Aangezien Verordening (EG) nr. 1987/2006 voortbouwt op het Schengenacquis, heeft Denemarken overeenkomstig artikel 5 van het Protocol betreffende de positie van Denemarken, dat is gehecht aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, bij brief van 15 juni 2007 kennis gegeven van de omzetting van dit acquis in zijn nationale wetgeving. Denemarken neemt deel aan Besluit 2007/533/JBZ. Denemarken is daarom verplicht dit besluit uit te voeren.
- (6) Voor zover dit besluit geen betrekking heeft op de uitwisseling van aanvullende informatie in verband met de artikelen 24 en 25 van Verordening (EG) nr. 1987/2006, neemt het Verenigd Koninkrijk aan dit besluit deel overeenkomstig artikel 5, lid 1, van Protocol (nr. 19) betreffende het Schengenacquis dat is opgenomen in het kader van de Europese Unie, dat aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is gehecht, en artikel 8, lid 2, van Besluit 2000/365/EG van de Raad ⁽¹⁾.
- (7) Voor zover dit besluit geen betrekking heeft op de uitwisseling van aanvullende informatie in verband met de artikelen 24 en 25 van Verordening (EG) nr. 1987/2006, neemt Ierland aan dit besluit deel overeenkomstig artikel 5, lid 1, van Protocol (nr. 19) betreffende het Schengenacquis dat is opgenomen in het kader van de Europese Unie, dat aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is gehecht, en artikel 6, lid 2, van Besluit 2002/192/EG van de Raad ⁽²⁾.
- (8) Dit besluit is een handeling die voortbouwt op het Schengenacquis of op een andere wijze daaraan is gerelateerd, zoals bedoeld in, respectievelijk, artikel 3, lid 2, van de Toetredingsakte van 2003, artikel 4, lid 2, van de Toetredingsakte van 2005 en artikel 4, lid 2, van de Toetredingsakte van 2011.
- (9) Wat IJsland en Noorwegen betreft, houdt dit besluit een ontwikkeling in van bepalingen van het Schengenacquis als bedoeld in de Overeenkomst tussen de Raad van de Europese Unie, de Republiek IJsland en het Koninkrijk Noorwegen inzake de wijze waarop IJsland en Noorwegen worden betrokken bij de uitvoering, de toepassing en de ontwikkeling van het Schengenacquis ⁽³⁾, die vallen onder het gebied bedoeld in artikel 1, punt G, van Besluit 1999/437/EG van de Raad ⁽⁴⁾.
- (10) Wat Zwitserland betreft, houdt dit besluit een ontwikkeling in van de bepalingen van het Schengenacquis in de zin van de Overeenkomst tussen de Europese Unie, de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake de wijze waarop Zwitserland wordt betrokken bij de uitvoering, de toepassing en de ontwikkeling van het Schengenacquis ⁽⁵⁾, die vallen onder het gebied bedoeld in artikel 1, onder G, van Besluit 1999/437/EG, juncto artikel 3 van Besluit 2008/146/EG van de Raad ⁽⁶⁾ en artikel 3 van Besluit 2008/149/JBZ van de Raad ⁽⁷⁾.
- (11) Wat Liechtenstein betreft, houdt dit besluit een ontwikkeling in van de bepalingen van het Schengenacquis in de zin van het Protocol tussen de Europese Unie, de Europese Gemeenschap, de Zwitserse Bondsstaat en het Vorstendom Liechtenstein betreffende de toetreding van het Vorstendom Liechtenstein tot de Overeenkomst

⁽¹⁾ Besluit 2000/365/EG van de Raad van 29 mei 2000 betreffende het verzoek van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland deel te mogen nemen aan enkele van de bepalingen van het Schengenacquis (PB L 131 van 1.6.2000, blz. 43).

⁽²⁾ Besluit 2002/192/EG van de Raad van 28 februari 2002 betreffende het verzoek van Ierland deel te mogen nemen aan bepalingen van het Schengenacquis (PB L 64 van 7.3.2002, blz. 20).

⁽³⁾ PB L 176 van 10.7.1999, blz. 36.

⁽⁴⁾ Besluit 1999/437/EG van de Raad van 17 mei 1999 inzake bepaalde toepassingsbepalingen van de door de Raad van de Europese Unie, de Republiek IJsland en het Koninkrijk Noorwegen gesloten overeenkomst inzake de wijze waarop deze twee staten worden betrokken bij de uitvoering, de toepassing en de ontwikkeling van het Schengenacquis (PB L 176 van 10.7.1999, blz. 31).

⁽⁵⁾ PB L 53 van 27.2.2008, blz. 52.

⁽⁶⁾ Besluit 2008/146/EG van de Raad van 28 januari 2008 betreffende de sluiting namens de Europese Gemeenschap van de Overeenkomst tussen de Europese Unie, de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake de wijze waarop Zwitserland wordt betrokken bij de uitvoering, de toepassing en de ontwikkeling van het Schengenacquis (PB L 53 van 27.2.2008, blz. 1).

⁽⁷⁾ Besluit 2008/149/JBZ van de Raad van 28 januari 2008 betreffende de sluiting namens de Europese Unie van de Overeenkomst tussen de Europese Unie, de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake de wijze waarop Zwitserland wordt betrokken bij de uitvoering, de toepassing en de ontwikkeling van het Schengenacquis (PB L 53 van 27.2.2008, blz. 50).

tussen de Europese Unie, de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake de wijze waarop Zwitserland wordt betrokken bij de uitvoering, de toepassing en de ontwikkeling van het Schengenacquis ⁽¹⁾, die vallen onder het gebied bedoeld in artikel 1, onder G, van Besluit 1999/437/EG, juncto artikel 3 van Besluit 2011/349/EU van de Raad ⁽²⁾ en artikel 3 van Besluit 2011/350/EU van de Raad ⁽³⁾.

- (12) De maatregelen waarin dit besluit voorziet, zijn in overeenstemming met het advies van het comité dat is opgericht bij artikel 51 van Verordening (EG) nr. 1987/2006 en artikel 67 van Besluit 2007/533/JBZ,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

De bijlage bij Uitvoeringsbesluit 2013/115/EU wordt vervangen door de tekst in de bijlage bij dit besluit.

Artikel 2

Dit besluit is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel, 12 juli 2016.

Voor de Commissie
Dimitris AVRAMOPOULOS
Lid van de Commissie

⁽¹⁾ PB L 160 van 18.6.2011, blz. 21.

⁽²⁾ Besluit 2011/349/EU van de Raad van 7 maart 2011 betreffende de sluiting namens de Europese Unie van het Protocol tussen de Europese Unie, de Europese Gemeenschap, de Zwitserse Bondsstaat en het Vorstendom Liechtenstein betreffende de toetreding van het Vorstendom Liechtenstein tot de Overeenkomst tussen de Europese Unie, de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake de wijze waarop Zwitserland wordt betrokken bij de uitvoering, de toepassing en de ontwikkeling van het Schengenacquis, met name betreffende de justitiële samenwerking in strafzaken en de politieke samenwerking (PB L 160 van 18.6.2011, blz. 1).

⁽³⁾ Besluit 2011/350/EU van de Raad van 7 maart 2011 betreffende de sluiting namens de Europese Unie van het Protocol tussen de Europese Unie, de Europese Gemeenschap, de Zwitserse Bondsstaat en het Vorstendom Liechtenstein betreffende de toetreding van het Vorstendom Liechtenstein tot de Overeenkomst tussen de Europese Unie, de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake de wijze waarop Zwitserland wordt betrokken bij de uitvoering, de toepassing en de ontwikkeling van het Schengenacquis betreffende de afschaffing van controles aan de binnengrenzen en het verkeer van personen (PB L 160 van 18.6.2011, blz. 19).

BIJLAGE

„BIJLAGE

Het Sirene-handboek en andere uitvoeringsmaatregelen voor het Schengeninformatiesysteem van de tweede generatie (SIS II)

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	42
1. DE SIRENE-BUREAUS EN AANVULLENDE INFORMATIE	44
1.1. Het Sirene-bureau	44
1.2. Sirene-handboek	45
1.3. Aanhangsels bij het Sirene-handboek	45
1.4. Catalogus van aanbevelingen voor de juiste toepassing van het Schengenacquis en beste praktijken (Schengeninformatiesysteem)	45
1.5. Rol van de Sirene-bureaus bij de politiesamenwerking in de Europese Unie	45
1.5.1. De doorgifte van SIS II-gegevens en aanvullende gegevens aan derde landen of internationale organisaties	45
1.6. Betrekkingen tussen Sirene-bureaus en Europol	46
1.7. Betrekkingen tussen Sirene-bureaus en Eurojust	46
1.8. Betrekkingen tussen Sirene-bureaus en Europol	46
1.8.1. Prioriteit van SIS II-signalerings boven Interpol-signalerings	46
1.8.2. Keuze van het communicatiekanaal	46
1.8.3. Gebruik en verspreiding van Interpol-opsporingsverzoeken in de Schengenstaten	46
1.8.4. Treffers en verwijdering van signaleringen	47
1.8.5. Verbetering van de samenwerking tussen de Sirene-bureaus en de Nationale Centrale Bureaus van Interpol	47
1.9. Normen	47
1.9.1. Beschikbaarheid	47
1.9.2. Continuïteit	47
1.9.3. Vertrouwelijkheid	47
1.9.4. Toegankelijkheid	47
1.10. Mededelingen	47
1.10.1. Voor de communicatie gebruikte taal	47
1.10.2. Uitwisseling van gegevens tussen Sirene-bureaus	47
1.10.3. Netwerk, berichten en mailboxen	48
1.10.4. Communicatie in uitzonderlijke omstandigheden	48
1.11. Sireneadressenbestand (SAB)	48
1.12. Sirene-workflowsysteem	49
1.13. Antwoordtermijn	49
1.13.1. Aanduiding van urgentie op Sirene-formulieren en dringende melding van een treffer	49
1.14. Regels voor transliteratie en transcriptie	49

1.15.	Gegevenskwaliteit	49
1.16.	Archivering	50
1.17.	Personeel	50
1.17.1.	Hoofden van de Sirene-bureaus	50
1.17.2.	Contactpersoon voor Sirene (SIRCoP)	50
1.17.3.	Kennis	51
1.17.4.	Opleiding	51
1.17.5.	Uitwisseling van personeel	52
2.	ALGEMENE PROCEDURES	52
2.1.	Definities	52
2.2.	Meervoudige signaleringen (artikel 34, lid 6, van de SIS II-verordening en artikel 49, lid 6, van het SIS II-besluit)	52
2.2.1.	Verenigbaarheid van signaleringen	53
2.2.2.	Prioriteitsorde van signaleringen	54
2.2.3.	Controle op meervoudige signaleringen en opnemings van meervoudige signaleringen	55
2.2.4.	Specifieke situatie van Ierland en het Verenigd Koninkrijk	56
2.3.	Informatie-uitwisseling bij een treffer	57
2.4.	Wanneer de procedures voor een treffer niet kunnen worden gevolgd (artikel 48 van het SIS II-besluit en artikel 33 van de SIS II-verordening)	57
2.5.	Verwerking van gegevens voor andere doeleinden dan waarvoor zij in SIS II zijn opgenomen (artikel 46, lid 5, van het SIS II-besluit)	58
2.6.	Markering	58
2.6.1.	Inleiding	58
2.6.2.	Raadpleging van de lidstaten met het oog op het aanbrengen van een markering	59
2.6.3.	Verzoek om verwijdering van een markering	59
2.7.	Constatering dat gegevens onjuist zijn of onrechtmatig zijn opgenomen (artikel 34 van de SIS II-verordening en artikel 49 van het SIS II-besluit)	59
2.8.	Recht op toegang tot en rectificatie van gegevens (artikel 41 van de SIS II-verordening en artikel 58 van het SIS II-besluit)	60
2.8.1.	Verzoeken om toegang tot of rectificatie van gegevens	60
2.8.2.	Uitwisseling van informatie over verzoeken om toegang tot door andere lidstaten opgenomen signaleringen	60
2.8.3.	Uitwisseling van informatie over verzoeken om rectificatie of verwijdering van door andere lidstaten ingevoerde gegevens	60
2.9.	Verwijdering van een signalering wanneer de voorwaarden voor handhaving ervan niet meer bestaan	60
2.10.	Invoering van eigennamen	61
2.11.	Verschillende identiteitscategorieën	61
2.11.1.	Misbruik van identiteit (artikel 36 van de SIS II-verordening en artikel 51 van het SIS II-besluit)	61
2.11.2.	Invoering van een alias	62
2.11.3.	Nadere informatie ten behoeve van de vaststelling van iemands identiteit	62
2.12.	Informatie-uitwisseling bij gekoppelde signaleringen	63
2.12.1.	Operationele voorschriften	63
2.13.	Formaat en kwaliteit van biometrische gegevens in SIS II	63
2.13.1.	Verder gebruik van uitgewisselde gegevens, waaronder archivering	63

2.13.2.	Uitwisseling van vingerafdrukken en foto's	64
2.13.3.	Technische vereisten	64
2.13.4.	Formaat en kwaliteit van biometrische gegevens	64
2.14.	Bijzondere opsporingen	64
2.14.1.	Geografisch gerichte opsporing	64
2.14.2.	Opsporing met medewerking van speciale politie-eenheden voor gerichte opsporing (FAST)	65
3.	SIGNALERING MET HET OOG OP AANHOUDING TEN BEHOEVE VAN OVERLEVERING OF UITLEVERING (ARTIKEL 26 VAN HET SIS II-BESLUIT)	65
3.1.	Opneming van een signalering	65
3.2.	Meervoudige signaleringen	65
3.3.	Misbruik van identiteit	66
3.4.	Invoering van een alias	66
3.5.	Aan lidstaten te zenden aanvullende informatie	66
3.5.1.	Te verzenden aanvullende informatie met betrekking tot een voorlopige aanhouding	66
3.6.	Aanbrengen van een markering	67
3.6.1.	Verzoek om stelselmatige aanbrenging van een markering voor signaleringen met het oog op uitlevering, wanneer Besluit 2002/584/JBZ ⁽¹⁾ niet van toepassing is	67
3.7.	Actie door het Sirene-bureau na ontvangst van een signalering met het oog op aanhouding	67
3.8.	Informatie-uitwisseling na een treffer	68
3.9.	Uitwisseling van aanvullende informatie over overlevering of uitlevering	68
3.10.	Uitwisseling van aanvullende informatie over doorreis door een andere lidstaat	68
3.11.	Verwijdering van signaleringen na overlevering of uitlevering	68
4.	SIGNALERING MET HET OOG OP WEIGERING VAN TOEGANG OF VERBLIJF (ARTIKEL 24 VAN DE SIS II-VERORDENING)	69
4.1.	Opneming van een signalering	69
4.2.	Meervoudige signaleringen	70
4.3.	Misbruik van identiteit	70
4.4.	Invoering van een alias	70
4.5.	Informatie-uitwisseling bij de afgifte van verblijfsvergunningen of visa	70
4.5.1.	Speciale procedures bedoeld in artikel 25 van de Schengenuitvoeringsovereenkomst	70
4.5.2.	Speciale procedures bedoeld in artikel 5, lid 4, onder a) en c), van de Schengengrenscodes	71
4.6.	Gemeenschappelijke voorschriften inzake de procedures van punt 4.5	72
4.7.	Informatie-uitwisseling bij een treffer en bij weigering van toegang tot of verwijdering uit het Schengengebied	72
4.8.	Informatie-uitwisseling bij een treffer voor een onderdaan van een derde land die het recht van vrij verkeer geniet	73
4.9.	Informatie-uitwisseling indien een lidstaat, zonder dat er sprake is van een treffer, ontdekt dat een onderdaan van een derde land die het recht van vrij verkeer geniet, gesignaleerd is met het oog op weigering van toegang	74

⁽¹⁾ Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten (PB L 190 van 18.7.2002, blz. 1).

4.10.	Verwijdering van signalering met het oog op weigering van toegang of verblijf	74
5.	SIGNALERING VAN VERMISTE PERSONEN (ARTIKEL 32 VAN HET SIS II-BESLUIT)	75
5.1.	Meervoudige signaleringen	75
5.2.	Misbruik van identiteit	75
5.3.	Invoering van een alias	75
5.4.	Aanbrengen van een markering	75
5.5.	Verstrekking van beschrijvende gegevens inzake vermiste minderjarigen en andere personen die gevaar lopen	75
5.6.	Informatie-uitwisseling na een treffer	76
5.7.	Verwijdering van signaleringen van vermiste personen	76
5.7.1.	Minderjarigen	77
5.7.2.	Volwassenen ingeval geen beschermingsmaatregelen nodig zijn	77
5.7.3.	Volwassenen ingeval beschermingsmaatregelen nodig zijn	77
6.	SIGNALERING MET HET OOG OP EEN GERECHTELIJKE PROCEDURE (ARTIKEL 34 VAN HET SIS II-BESLUIT)	77
6.1.	Meervoudige signaleringen	77
6.2.	Misbruik van identiteit	77
6.3.	Invoering van een alias	77
6.4.	Informatie-uitwisseling na een treffer	77
6.5.	Verwijdering van signaleringen met het oog op een gerechtelijke procedure	78
7.	SIGNALERING MET HET OOG OP ONOPVALLENDE OF GERICHTE CONTROLES (ARTIKEL 36 VAN HET SIS II-BESLUIT)	78
7.1.	Meervoudige signaleringen	78
7.2.	Misbruik van identiteit	78
7.3.	Invoering van een alias	78
7.4.	Kennisgeving aan andere lidstaten van signalering	78
7.5.	Aanbrengen van een markering	79
7.6.	Informatie-uitwisseling na een treffer	79
7.7.	Verwijdering van signaleringen met het oog op onopvallende of gerichte controles	79
7.8.	Systemen voor automatische kentekenplaatherkenning (ANPR)	79
8.	SIGNALERING MET HET OOG OP INBESLAGNEMING OF GEBRUIK ALS BEWIJSMATERIAAL (ARTIKEL 38 VAN HET SIS II-BESLUIT)	79
8.1.	Meervoudige signaleringen	79
8.2.	Signaleringen van een voertuig	80
8.2.1.	Controle op meervoudige signaleringen van een voertuig	80
8.2.2.	VIN-tweelingen	80
8.3.	Informatie-uitwisseling na een treffer	81
8.4.	Verwijdering van signaleringen van voorwerpen met het oog op inbeslagneming of gebruik als bewijsmateriaal in een strafprocedure	81
9.	SYSTEMEN VOOR AUTOMATISCHE KENTEKENPLAATHERKENNING (ANPR)	82
10.	STATISTIEKEN	83

INLEIDING

Het Schengengebied

Op 14 juni 1985 sloten België, Duitsland, Frankrijk, Luxemburg en Nederland in het Luxemburgse stadje Schengen een akkoord dat tot doel had „het vrij overschrijden van de binnengrenzen door alle onderdanen van de lidstaten, alsmede [...] het vrije verkeer van goederen en diensten” te bewerkstelligen.

De vijf oprichtende landen ondertekenden op 19 juni 1990 de Overeenkomst ter uitvoering van het te Schengen gesloten akkoord ⁽²⁾. Italië sloot zich daarbij aan op 27 november 1990, Spanje en Portugal op 25 juni 1991, Griekenland op 6 november 1992, Oostenrijk op 28 april 1995 en Denemarken, Zweden en Finland op 19 december 1996.

Sinds 26 maart 1995 wordt het Schengenacquis volledig uitgevoerd in België, Duitsland, Frankrijk, Luxemburg, Nederland, Portugal en Spanje ⁽³⁾, sinds 31 maart 1998 in Oostenrijk en Italië ⁽⁴⁾, sinds 26 maart 2000 in Griekenland ⁽⁵⁾ en sinds 25 maart 2001 in Denemarken, Finland, IJsland, Noorwegen en Zweden ⁽⁶⁾.

Overeenkomstig Besluit 2000/365/EG en Besluit 2002/192/EG nemen het Verenigd Koninkrijk en Ierland deel aan slechts enkele van de bepalingen van het Schengenacquis.

Wat het Verenigd Koninkrijk betreft, zijn de bepalingen waaraan het deelneemt (met uitzondering van het SIS) van toepassing sinds 1 januari 2005 ⁽⁷⁾.

Het Schengenacquis is in 1999 in het wettelijke kader van de Europese Unie opgenomen door middel van protocollen bij het Verdrag van Amsterdam ⁽⁸⁾. Op 12 mei 1999 heeft de Raad een besluit genomen tot vaststelling van de rechtsgronden van elk van de bepalingen of besluiten die het Schengenacquis vormen, in overeenstemming met de desbetreffende bepalingen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en het Verdrag betreffende de Europese Unie.

Sinds 1 mei 2004 is het Schengenacquis, zoals dat in het kader van de Europese Unie is opgenomen door middel van het Protocol bij het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (hierna het „Schengenprotocol” genoemd), met de daarop voortbouwende of op een andere wijze daaraan gerelateerde rechtsbesluiten, bindend voor Tsjechië, Estland, Letland, Litouwen, Hongarije, Malta, Polen, Slovenië en Slowakije. Deze lidstaten werden op 21 december 2007 volwaardig lid van het Schengengebied.

Cyprus heeft de Schengenuitvoeringsovereenkomst ondertekend, maar heeft een afwijking gekregen krachtens de Toetredingsakte van 2003.

Bulgarije en Roemenië zijn op 1 januari 2007 tot de Europese Unie toegetreden. Vanaf die datum zijn het Schengenacquis en de daarop voortbouwende of op een andere wijze daaraan gerelateerde rechtsbesluiten bindend voor deze landen, met de in hun Akte van Toetreding van 2005 vervatte afwijking.

⁽²⁾ PB L 239 van 22.9.2000, blz. 19.

⁽³⁾ Besluit van het Uitvoerend Comité van 22 december 1994 betreffende de inwerkingstelling van de op 19 juni 1990 tot stand gekomen Uitvoeringsovereenkomst van Schengen (SCH/com-ex(94) 29, herz. 2 (PB L 239 van 22.9.2000, blz. 130).

⁽⁴⁾ Besluiten van het Uitvoerend Comité van 7 oktober 1997 (SCH/com-ex(97) 27, herz. 4) voor Italië, en (SCH/com-ex(97) 28, herz. 4) voor Oostenrijk.

⁽⁵⁾ Besluit 1999/848/EG van de Raad van 13 december 1999 betreffende de volledige toepassing van het Schengenacquis in Griekenland (PB L 327 van 21.12.1999, blz. 58).

⁽⁶⁾ Besluit 2000/777/EG van de Raad van 1 december 2000 inzake de inwerkingstelling van het Schengenacquis in Denemarken, Finland en Zweden, alsmede in IJsland en Noorwegen (PB L 309 van 9.12.2000, blz. 24).

⁽⁷⁾ Besluit 2004/926/EG van de Raad van 22 december 2004 betreffende de toepassing door het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland van de bepalingen van het Schengenacquis (PB L 395 van 31.12.2004, blz. 70).

⁽⁸⁾ PB C 340 van 10.11.1997, blz. 92.

Kroatië is op 1 juli 2013 tot de Europese Unie toegetreden. Kroatië past het Schengenacquis toe met de in zijn Akte van Toetreding van 2011 vervatte afwijking.

Sommige bepalingen van het Schengenacquis zijn vanaf de toetreding van toepassing op nieuwe lidstaten van de Europese Unie. Andere bepalingen worden in nieuwe lidstaten pas van toepassing als de Raad daartoe een besluit neemt. Tot slot gaat de Raad na, overeenkomstig de evaluatieprocedures van Schengen en na raadpleging van het Europees Parlement, of in de betrokken lidstaat is voldaan aan de noodzakelijke voorwaarden voor de toepassing van alle onderdelen van het acquis. Is dat het geval, dan besluit de Raad tot opheffing van de grenscontroles.

Ook enkele andere Europese landen maken deel uit van het Schengengebied. Noorwegen en IJsland hebben op 18 mei 1999 een associatieovereenkomst met de lidstaten gesloten ⁽⁹⁾, waarbij zij zich aansloten bij de Schengenuitvoeringsovereenkomst.

In 2004 heeft Zwitserland een overeenkomst gesloten met de Europese Unie en de Europese Gemeenschap inzake de wijze waarop Zwitserland wordt betrokken bij de uitvoering, de toepassing en de ontwikkeling van het Schengenacquis ⁽¹⁰⁾, op grond waarvan Zwitserland op 12 december 2008 tot het Schengengebied is toegetreden.

Op grond van het in 2008 ondertekende Protocol tussen de Europese Unie, de Europese Gemeenschap, de Zwitserse Bondsstaat en het Vorstendom Liechtenstein betreffende de toetreding van het Vorstendom Liechtenstein tot de Overeenkomst tussen de Europese Unie, de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake de wijze waarop Zwitserland wordt betrokken bij de uitvoering, de toepassing en de ontwikkeling van het Schengenacquis ⁽¹¹⁾, is Liechtenstein op 19 december 2011 tot het Schengengebied toegetreden.

Het Schengeninformatiesysteem van de tweede generatie (SIS II)

SIS II is ingesteld bij Verordening (EG) nr. 1987/2006 (SIS II-verordening) en Besluit 2007/533/JBZ (SIS II-besluit) betreffende de instelling, de werking en het gebruik van het Schengeninformatiesysteem van de tweede generatie (SIS II) (hierna samen de „rechtsinstrumenten voor SIS II” genoemd) en bij Verordening (EG) nr. 1986/2006 van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹²⁾. Het is een gemeenschappelijk informatiesysteem dat de bevoegde autoriteiten van de lidstaten in staat stelt samen te werken door middel van uitwisseling van informatie, en een essentieel instrument voor de toepassing van het Schengenacquis, dat in het kader van de Europese Unie is opgenomen. Op 9 april 2013 werden deze instrumenten van toepassing en werd titel IV van de Schengenuitvoeringsovereenkomst ingetrokken. SIS II vervangt het Schengeninformatiesysteem van de eerste generatie, dat in 1995 is ingevoerd en in 2005 en 2007 is uitgebreid.

Het doel van SIS II, zoals geformuleerd in artikel 1 van de rechtsinstrumenten voor SIS II, is: „met behulp van de via dit systeem verstrekte informatie, te zorgen voor een hoog niveau van veiligheid in een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht in de Europese Unie, onder meer door handhaving van de openbare orde en veiligheid en vrijwaring van de veiligheid op het grondgebied van de lidstaten, en de bepalingen van deel III, titel IV, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (hierna het „EG-Verdrag” genoemd) inzake het personenverkeer op hun grondgebied toe te passen.”

Overeenkomstig de rechtsinstrumenten voor SIS II verleent SIS II door middel van een geautomatiseerde raadplegingsprocedure toegang tot signaleringen met betrekking tot personen en voorwerpen aan de volgende instanties:

- a) autoriteiten die belast zijn met het grenstoezicht overeenkomstig Verordening (EG) nr. 562/2006 van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹³⁾;
- b) autoriteiten die andere politie- en douanecontroles in het binnenland uitvoeren en coördineren;

⁽⁹⁾ Overeenkomst tussen de Raad van de Europese Unie, de Republiek IJsland en het Koninkrijk Noorwegen inzake de wijze waarop IJsland en Noorwegen worden betrokken bij de uitvoering, de toepassing en de ontwikkeling van het Schengenacquis (PB L 176 van 10.7.1999, blz. 36).

⁽¹⁰⁾ PB L 370 van 17.12.2004, blz. 78.

⁽¹¹⁾ PB L 160 van 18.6.2011, blz. 3.

⁽¹²⁾ Verordening (EG) nr. 1986/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 betreffende de toegang tot het Schengeninformatiesysteem van de tweede generatie (SIS II) voor de instanties die in de lidstaten belast zijn met de afgifte van kentekenbewijzen van voertuigen (PB L 381 van 28.12.2006, blz. 1).

⁽¹³⁾ Verordening (EG) nr. 562/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 tot vaststelling van een communautaire code betreffende de overschrijding van de grenzen door personen (Schengengrenscore) (PB L 105 van 13.4.2006, blz. 1).

- c) nationale gerechtelijke autoriteiten en autoriteiten die belast zijn met coördinatietaken ter zake;
- d) autoriteiten die bevoegd zijn voor de visumverlening, centrale autoriteiten die belast zijn met de behandeling van visumaanvragen, autoriteiten die bevoegd zijn voor de afgifte van verblijfsvergunningen en autoriteiten die bevoegd zijn voor de tenuitvoerlegging van de wetgeving betreffende onderdanen van derde landen in het kader van de toepassing van het EU-acquis inzake personenverkeer;
- e) autoriteiten die belast zijn met de afgifte van kentekenbewijzen van voertuigen (overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1986/2006).

Overeenkomstig het SIS II-besluit hebben ook Europol en Eurojust toegang tot bepaalde categorieën signaleringen.

SIS II bestaat uit de volgende onderdelen:

1. een centraal systeem (het centrale SIS II), bestaande uit:
 - a) een technisch ondersteunende functie (CS-SIS) die een databank, de „SIS II-databank” bevat;
 - b) een uniforme nationale interface („NI-SIS”);
2. een nationaal deel (N.SIS II) in elk van de lidstaten, bestaande uit de nationale datasystemen die in verbinding staan met het centrale SIS II. Een N.SIS II kan een gegevensbestand bevatten („nationale kopie”) dat een volledige of gedeeltelijke kopie bevat van de SIS II-databank;
3. een communicatie-infrastructuur tussen CS-SIS en NI-SIS, waarmee een versleuteld virtueel netwerk tot stand wordt gebracht dat specifiek bestemd is voor SIS II-gegevens en voor de uitwisseling van gegevens tussen de Sirene-bureaus, zoals hieronder nader gespecificeerd.

1. DE SIRENE-BUREAUS EN AANVULLENDE INFORMATIE

1.1. Het Sirene-bureau

SIS II bevat slechts de informatie (d.w.z. gegevens over signaleringen) die onontbeerlijk is voor de identificatie van een persoon of voorwerp en voor het vaststellen van de nodige maatregelen. Overeenkomstig de rechtsinstrumenten voor SIS II wisselen de lidstaten daarnaast ook (bilateraal of multilateraal) aanvullende informatie betreffende de signalering uit, die vereist is voor de uitvoering van enkele bepalingen van de rechtsinstrumenten en voor de goede werking van SIS II.

De structuur voor de uitwisseling van aanvullende informatie heeft de benaming „Sirene” gekregen, een acroniem van de definitie van de structuur in het Engels: Supplementary Information Request at the National Entries (verzoek om aanvullende informatie aan het nationale deel).

Overeenkomstig het gelijkkluidende artikel 7, lid 2, van de rechtsinstrumenten voor SIS II zet elke lidstaat een nationaal „Sirene-bureau” op. Dit bureau, dat permanent volledig operationeel is, fungeert voor de lidstaten als enig contactpunt voor de uitwisseling van aanvullende informatie in verband met de invoering van signaleringen en maakt mogelijk dat passende actie wordt ondernomen wanneer een in SIS II opgenomen persoon of voorwerp bij raadpleging van het systeem wordt gevonden. Tot de belangrijkste taken van de Sirene-bureaus behoort ⁽¹⁴⁾ de uitwisseling van alle aanvullende informatie overeenkomstig dit Sirene-handboek, zoals bepaald in artikel 8 van de rechtsinstrumenten voor SIS II, in de volgende omstandigheden:

- a) om de lidstaten in staat te stellen onderling overleg te plegen of elkaar inlichtingen te verstrekken bij de opnemings van een signalering (bijvoorbeeld bij het invoeren van een signalering met het oog op aanhouding);
- b) bij een treffer, zodat passende actie kan worden ondernomen;
- c) indien de gevraagde maatregel niet kan worden uitgevoerd (bijvoorbeeld het aanbrengen van een markering);

⁽¹⁴⁾ Het Sirene-bureau kan daarnaast ook andere taken krijgen overeenkomstig de wetgeving inzake politiesamenwerking, bijvoorbeeld in het kader van de toepassing van Kaderbesluit 2006/960/JBZ van de Raad van 18 december 2006 betreffende de vereenvoudiging van de uitwisseling van informatie en inlichtingen tussen de rechtshandhavingsautoriteiten van de lidstaten van de Europese Unie (PBL 386 van 29.12.2006, blz. 89).

- d) wanneer de informatie betrekking heeft op de kwaliteit van de SIS II-gegevens (bijvoorbeeld wanneer gegevens onrechtmatig zijn opgenomen of feitelijk onjuist zijn), of bij de validering van binnenkomende signaleringen en de verificatie van uitgaande signaleringen, als de nationale wet dat voorschrijft;
- e) wanneer de informatie betrekking heeft op de compatibiliteit en de prioriteit van signaleringen (bijvoorbeeld wanneer wordt nagegaan of er meervoudige signaleringen zijn ingevoerd);
- f) wanneer de informatie betrekking heeft op de rechten van betrokkenen, in het bijzonder het recht op toegang tot de gegevens.

Het verdient aanbeveling dat de lidstaten alle nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor de internationale politieke samenwerking, met inbegrip van de Sirene-bureaus, op gestructureerde wijze opzetten, om te voorkomen dat bevoegdheidsconflicten ontstaan of dubbel werk wordt verricht.

1.2. **Sirene-handboek**

Het Sirene-handboek bevat instructies met een uitgebreide beschrijving van de voorschriften en procedures voor de bilaterale en multilaterale uitwisseling van aanvullende informatie.

1.3. **Aanhangsels bij het Sirene-handboek**

Aangezien sommige technische voorschriften rechtstreeks van invloed zijn op de werkzaamheden van de gebruikers in de lidstaten, ook in de Sirene-bureaus, is het dienstig dergelijke voorschriften op te nemen in het Sirene-handboek. In aanhangsels bij dit handboek zijn daarom onder meer voorschriften inzake transliteratie, codetabellen, formulieren voor de verstrekking van aanvullende informatie en andere technische uitvoeringsmaatregelen voor gegevensverwerking opgenomen.

1.4. **Catalogus van aanbevelingen voor de juiste toepassing van het Schengenacquis en beste praktijken (Schengeninformatiesysteem)**

De catalogus voorziet in juridisch niet-bindende aanbevelingen en beste praktijken voor de lidstaten, die in het licht van de ervaring tot stand zijn gekomen. Het dient ook als referentiemiddel voor de beoordeling van de tenuitvoerlegging van de rechtsinstrumenten voor SIS II. De catalogus moet derhalve worden gevolgd waar dat mogelijk is.

1.5. **Rol van de Sirene-bureaus bij de politiesamenwerking in de Europese Unie**

De uitwisseling van aanvullende informatie mag geen afbreuk doen aan de taken op het gebied van de internationale politiesamenwerking waarmee de Sirene-bureaus zijn belast door de nationale wetgeving ter uitvoering van andere rechtsinstrumenten van de Europese Unie.

De Sirene-bureaus kunnen met name met aanvullende taken zijn belast door de nationale wetgeving ter uitvoering van Kaderbesluit 2006/960/JBZ, de artikelen 39 en 46 van de Schengenuitvoeringsovereenkomst, voor zover deze niet door Kaderbesluit 2006/960/JBZ zijn vervangen, of de artikelen 40 of 41 van de Schengenuitvoeringsovereenkomst, of indien de informatie onder de verplichting tot wederzijdse rechtsbijstand valt.

Wanneer een Sirene-bureau van een ander Sirene-bureau een verzoek ontvangt dat volgens het nationale recht buiten zijn bevoegdheid valt, geeft het dit verzoek onmiddellijk door aan de bevoegde autoriteit en informeert het het verzoekende Sirene-bureau hierover. Zo nodig verleent het het verzoekende Sirene-bureau bijstand om de communicatie te vergemakkelijken.

1.5.1. *De doorgifte van SIS II-gegevens en aanvullende gegevens aan derde landen of internationale organisaties*

Op grond van artikel 39 van de SIS II-verordening en artikel 54 van het SIS II-besluit mogen gegevens die krachtens die rechtsinstrumenten in SIS II zijn verwerkt, niet worden doorgegeven aan derde landen of internationale organisaties of hun ter beschikking worden gesteld. Dit verbod geldt voor de overdracht van aanvullende informatie aan derde landen of internationale organisaties. Artikel 55 van het SIS II-besluit bepaalt dat, in afwijking van deze algemene regel, gegevens over gestolen, verduisterde, anderszins vermiste of ongeldig gemaakte paspoorten met Interpol mogen worden uitgewisseld, met inachtneming van de voorwaarden van dat artikel.

1.6. **Betrekkingen tussen Sirene-bureaus en Europol**

Europol heeft toegang tot in overeenstemming met de artikelen 26, 36 en 38 van het SIS II-besluit in SIS II opgenomen gegevens en mag deze rechtstreeks doorzoeken. Europol mag de betrokken lidstaten om nadere informatie verzoeken overeenkomstig de bepalingen van het Europol-besluit ⁽¹⁵⁾. Teneinde te waarborgen dat het Sirene-bureau in kennis wordt gesteld als Europol en de ENU aanvullende informatie uitwisselen over signaleringen in SIS II, wordt sterk aangeraden om samenwerking aan te gaan met de nationale Europol-eenheid (ENU), zulks in overeenstemming met het nationaal recht. Als de communicatie op nationaal niveau over SIS II-signaleringen bij wijze van uitzondering via de ENU verloopt, moeten alle bij de communicatie betrokken partijen, en met name het Sirene-bureau, daarvan op de hoogte zijn, om misverstanden te voorkomen.

1.7. **Betrekkingen tussen Sirene-bureaus en Eurojust**

De nationale leden van Eurojust en hun assistenten hebben toegang tot in overeenstemming met de artikelen 26, 32, 34 en 38 van het SIS II-besluit in SIS II opgenomen gegevens en mogen deze rechtstreeks doorzoeken. Overeenkomstig de nationale wetgeving wordt de samenwerking tussen hen geregeld om voor soepele uitwisseling van informatie bij treffers te zorgen. Met name dient het Sirene-bureau het contactpunt te zijn voor de nationale leden van Eurojust en hun assistenten met betrekking tot aanvullende informatie over in SIS II opgenomen signaleringen.

1.8. **Betrekkingen tussen Sirene-bureaus en Europol** ⁽¹⁶⁾

SIS II is niet bedoeld ter vervanging of als doublure van de rol van Interpol. Hoewel hun taken elkaar kunnen overlappen, zijn er aanzienlijke verschillen tussen de uitgangspunten voor hun werkzaamheden en de samenwerking van de lidstaten in het kader van Schengen en die in het kader van Interpol. Daarom moeten op nationaal niveau regels worden opgesteld voor de samenwerking tussen de Sirene-bureaus en de NCB's (Nationale Centrale Bureaus).

De navolgende beginselen zijn van toepassing.

1.8.1. *Prioriteit van SIS II-signaleringen boven Interpol-signaleringen*

Voor zover het gaat om signaleringen die door lidstaten zijn ingevoerd, hebben signaleringen in SIS II en de desbetreffende informatie-uitwisseling altijd voorrang boven signaleringen en informatie-uitwisseling via Interpol. Dit is met name van belang bij met elkaar strijdige signaleringen.

1.8.2. *Keuze van het communicatiekanaal*

Het beginsel dat Schengensignaleringen voorrang hebben boven Interpol-signaleringen moet worden geëerbiedigd. Er moet op worden toegezien dat de NCB's van de lidstaten deze regel naleven. Nadat een Schengensignalering is gecreëerd, verloopt alle communicatie over de signalering, het doel van de opnemings ervan en de te nemen maatregelen via de Sirene-bureaus. Geeft een lidstaat de voorkeur aan een ander communicatiekanaal, dan moet daarover van tevoren overleg worden gepleegd met de andere betrokkenen. Wijziging van het communicatiekanaal is echter slechts in bijzondere gevallen mogelijk.

1.8.3. *Gebruik en verspreiding van Interpol-opsporingsverzoeken in de Schengenstaten*

Gelet op de voorrang van SIS II-signaleringen boven Interpol-signaleringen moet signalering via Interpol beperkt blijven tot uitzonderingsgevallen (d.w.z. wanneer in opnemings van de signalering in SIS II noch in de rechtsinstrumenten voor SIS II noch in technische zin is voorzien, of wanneer niet alle voor opnemings van een SIS II-signalering noodzakelijke informatie beschikbaar is). Parallele signaleringen in de Schengenruimte in SIS II en via Interpol moeten worden vermeden. Signaleringen die via Interpol worden verspreid en die ook betrekking hebben op de Schengenruimte of gedeelten ervan, moeten de volgende tekst bevatten: „met uitzondering van de Schengenstaten”.

⁽¹⁵⁾ Besluit 2009/371/JBZ van de Raad van 6 april 2009 tot oprichting van de Europese politiedienst (Europol) (PB L 121 van 15.5.2009, blz. 37).

⁽¹⁶⁾ Zie ook de Schengencatalogus met aanbevelingen en beste praktijken.

1.8.4. *Treffers en verwijdering van signaleringen*

Om de taak van het Sirene-bureau bij de coördinatie en verificatie van de kwaliteit van de informatie in SIS II te waarborgen, zien de lidstaten erop toe dat de Sirene-bureaus en de NCB's elkaar op de hoogte stellen van treffers en van het verwijderen van signaleringen.

1.8.5. *Verbetering van de samenwerking tussen de Sirene-bureaus en de Nationale Centrale Bureaus van Interpol*

Overeenkomstig het nationale recht neemt elke lidstaat alle passende maatregelen voor doelmatige uitwisseling van informatie op nationaal niveau tussen zijn Sirene-bureau en de NCB's.

1.9. **Normen**

Aan de samenwerking via Sirene liggen de navolgende normen ten grondslag.

1.9.1. *Beschikbaarheid*

Elk Sirene-bureau is 24 uur per dag, zeven dagen per week, volledig operationeel, zodat het binnen de in punt 1.13 voorgeschreven tijdslimiet kan reageren. Ook de beschikbaarheid voor technische en juridische analyse, ondersteuning en oplossingen moet 24 uur per dag en zeven dagen per week worden gegarandeerd.

1.9.2. *Continuïteit*

Elk Sirene-bureau dient een interne organisatie tot stand te brengen die continuïteit met betrekking tot leiding, personeel en technische infrastructuur waarborgt.

1.9.3. *Vertrouwelijkheid*

Overeenkomstig artikel 11 van de rechtsinstrumenten voor SIS II gelden voor alle Sirene-medewerkers de relevante nationale voorschriften op het gebied van beroepsgeheim of gelijkwaardige vertrouwelijkheidseisen. Deze geheimhoudingsplicht blijft gelden nadat medewerkers hun functie of dienstverband hebben beëindigd.

1.9.4. *Toegankelijkheid*

Om te voldoen aan de eis om aanvullende informatie te verstrekken, dienen Sirene-medewerkers direct of indirect toegang te hebben tot alle relevante nationale informatie en deskundig advies.

1.10. **Mededelingen**

1.10.1. *Voor de communicatie gebruikte taal*

Om de bilaterale communicatie tussen Sirene-bureaus zo doelmatig mogelijk te laten verlopen, moet een taal worden gebruikt die beide partijen beheersen.

1.10.2. *Uitwisseling van gegevens tussen Sirene-bureaus*

De technische specificaties voor de uitwisseling van gegevens tussen Sirene-bureaus zijn opgenomen in het document „Data exchange between SIRENE Bureaux” (DEBS). De daarin opgenomen instructies moeten worden gevolgd.

1.10.3. *Netwerk, berichten en mailboxes*

De Sirene-bureaus maken voor hun onderlinge communicatie gebruik van een versleuteld virtueel netwerk dat uitsluitend bestemd is voor SIS II-gegevens en de uitwisseling van aanvullende informatie tussen de Sirene-bureaus, zoals bedoeld in artikel 4, lid 1, onder c), en artikel 8, lid 1, van de rechtsinstrumenten voor SIS II. Slechts wanneer dit kanaal niet beschikbaar is, mag een ander adequaat beveiligd en geschikt communicatiemiddel worden gebruikt. Het meest geschikte communicatiekanaal kan per geval worden gekozen naargelang van de technische mogelijkheden en de beveiligings- en kwaliteitseisen waaraan de communicatie moet voldoen.

Twee categorieën schriftelijke berichten kunnen worden onderscheiden: vrije tekst en standaardformulieren. In aanhangsel 3 worden de formulieren beschreven die door de Sirene-bureaus worden uitgewisseld, en worden richtsnoeren gegeven voor de informatie die in de velden moet worden ingevuld en wordt vermeld of invullen al dan niet verplicht is.

Binnen het genoemde netwerk zijn voor vrijetekstberichten en Sirene-formulieren vier verschillende mailboxes ingericht.

Mailbox	Adres van de mailbox	Doel
Operationeel	oper@xx.sirenemail2.eu	Uitwisseling van formulieren en bijlagen tussen Sirene-bureaus
Technisch	tech@xx.sirenemail2.eu	E-mailverkeer tussen het technisch ondersteunend personeel van de Sirene-bureaus
Hoofd Sirene	director@xx.sirenemail2.eu	E-mailverkeer tussen de hoofden van de Sirene-bureaus
E-mail:	message@xx.sirenemail2.eu	Uitwisseling van vrijetekstberichten tussen Sirene-bureaus

Voor testdoeleinden is er een tweede domein ⁽¹⁷⁾ (testxx.sirenemail2.eu) waarin de mailboxes in de tabel kunnen worden gekopieerd zonder dat dit het berichtenverkeer en de workflow in de productieomgeving verstoort.

De uitvoerige regels voor de Sirene-mailboxes en de uitwisseling van Sirene-formulieren, zoals omschreven in DEBS, zijn van toepassing.

Het workflowsysteem van Sirene (zie punt 1.12) houdt de operationele en e-mailboxes („oper” en „message”) in het oog en detecteert binnenkomende formulieren en daarop betrekking hebbende e-mails en bijlagen. Dringende berichten worden alleen naar de operationele mailbox gezonden.

1.10.4. *Communicatie in uitzonderlijke omstandigheden*

Als de normale communicatiekanalen niet beschikbaar zijn en standaardformulieren bijvoorbeeld per fax moeten worden verzonden, geldt de procedure die in DEBS wordt beschreven.

1.11. **Sireneadressenbestand (SAB)**

De contactgegevens van de Sirene-bureaus en relevante informatie voor de onderlinge communicatie en samenwerking worden samengebracht en beschikbaar gesteld in het Sireneadressenbestand. Het SAB wordt bijgehouden door de Commissie. Het geactualiseerde Sireneadressenbestand wordt door de Commissie ten minste tweemaal per jaar ter beschikking gesteld. Elk Sirene-bureau ziet erop toe dat:

- a) informatie uit het Sireneadressenbestand niet aan derden wordt bekendgemaakt;

⁽¹⁷⁾ Dit tweede domein is onderdeel van de technische preproductieomgeving.

- b) het Sireneadressenbestand bij de Sirene-medewerkers bekend is en door hen wordt gebruikt;
- c) elke wijziging van de in het Sireneadressenbestand opgenomen gegevens onmiddellijk wordt doorgegeven aan de beheerder van het bestand.

1.12. **Sirene-workflowsysteem**

De werklast van de Sirene-bureaus kan het doeltreffendst worden beheerd wanneer elk Sirene-bureau beschikt over een geautomatiseerd beheerssysteem (workflowsysteem) waarmee de dagelijkse werkzaamheden grotendeels kunnen worden geautomatiseerd.

Het Sirene-bureau kan voor zijn workflow beschikken over een reservecomputer- en databasesysteem op een tweede locatie, voor het geval zich op het Sirene-bureau ernstige calamiteiten voordoen. Er moet voor dit systeem een toereikende noodstroom- en noodcommunicatievoorziening zijn.

Voor de Sirene-workflow moet passende IT-ondersteuning beschikbaar zijn om de beschikbaarheid ervan te garanderen.

1.13. **Antwoordtermijn**

Het Sirene-bureau beantwoordt zo snel mogelijk alle verzoeken om informatie over signaleringen en treffers die de andere lidstaten via hun Sirene-bureaus doen. Beantwoording dient in alle gevallen binnen 12 uur plaats te vinden (zie ook punt 1.13.1 over de wijze waarop op Sirene-formulieren urgentie moet worden aangegeven.)

De prioriteiten in de dagelijkse werkzaamheden dienen te worden gebaseerd op de categorie van de signalering en het belang van de zaak.

1.13.1. *Aanduiding van urgentie op Sirene-formulieren en dringende melding van een treffer*

Sirene-formulieren die door het aangezochte Sirene-bureau met de hoogste prioriteit moeten worden behandeld, kunnen worden voorzien van de vermelding „URGENT” in veld 311 („Belangrijke mededeling”), met aanduiding van de reden voor de urgentie. De reden van de urgentie wordt toegelicht in de toepasselijke velden van de Sirene-formulieren. Wanneer een snel antwoord gewenst is, kan ook per telefoon worden gecommuniceerd.

Wanneer de omstandigheden van een treffer dat vereisen, zoals een werkelijk urgente of zeer belangrijke zaak, stelt het Sirene-bureau van de lidstaat die de persoon heeft aangetroffen het Sirene-bureau van de signalerende staat telefonisch op de hoogte na verzending van een **G-formulier**.

1.14. **Regels voor transliteratie en transcriptie**

De definities en regels voor transliteratie en transcriptie zijn in aanhangsel 1 opgenomen. Deze regels moeten bij de communicatie tussen Sirene-bureaus worden nageleefd (zie ook punt 2.10 over het invoeren van persoonsnamen).

1.15. **Gegevenskwaliteit**

Overeenkomstig artikel 7, lid 2, van de rechtsinstrumenten voor SIS II coördineren de Sirene-bureaus de controle op de kwaliteit van de in SIS II opgenomen informatie. De Sirene-bureaus moeten beschikken over de noodzakelijke nationale bevoegdheden voor deze taak. Derhalve dient een vorm van nationale kwaliteitsaudit van gegevens plaats te vinden, waaronder een beoordeling van de verhouding signaleringen/treffers en van de inhoud van gegevens.

Om elk Sirene-bureau zijn functie van coördinator voor controle van de gegevenskwaliteit te laten vervullen, dienen de benodigde ondersteuning op het gebied van informatietechnologie en passende rechten binnen de systemen beschikbaar te zijn.

In samenwerking met het nationale Sirene-bureau moeten nationale normen worden opgesteld voor de opleiding van gebruikers inzake beginselen en werkmethoden op het gebied van gegevenskwaliteit. De lidstaten kunnen het personeel van de Sirene-bureaus betrekken bij de opleiding van alle instanties die signaleringen invoeren, waarbij de nadruk moet liggen op de kwaliteit van de gegevens en maximale benutting van SIS II.

1.16. **Archivering**

- a) Elke lidstaat stelt de voorwaarden voor de archivering van informatie vast.
- b) Het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat houdt alle informatie met betrekking tot de eigen signaleringen ter beschikking van de overige lidstaten, met inbegrip van de referenties van de beslissing die aan de signalering ten grondslag ligt.
- c) Relevante informatie in de archieven van elk Sirene-bureau moet snel toegankelijk zijn in verband met de zeer korte termijnen waarbinnen informatie moet worden doorgegeven.
- d) Overeenkomstig artikel 12, lid 4, van de rechtsinstrumenten voor SIS II worden persoonsgegevens die door het Sirene-bureau naar aanleiding van informatie-uitwisseling in bestanden zijn opgeslagen, niet langer bewaard dan nodig is om het doel waarvoor zij werden verstrekt, te verwezenlijken. In de regel worden deze gegevens verwijderd onmiddellijk nadat de signalering waarop zij betrekking hebben uit SIS II is verwijderd, en in ieder geval uiterlijk één jaar na de verwijdering van de signalering uit SIS II. Het kan echter zo zijn dat gegevens die betrekking hebben op een signalering die een lidstaat heeft ingevoerd of op een signalering in verband waarmee actie is ondernomen op het grondgebied van die lidstaat, overeenkomstig de nationale wetgeving langer mogen worden bewaard.
- e) Aanvullende informatie die door andere lidstaten is toegezonden, moet worden bewaard met inachtneming van de nationale wetgeving inzake gegevensbescherming in de ontvangende lidstaat. Artikel 12 van de rechtsinstrumenten voor SIS II, Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁸⁾ en Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad ⁽¹⁹⁾ zijn eveneens van toepassing.
- f) Informatie over misbruik van een identiteit dient te worden verwijderd nadat de desbetreffende signalering is verwijderd.
- g) De toegang tot de archieven wordt geregistreerd, gecontroleerd en beperkt tot daartoe aangewezen personeel.

1.17. **Personeel**

Ervaren medewerkers vormen een personeelsbestand dat zelfstandig kan functioneren en daardoor zaken efficiënt kan afhandelen. Een gering personeelsverloop is daarom wenselijk. Daarvoor is de eenduidige steun van het management voor de totstandbrenging van een gedecentraliseerde werkomgeving vereist. De lidstaten worden aangemoedigd passende maatregelen te nemen om te voorkomen dat door personeelsverloop kwalificaties en ervaring verloren gaan.

1.17.1. *Hoofden van de Sirene-bureaus*

De hoofden van alle Sirene-bureaus moeten ten minste tweemaal per jaar bijeenkomen om de kwaliteit van de samenwerking tussen hun diensten te beoordelen, de noodzakelijke technische of organisatorische maatregelen te nemen bij eventuele moeilijkheden en waar nodig procedures aan te passen. De bijeenkomst van de hoofden van de Sirene-bureaus wordt georganiseerd door de lidstaat die het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie waarneemt.

1.17.2. *Contactpersoon voor Sirene (SIRCoP)*

Als de standaardprocedures geen oplossing bieden, kan de contactpersoon voor Sirene (SIRCoP) dossiers behandelen met een complex, problematisch of gevoelig verloop, waarvoor extra kwaliteitszorg en/of langduriger contact met een ander Sirene-bureau noodzakelijk kan zijn om problemen op te lossen. Het is niet de bedoeling dat de SIRCoP optreedt bij urgente gevallen, waarvoor in principe een beroep wordt gedaan op de 24/7-frontdesk.

⁽¹⁸⁾ Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (PB L 281 van 23.11.1995, blz. 31).

⁽¹⁹⁾ Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad van 27 november 2008 over de bescherming van persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van de politieke en justitiële samenwerking in strafzaken (PB L 350 van 30.12.2008, blz. 60).

De SIRCoP kan voorstellen formuleren om de kwaliteit te verbeteren en mogelijkheden opperen om dergelijke vraagstukken op de langere termijn op te lossen.

In principe kunnen de SIRCoP's alleen tijdens kantooruren contact opnemen met andere SIRCoP's.

Er wordt een jaarlijkse evaluatie verricht in het kader van de jaarlijkse rapportage over statistieken, als bedoeld in aanhangsel 5, op basis van de volgende indicatoren:

- a) aantal SIRCoP-interventies per lidstaat;
- b) reden voor het contacteren;
- c) resultaat van de interventies op basis van informatie die beschikbaar was tijdens de rapportageperiode.

1.17.3. Kennis

Medewerkers van een Sirene-bureau moeten beschikken over een zo breed mogelijke talenkennis. Het dienstdoende personeel moet kunnen communiceren met alle Sirene-bureaus.

Medewerkers moeten beschikken over de noodzakelijke kennis over:

- aspecten van het nationale, Europese en internationale recht;
- hun nationale rechtshandhavingsautoriteiten, en
- de nationale en Europese administratieve systemen op gerechtelijk en immigratiegebied.

Zij moeten bevoegd zijn om alle binnenkomende zaken zelfstandig af te handelen.

Personeel dat buiten kantooruren dienst doet, moet beschikken over dezelfde deskundigheid, kennis en bevoegdheden en moet zich met deskundigen in verbinding kunnen stellen.

In het Sirene-bureau moet juridische deskundigheid voor zowel normale als buitengewone zaken beschikbaar zijn. Naargelang van het geval kan deze worden geboden door elke medewerker met de vereiste juridische achtergrond of door deskundigen van de gerechtelijke autoriteiten.

1.17.4. Opleiding

Nationaal niveau

Op nationaal niveau moet door middel van voldoende opleiding worden gewaarborgd dat het personeel aan de eisen van dit handboek voldoet. Voordat medewerkers toestemming krijgen om in SIS II opgeslagen gegevens te verwerken, krijgen zij met name een degelijke opleiding over de regels voor gegevensbeveiliging en gegevensbescherming en worden zij op de hoogte gebracht van alle ter zake doende strafbare feiten en sancties.

Europees niveau

Ten minste eenmaal per jaar worden gemeenschappelijke cursussen georganiseerd om de samenwerking tussen de Sirene-bureaus te verbeteren. Daartoe worden de medewerkers in de gelegenheid gesteld om collega's van andere Sirene-bureaus te ontmoeten, informatie over nationale werkwijzen uit te wisselen en een samenhangend en gelijkwaardig kennisniveau te ontwikkelen. Verder worden medewerkers zich op deze wijze bewust van het belang van hun werkzaamheden en de noodzaak van wederzijdse solidariteit met het oog op de gemeenschappelijke veiligheid van de lidstaten.

De opleiding moet worden gegeven overeenkomstig het handboek voor Sirene-opleiders.

In artikel 3 van Verordening (EU) nr. 1077/2011 van het Europees Parlement en de Raad ⁽²⁰⁾ wordt bepaald dat het Europees Agentschap voor het operationeel beheer van grootschalige IT-systemen op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht taken verricht met betrekking tot opleiding in het technische gebruik van SIS II, in het bijzonder van het Sirene-personeel.

1.17.5. *Uitwisseling van personeel*

De Sirene-bureaus moeten, voor zover mogelijk, ook ten minste eenmaal per jaar een uitwisseling van medewerkers met andere Sirene-bureaus organiseren. Met deze uitwisselingen wordt beoogd de kennis van medewerkers over de werkmethoden te vergroten, te laten zien hoe andere Sirene-bureaus zijn georganiseerd en persoonlijke contacten tot stand te brengen met collega's in andere lidstaten.

2. ALGEMENE PROCEDURES

De hierna beschreven procedures zijn van toepassing op alle categorieën signaleringen. De specifieke procedures voor elke afzonderlijke categorie signaleringen zijn te vinden in het desbetreffende deel van dit handboek.

2.1. **Definities**

„Signalerende lidstaat”: lidstaat die een signalering in SIS heeft opgenomen.

„Uitvoerende lidstaat”: lidstaat die de nodige maatregelen uitvoert naar aanleiding van een treffer.

„Aanleverend Sirene-bureau”: het Sirene-bureau van de lidstaat die over vingerafdrukken of foto's beschikt van een persoon voor wie door een andere lidstaat een signalering in SIS II is opgenomen.

„Treffer”: van een treffer in SIS II is sprake wanneer:

- a) een gebruiker een zoekopdracht geeft,
- b) uit de zoekopdracht blijkt dat in het buitenland een signalering in SIS is opgenomen,
- c) de gegevens betreffende de signalering in SIS II overeenstemmen met de gezochte gegevens, en
- d) naar aanleiding van het voorgaande een verdere maatregel wordt gevraagd.

„Markering”: schorsing van de geldigheid op nationaal niveau die kan worden toegevoegd aan signaleringen met het oog op aanhouding, signaleringen van vermiste personen en signaleringen voor controles, wanneer een lidstaat meent dat gevolg geven aan een signalering onverenigbaar is met zijn nationale recht, internationale verplichtingen of wezenlijke nationale belangen. Wanneer een signalering is gemarkeerd, wordt de op basis van de signalering gevraagde maatregel niet uitgevoerd op het grondgebied van deze lidstaat.

2.2. **Meervoudige signaleringen (artikel 34, lid 6, van de SIS II-verordening en artikel 49, lid 6, van het SIS II-besluit)**

Voor een en dezelfde persoon of een en hetzelfde voorwerp mag een lidstaat in SIS II slechts één signalering opnemen.

Daarom moeten, voor zover mogelijk en noodzakelijk, tweede en volgende signaleringen voor dezelfde persoon of hetzelfde voorwerp op nationaal niveau beschikbaar worden gehouden zodat zij kunnen worden ingevoerd wanneer de eerste signalering verloopt of wordt verwijderd.

⁽²⁰⁾ Verordening (EU) nr. 1077/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 tot oprichting van een Europees Agentschap voor het operationeel beheer van grootschalige IT-systemen op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht (PB L 286 van 1.11.2011, blz. 1).

Het kan voorkomen dat er voor een en dezelfde persoon of zaak door meer dan een land een signalering is opgenomen. Het is van wezenlijk belang dat hierdoor geen verwarring bij gebruikers ontstaat. Wanneer een signalering wordt opgenomen, moet duidelijk zijn welke maatregelen moeten worden genomen en welke procedure moet worden gevolgd bij een treffer. Derhalve dienen procedures te worden vastgesteld voor het opsporen van meervoudige signaleringen, naast een prioriteitenregeling voor opnemings van die signaleringen in SIS II.

Dientengevolge dient:

- vóór opnemings van een signalering te worden nagegaan of er in SIS II reeds een signalering met betrekking tot dezelfde persoon of zaak is opgenomen;
- overleg met de andere lidstaten plaats te vinden wanneer de opnemings van een signalering leidt tot meervoudige signaleringen die onderling onverenigbaar zijn.

2.2.1. Verenigbaarheid van signaleringen

Meerdere lidstaten kunnen een signalering van dezelfde persoon of hetzelfde voorwerp invoeren wanneer de signaleringen verenigbaar zijn.

De lidstaten mogen van de regels inzake verenigbaarheid afwijken bij het invoeren van een signalering met het oog op onopvallende of gerichte controles, in het bijzonder als het gaat om een signalering ten behoeve van de nationale veiligheid. Deze afwijking laat de prioriteitsorde van signaleringen en de overlegprocedure bedoeld in punt 2.2.2 onverlet.

Tabel van verenigbaarheid van signaleringen van personen

Volgorde van belang	Signalering met het oog op aanhouding	Signalering met het oog op weigering van toegang	Signalering van vermiste personen (inbewaringstelling)	Signalering met het oog op gerichte controles — onmiddellijke actie	Signalering met het oog op gerichte controles	Signalering met het oog op onopvallende controles — onmiddellijke actie	Signalering met het oog op onopvallende controles	Signalering van vermiste personen (verblijfplaats)	Signalering met het oog op een gerechtelijke procedure
Signalering met het oog op aanhouding	Ja	Ja	Ja	Neen	Neen	Neen	Neen	Ja	Ja
Signalering met het oog op weigering van toegang	Ja	Ja	Neen	Neen	Neen	Neen	Neen	Neen	Neen
Signalering van vermiste personen (inbewaringstelling) (inbewaringstelling)	Ja	Neen	Ja	Neen	Neen	Neen	Neen	Ja	Ja
Signalering met het oog op gerichte controles — onmiddellijke actie	Neen	Neen	Neen	Ja	Ja	Neen	Neen	Neen	Neen
Signalering met het oog op gerichte controles	Neen	Neen	Neen	Ja	Ja	Neen	Neen	Neen	Neen
Signalering met het oog op onopvallende controles — onmiddellijke actie	Neen	Neen	Neen	Neen	Neen	Ja	Ja	Neen	Neen
Signalering met het oog op onopvallende controles	Neen	Neen	Neen	Neen	Neen	Ja	Ja	Neen	Neen
Signalering van vermiste personen (verblijfplaats) (verblijfplaats)	Ja	Neen	Ja	Neen	Neen	Neen	Neen	Ja	Ja
Signalering met het oog op een gerechtelijke procedure	Ja	Neen	Ja	Neen	Neen	Neen	Neen	Ja	Ja

Tabel van verenigbaarheid van signaleringen van voorwerpen

Volgorde van belang	Signalering met het oog op gebruik als bewijsmateriaal	Document ongeldig gemaakt voor reisdoeleinden	Signalering met het oog op inbeslagname	Signalering met het oog op gerichte controles — onmiddellijke actie	Signalering met het oog op gerichte controles	Signalering met het oog op onopvallende controles — onmiddellijke actie	Signalering met het oog op onopvallende controles
Signalering met het oog op gebruik als bewijsmateriaal	Ja	Ja	Ja	Nee	Neen	Neen	Neen
Document ongeldig gemaakt voor reisdoeleinden	Ja	Ja	Ja	Neen	Neen	Neen	Neen
Signalering met het oog op inbeslagname	Ja	Ja	Ja	Neen	Neen	Neen	Neen
Signalering met het oog op gerichte controles — onmiddellijke actie	Neen	Neen	Neen	Ja	Ja	Neen	Neen
Signalering met het oog op gerichte controles	Neen	Neen	Neen	Ja	Ja	Neen	Neen
Signalering met het oog op onopvallende controles — onmiddellijke actie	Neen	Neen	Neen	Neen	Neen	Ja	Ja
Signalering met het oog op onopvallende controles	Neen	Neen	Neen	Neen	Neen	Ja	Ja

2.2.2. Prioriteitsorde van signaleringen

Bij onverenigbare signaleringen is de prioriteitsorde voor signaleringen van personen als volgt:

- aanhouding ten behoeve van overlevering of uitlevering (artikel 26 van besluit),
- weigering van toegang tot of verblijf op het Schengengebied (artikel 24 van verordening);
- inbeschermining van vermiste personen (artikel 32 van besluit);
- gerichte controles — onmiddellijke actie (artikel 36 van besluit);
- gerichte controles (artikel 36 van besluit);
- onopvallende controles — onmiddellijke actie (artikel 36 van besluit);
- onopvallende controles (artikel 36 van besluit),
- mededeling van woon- of verblijfplaats (artikelen 32 en 34 van besluit).

De prioriteitsorde voor signaleringen van voorwerpen is als volgt:

- gebruik als bewijsmateriaal (artikel 38 van besluit);
- inbeslagname van voor reisdoeleinden ongeldig gemaakt document (artikel 38 van besluit),
- inbeslagname (artikel 38 van besluit);
- gerichte controles — onmiddellijke actie (artikel 36 van besluit);
- gerichte controles (artikel 36 van besluit);
- onopvallende controles — onmiddellijke actie (artikel 36 van besluit);
- onopvallende controles (artikel 36 van het SIS II-besluit).

Van deze prioriteitsorde kan na overleg tussen de lidstaten worden afgeweken, indien wezenlijke nationale belangen in het geding zijn.

2.2.3. Controle op meervoudige signaleringen en opneming van meervoudige signaleringen

Om onverenigbare meervoudige signaleringen te vermijden, moet zorgvuldig onderscheid wordt gemaakt tussen personen en voorwerpen met vergelijkbare kenmerken. Overleg en samenwerking tussen de Sirene-bureaus zijn derhalve van wezenlijk belang. Elke lidstaat stelt passende technische procedures vast om dergelijke gevallen op te sporen voordat opneming plaatsvindt.

Indien een verzoek om signalering strijdig is met een signalering die door dezelfde lidstaat is opgenomen, ziet het nationale Sirene-bureau er volgens de nationale procedure op toe dat in SIS II slechts één signalering voorkomt.

De volgende procedure wordt gebruikt om te controleren of voor eenzelfde persoon of eenzelfde voorwerp meer dan één signalering voorkomt.

- a) Om na te gaan of er voor een voertuig meervoudige signaleringen zijn opgenomen, worden de verplichte identiteitskenmerken vergeleken:
 - i) voor een persoon:
 - familienaam,
 - voornaam,
 - geboortedatum,
 - geslacht;
 - ii) voor een voertuig:
 - voertuigidentificatienummer (VIN),
 - kenteken en land van registratie,
 - merk,
 - model;
 - iii) voor een luchtvaartuig:
 - categorie luchtvaartuig,
 - ICAO-registratienummer;
 - iv) voor een vaartuig:
 - categorie vaartuig,
 - aantal rompen,
 - extern identificatienummer van het vaartuig (niet verplicht, maar kan worden gebruikt;
 - v) voor een container:
 - BIC-nummer ⁽²¹⁾.

⁽²¹⁾ Sommige vervoersondernemingen gebruiken andere referentienummers. SIS II bevat voorzieningen voor het invoeren van andere serienummers dan het BIC-nummer.

- b) Zie de procedures van punt 8.2.1 bij de invoering van een nieuwe signalering voor een voertuig of een ander voorwerp met een VIN of een registratienummer.
- c) Voor andere voorwerpen zijn de meest geschikte velden voor het vaststellen van meervoudige signalering de verplichte velden, die alle moeten worden gebruikt voor automatische vergelijking door het systeem.

De procedures van punt 8.2.1 (controle op meervoudige signaleringen voor een voertuig) worden gebruikt om onderscheid te maken met andere categorieën voorwerpen in SIS II, wanneer blijkt dat twee gelijksoortige voorwerpen hetzelfde serienummer hebben.

Indien uit de verificatie blijkt dat de gegevens betrekking hebben op twee verschillende personen of voorwerpen, keurt het Sirene-bureau het verzoek tot opneming van de nieuwe signalering goed ⁽²²⁾.

Indien uit de verificatie blijkt dat de gegevens identiek zijn en op dezelfde persoon of hetzelfde voorwerp betrekking hebben, pleegt het Sirene-bureau van de lidstaat die een nieuwe signalering wil opnemen overleg met het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat wanneer de signaleringen onverenigbaar zijn.

De volgende procedure geldt voor het verifiëren van de verenigbaarheid van signaleringen:

- a) alvorens een signalering op te nemen, moet worden geverifieerd dat er geen daarmee onverenigbare signaleringen bestaan;
- b) indien er een verenigbare signalering bestaat, is overleg tussen de Sirene-bureaus niet nodig. Als echter moet worden nagegaan of de signalering betrekking heeft op dezelfde persoon, consulteert het betrokken Sirene-bureau het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat met een **L-formulier**;
- c) indien de signaleringen niet verenigbaar zijn, consulteren de SIRENE-bureaus elkaar met gebruikmaking van een **E-formulier** om tot één enkele signalering te komen;
- d) signaleringen met het oog op aanhouding worden onmiddellijk opgenomen, zonder te wachten op het resultaat van het overleg met de andere lidstaten;
- e) indien aan een signalering die niet verenigbaar is met reeds in SIS II opgenomen signaleringen na overleg prioriteit is verleend, worden bij de opneming van de nieuwe signalering de overige signaleringen ingetrokken door de lidstaten die deze hadden opgenomen. Geschillen hierover worden door de lidstaten via de Sirene-bureaus geregeld;
- f) lidstaten die een signalering niet konden opnemen, kunnen zich aanmelden om door CS-SIS In kennis te worden gesteld van de verwijdering van een signalering;
- g) het Sirene-bureau van de lidstaat die een signalering niet kon opnemen, kan het Sirene-bureau van de lidstaat die de signalering heeft opgenomen, verzoeken op de hoogte te worden gesteld van een treffer voor die signalering.

2.2.4. Specifieke situatie van Ierland en het Verenigd Koninkrijk

Aangezien het Verenigd Koninkrijk en Ierland niet deelnemen aan de SIS II-verordening, hebben zij geen toegang tot de signaleringen met het oog op weigering van toegang of verblijf (artikelen 24 en 26 van de SIS II-verordening). Zij zijn echter gebonden aan de regels inzake verenigbaarheid van alle categorieën signaleringen als bedoeld in punt 2.2 en zij passen de in punt 2.2.3 bedoelde procedure toe.

De volgende procedure is van toepassing:

- a) Neemt het Verenigd Koninkrijk of Ierland een signalering op die mogelijk onverenigbaar is met een bestaande signalering met het oog op weigering van toegang of verblijf overeenkomstig punt 2.2.1, dan wijst het centrale SIS II deze twee lidstaten op de mogelijke onverenigbaarheid door uitsluitend de Schengenidentificatie van de bestaande signalering mee te delen.

⁽²²⁾ Door het gebrek aan standaardisering bij serienummers van voorwerpen kan het bijvoorbeeld gebeuren dat twee verschillende voorwerpen van verschillende merken hetzelfde serienummer hebben. Het kan ook zijn dat een voorwerp hetzelfde serienummer heeft als een geheel ander soort voorwerp, bijvoorbeeld een document en een industrieel uitrustingsstuk. Als duidelijk is dat de serienummers identiek zijn, maar de voorwerpen duidelijk verschillen, is er geen overleg tussen de Sirene-bureaus nodig. De gebruikers kan erop worden gewezen dat deze situatie zich kan voordoen. Het is bovendien mogelijk dat een voorwerp, zoals een paspoort of een voertuig, als gestolen is aangegeven in het ene land en vervolgens ook in het land van oorsprong wordt aangegeven. Dat kan leiden tot twee signaleringen voor hetzelfde voorwerp. Als deze situatie zich voordoet, kunnen de betrokken Sirene-bureaus de zaak oplossen.

- b) Wordt naar aanleiding van een door het Verenigd Koninkrijk of Ierland ingevoerde signalering melding gemaakt van een mogelijke onverenigbaarheid met een door een andere lidstaat opgenomen signalering met het oog op weigering van toegang of verblijf, dan treedt het Sirene-bureau van het Verenigd Koninkrijk of Ierland in overleg met de signalerende lidstaat door middel van een vrijtekstbericht en wist het de mogelijk onverenigbare signalering gedurende het overleg.
- c) Afhankelijk van de uitkomst van het overleg kan het Verenigd Koninkrijk of Ierland een verenigbaar gebleken signalering opnieuw opnemen.

2.3. Informatie-uitwisseling bij een treffer

Indien de gebruiker bij een treffer aanvullende informatie nodig heeft, neemt het Sirene-bureau zo snel mogelijk contact op met het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat en vraagt het de noodzakelijke informatie op. Waar nuttig treden de Sirene-bureaus op als tussenpersonen voor de nationale autoriteiten en zorgen zij voor verstrekking en uitwisseling van aanvullende informatie die betrekking heeft op de bewuste signalering.

Tenzij anders bepaald, wordt de signalerende lidstaat van de treffer en het resultaat daarvan in kennis gesteld (zie ook punt 1.13.1 over de aanduiding van urgentie).

De volgende procedure is van toepassing:

- a) onverminderd punt 2.4 van dit handboek dient een treffer voor een gesignaleerde persoon of een gesignaleerd voorwerp in beginsel te worden meegedeeld aan het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat met behulp van een **G-formulier**;
- b) bij melding van een treffer aan de signalerende staat wordt in veld 090 van het **G-formulier** aangeduid op welk artikel van de rechtsinstrumenten voor SIS II de treffer van toepassing is, indien nodig met aanvullende informatie (bijvoorbeeld „MINOR” (minderjarige)).

Op het **G-formulier** wordt zo veel mogelijk informatie over de treffer gegeven, met inbegrip van de vermelding van te treffen maatregelen in veld 088. De signalerende lidstaten kan om aanvullende informatie worden verzocht door middel van veld 089;

- c) indien het Sirene-bureau van de uitvoerende lidstaat nadere informatie wil verstrekken nadat al een **G-formulier** is verzonden, gebruikt het een **M-formulier**;
- d) indien nodig stelt het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat het Sirene-bureau van de uitvoerende lidstaat in kennis van alle relevante specifieke informatie en de specifieke maatregelen die genomen dienen te worden.

Zie punt 9 voor de procedure voor het melden van treffers die door middel van systemen voor automatische kentekenplaatherkenning (ANPR) tot stand zijn gekomen.

2.4. Wanneer de procedures voor een treffer niet kunnen worden gevolgd (artikel 48 van het SIS II-besluit en artikel 33 van de SIS II-verordening)

Overeenkomstig artikel 48 van het SIS II-besluit en artikel 33 van de SIS II-verordening is de volgende procedure van toepassing:

- a) een lidstaat die op basis van alle beschikbare informatie beslist niet in staat is de procedure te volgen, deelt via zijn Sirene-bureau de signalerende lidstaat mee dat hij de gevraagde maatregel niet kan uitvoeren en vermeldt de redenen daarvoor in veld 083 van een **H-formulier**;
- b) de betrokken lidstaten kunnen dan afspreken welke actie wordt ondernomen, met inachtneming van hun nationaal recht en de rechtsinstrumenten voor SIS II.

2.5. **Verwerking van gegevens voor andere doeleinden dan waarvoor zij in SIS II zijn opgenomen (artikel 46, lid 5, van het SIS II-besluit)**

De gegevens in SIS II mogen slechts worden verwerkt voor de doeleinden die voor elke categorie signalering zijn vastgesteld.

Wanneer de signalerende lidstaat voorafgaande toestemming geeft, mogen de gegevens echter worden verwerkt voor andere doeleinden dan waarvoor zij zijn opgenomen, maar uitsluitend ter voorkoming van een op handen zijnde ernstige bedreiging voor de openbare orde en veiligheid, om ernstige redenen van staatsveiligheid of om een ernstig misdrijf te voorkomen.

Wanneer een lidstaat in SIS II opgenomen gegevens wenst te verwerken voor een ander doel dan waarvoor zij in SIS II zijn opgenomen, vindt de informatie-uitwisseling plaats volgens de volgende procedure:

- a) een lidstaat die gegevens voor andere doeleinden wenst te gebruiken, deelt via zijn Sirene-bureau de signalerende lidstaat mee, door middel van een **I-formulier**, waarom hij die gegevens voor een ander doel wil verwerken;
- b) de signalerende lidstaat toetst zo spoedig mogelijk of aan het verzoek kan worden voldaan en deelt zijn beslissing door middel van een M-formulier aan de andere lidstaat mee via zijn Sirene-bureau;
- c) indien noodzakelijk kan de signalerende lidstaat bij het verlenen van toestemming nadere voorwaarden stellen ten aanzien van het gebruik van de gegevens. Deze toestemming wordt verzonden door middel van een M-formulier.

Na toestemming van de signalerende lidstaat mag de andere lidstaat de gegevens slechts gebruiken voor het doel waarvoor hij toestemming heeft gekregen. Hij houdt rekening met de eventueel door de signalerende lidstaat gestelde voorwaarden.

2.6. **Markering**

2.6.1. *Inleiding*

- a) Overeenkomstig artikel 24 van het SIS II-besluit kan een lidstaat in de volgende gevallen om markering van een signalering verzoeken:
 - i) wanneer een lidstaat van oordeel is dat gevolg geven aan een overeenkomstig artikel 26, 32 of 36 van het SIS II-besluit opgenomen signalering in strijd is met zijn nationale recht, internationale verplichtingen of wezenlijke nationale belangen, kan hij alsnog verlangen dat de signalering wordt gemarkeerd, zodat de op grond van de signalering gevraagde maatregel op zijn grondgebied niet wordt uitgevoerd. De markering wordt aangebracht door het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat;
 - ii) teneinde de lidstaten in staat te stellen te verlangen dat een markering wordt aangebracht in een signalering overeenkomstig artikel 26, worden zij via de uitwisseling van aanvullende informatie automatisch in kennis gesteld van elke nieuwe signalering van die categorie;
 - iii) indien een signalerende lidstaat in zeer dringende en ernstige gevallen om uitvoering van de maatregel verzoekt, gaat de uitvoerende lidstaat na of hij kan toestaan dat de op zijn verzoek aangebrachte markering wordt ingetrokken. Indien dat het geval is, neemt de uitvoerende lidstaat de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de gevraagde maatregel onmiddellijk kan worden uitgevoerd.
- b) Uitsluitend voor signaleringen met het oog op aanhouding bestaat een afzonderlijke procedure (zie punt 3.6).
- c) Wanneer een markering is toegevoegd aan signaleringen van vermiste personen of aan signaleringen met het oog op onopvallende of gerichte controles, verschijnt de signalering niet op het scherm wanneer de gebruiker het systeem raadpleegt.
- d) Onverminderd punt 3.6.1 vraagt een lidstaat niet een markering aan te brengen louter vanwege de betrokken signalerende lidstaat. Om het aanbrengen van een markering wordt uitsluitend per geval verzocht.

2.6.2. Raadpleging van de lidstaten met het oog op het aanbrengen van een markering

Uitsluitend op verzoek of met de instemming van een andere lidstaat wordt een markering aangebracht.

De volgende procedure is van toepassing:

- a) indien een lidstaat verzoekt dat een markering wordt aangebracht, vraagt hij de markering met opgave van redenen aan bij de signalerende lidstaat door middel van een F-formulier. Daarvoor wordt veld 071 gebruikt, terwijl in veld 080 de reden voor het aanbrengen van de markering wordt vermeld. Voor andere aanvullende informatie over de signalering wordt veld 083 gebruikt;
- b) de signalerende lidstaat brengt de verlangde markering onmiddellijk aan;
- c) na uitwisseling van informatie kan het, op basis van de inlichtingen die bij het overleg verstrekt zijn door de lidstaat die om markering verzoekt, nodig zijn de signalering te wijzigen of te verwijderen, dan wel het verzoek in te trekken en de signalering ongewijzigd te laten.

2.6.3. Verzoek om verwijdering van een markering

Een lidstaat die om het aanbrengen van een markering heeft verzocht, verzoekt om verwijdering van de markering zodra de reden voor de markering niet langer bestaat. Dit kan met name het geval zijn als de nationale wetgeving is gewijzigd of als uit verdere informatie-uitwisseling over de zaak blijkt dat de in artikel 24, lid 1, of artikel 25 van het SIS II-besluit genoemde omstandigheden niet langer bestaan.

De volgende procedure is van toepassing:

- a) het Sirene-bureau dat eerder heeft verzocht om het aanbrengen van een markering, verzoekt het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat met gebruikmaking van een F-formulier om de markering te verwijderen. Daarvoor wordt veld 075 gebruikt ⁽²³⁾. Om meer details over de nationale wetgeving te vermelden, wordt veld 080 gebruikt. Voor aanvullende informatie over de reden voor de verwijdering van de markering en andere aanvullende informatie over de signalering wordt in voorkomend geval veld 083 gebruikt;
- b) het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat verwijdert de markering onmiddellijk.

2.7. **Constatering dat gegevens onjuist zijn of onrechtmatig zijn opgenomen (artikel 34 van de SIS II-verordening en artikel 49 van het SIS II-besluit)**

Wanneer blijkt dat gegevens onjuist zijn of onrechtmatig in SIS II zijn opgenomen, wordt aanvullende informatie uitgewisseld met inachtneming van artikel 34, lid 2, van de SIS II-verordening en artikel 49, lid 2, van het SIS II-besluit, waarin bepaald wordt dat alleen de signalerende lidstaat bevoegd is de door hem ingevoerde gegevens te wijzigen, aan te vullen, te verbeteren, bij te werken of te verwijderen.

Een lidstaat die constateert dat gegevens onjuistheden bevatten of onrechtmatig in SIS II zijn opgenomen, licht de signalerende lidstaat via zijn Sirene-bureau zo spoedig mogelijk daarover in, maar in ieder geval binnen tien kalenderdagen nadat de onjuistheid of onrechtmatigheid aan het licht is gekomen. Deze informatie-uitwisseling gebeurt door middel van een **J-formulier**.

- a) Naar aanleiding van de uitkomst van het overleg kan het zijn dat de signalerende lidstaat de gegevens moet verwijderen of verbeteren. Daarbij worden de nationale procedures voor het verbeteren van de informatie in kwestie in acht genomen.
- b) Indien de lidstaten na twee maanden geen overeenstemming hebben kunnen bereiken, adviseert het Sirene-bureau van de lidstaat die de onjuistheid of onrechtmatigheid heeft ontdekt zijn bevoegde autoriteit de zaak voor te leggen aan de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming, die tezamen met de betrokken nationale toezichthoudende autoriteiten optreedt als bemiddelaar.

⁽²³⁾ Zie voor de technische realisatie het in punt 1.10.2 bedoelde document betreffende gegevensuitwisseling tussen Sirene-bureaus.

2.8. **Recht op toegang tot en rectificatie van gegevens (artikel 41 van de SIS II-verordening en artikel 58 van het SIS II-besluit)**

2.8.1. *Verzoeken om toegang tot of rectificatie van gegevens*

Wanneer de nationale autoriteiten in kennis moeten worden gesteld van een verzoek om toegang tot gegevens of rectificatie ervan, gelden onverminderd het bepaalde in de nationale wetgeving de volgende regels voor de uitwisseling van informatie:

- a) ieder Sirene-bureau past de nationale wetgeving inzake het recht op toegang tot persoonsgegevens toe. Afhankelijk van de omstandigheden van het geval en in overeenstemming met de geldende wetgeving geven de Sirene-bureaus de bij hen ingediende verzoeken om toegang tot of rectificatie van gegevens door aan de bevoegde nationale autoriteiten, of handelen zij deze zelf af, voor zover zij daartoe bevoegd zijn;
- b) met inachtneming van de nationale wetgeving verstrekken de Sirene-bureaus de nationale bevoegde autoriteiten desgevraagd informatie over de uitoefening van het recht op toegang tot gegevens.

2.8.2. *Uitwisseling van informatie over verzoeken om toegang tot door andere lidstaten opgenomen signaleringen*

De informatie-uitwisseling over verzoeken om toegang tot door andere lidstaten in SIS II opgenomen signaleringen gebeurt via de nationale Sirene-bureaus, door middel van een **K-formulier** voor personen of een M-formulier voor voorwerpen.

De volgende procedure is van toepassing:

- a) het verzoek om toegang wordt zo spoedig mogelijk doorgegeven aan het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat, zodat deze zijn standpunt kan bepalen;
- b) het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat deelt zijn standpunt mee aan het Sirene-bureau van de lidstaat waarbij het verzoek om toegang is ingediend;
- c) het antwoord van het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat houdt rekening met de termijn voor de behandeling van het verzoek die is vastgesteld door het Sirene-bureau van de lidstaat die het verzoek om toegang tot de gegevens heeft ontvangen;
- d) het Sirene-bureau van de lidstaat die van een persoon een verzoek om toegang, rectificatie of verwijdering krijgt, neemt alle nodige maatregelen om tijdig antwoord te geven.

Wanneer het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat zijn standpunt doorgeeft aan het Sirene-bureau van de lidstaat waarbij het verzoek om toegang is ingediend, handelt laatstgenoemd Sirene-bureau het verzoek af of draagt het er zorg voor dat het standpunt zo spoedig mogelijk bekend wordt gemaakt aan de autoriteit die bevoegd is het verzoek af te handelen, zulks overeenkomstig de nationale wetgeving en de grenzen van de bevoegdheden van het Sirene-bureau.

2.8.3. *Uitwisseling van informatie over verzoeken om rectificatie of verwijdering van door andere lidstaten ingevoerde gegevens*

Wanneer iemand verzoekt om rectificatie of verwijdering van gegevens over zichzelf, mag alleen de lidstaat die de signalering heeft opgenomen die gegevens rectificeren of verwijderen. Als een verzoek om rectificatie of verwijdering wordt ingediend bij een andere dan de signalerende lidstaat, informeert het Sirene-bureau van de aangezochte lidstaat het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat met een **K-formulier** en is de procedure van punt 2.8.2 van toepassing.

2.9. **Verwijdering van een signalering wanneer de voorwaarden voor handhaving ervan niet meer bestaan**

Signaleringen mogen niet langer in SIS II worden bewaard dan nodig is voor het doel waarvoor zij zijn opgenomen.

Zodra niet langer wordt voldaan aan de voorwaarden voor het handhaven van de signalering, verwijdert de signalerende lidstaat de signalering onmiddellijk. Als de signalering een vervaldatum heeft, wordt automatisch tot verwijdering uit CS-SIS overgegaan. Wanneer zich een treffer voordoet, zijn de bijzondere procedures van de punten 3.11, 4.10, 5.7, 6.5, 7.7 en 8.4 van toepassing.

Het verwijderingsbericht van CS-SIS wordt automatisch door N.SIS II verwerkt.

De lidstaten kunnen verzoeken automatisch op de hoogte te worden gebracht van de verwijdering van een signalering.

2.10. Invoering van eigennamen

Met inachtneming van de beperkingen die de nationale systemen voor het invoeren van gegevens en de beschikbaarheid van gegevens opleggen, worden eigennamen (voornamen en familienamen) in SIS II ingevoerd in de vorm (schrift en spelling) zoals die voorkomt op officiële reisdocumenten volgens de ICAO-normen voor reisdocumenten, die ook worden toegepast bij de transcriptie- en transliteratiefaciliteiten van het centrale SIS II. Bij de uitwisseling van aanvullende informatie vermelden de SIRENE-bureaus eigennamen in de vorm waarin deze in SIS II zijn opgenomen. De gebruikers en de SIRENE-bureaus van de signalerende lidstaten dienen in de regel Latijnse lettertekens te gebruiken voor het invoeren van gegevens in SIS II. Daarbij gelden de transliteratie- en transcriptieregels van aanhangsel 1.

Wanneer aanvullende informatie moet worden uitgewisseld over een persoon die zelf niet gesignaleerd is, maar mogelijk banden heeft met een gesignaleerde persoon (bijvoorbeeld iemand die mogelijk een vermiste minderjarige vergezelt), moet de naam worden vermeld in een vorm en spelling die aan de regels van aanhangsel 1 voldoen, in Latijnse lettertekens en in de oorspronkelijke vorm, indien de lidstaat die de gegevens verstrekt de mogelijkheid heeft om bijzondere lettertekens in de oorspronkelijke vorm in te voeren.

2.11. Verschillende identiteitscategorieën

Bevestigde identiteit

Van een bevestigde identiteit is sprake wanneer de identiteit is vastgesteld aan de hand van echte identiteitsdocumenten, een paspoort of een verklaring van de bevoegde autoriteiten.

Niet-bevestigde identiteit

Van een niet-bevestigde identiteit is sprake wanneer er niet voldoende bewijs is van de juistheid van de identiteit.

Misbruik van identiteit

Van misbruik van een identiteit is sprake wanneer een in SIS II opgenomen persoon gebruikmaakt van de identiteit (familienaam, voornaam, geboortedatum) van een andere werkelijk bestaande persoon. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer een document ten nadele van de werkelijke eigenaar wordt gebruikt.

Aliassen

Van een alias is sprake wanneer een persoon een identiteit aanneemt terwijl hij of zij onder een andere identiteit bekend is.

2.11.1. Misbruik van identiteit (artikel 36 van de SIS II-verordening en artikel 51 van het SIS II-besluit)

In verband met de complexiteit van gevallen van identiteitsmisbruik moet de signalerende lidstaat, wanneer blijkt dat een in SIS II gesignaleerde persoon de identiteit van een ander misbruikt, controleren of het noodzakelijk is om de misbruikte identiteit in de SIS II-signalering te handhaven.

Zodra is vastgesteld dat de identiteit van een persoon is misbruikt, worden, indien die persoon daarmee uitdrukkelijk instemt, aan de signalering in SIS II aanvullende gegevens toegevoegd om de negatieve gevolgen van onjuiste identificatie te voorkomen. De persoon van wie de identiteit is misbruikt, kan de bevoegde autoriteiten volgens de nationale procedures de informatie verstrekken bedoeld in artikel 36, lid 3, van de SIS II-verordening en artikel 51, lid 3, van het SIS II-besluit. Een persoon van wie de identiteit is misbruikt, heeft het recht zijn of haar instemming met de verwerking van deze gegevens in te trekken.

De signalerende lidstaat is verantwoordelijk voor het aanbrenge van de opmerking „misbruikte identiteit” in de signalering en voor het invoeren van aanvullende gegevens over het slachtoffer van het identiteitsmisbruik, zoals foto's, vingerafdrukken en informatie over geldige identiteitsdocumenten.

Wanneer een lidstaat ontdekt dat er in verband met een door een andere lidstaat opgenomen signalering sprake is van misbruik van identiteit, en is vastgesteld dat de identiteit van de betrokkene is misbruikt, meldt hij dat aan het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat door middel van een **Q-formulier**, zodat de SIS II-signalering kan worden voorzien van een uitbreiding inzake identiteitsmisbruik.

Wanneer foto's en vingerafdrukken beschikbaar zijn van de persoon van wie de identiteit is misbruikt, worden deze aan de signalering toegevoegd, rekening houdend met het doel van de invoering van gegevens van deze aard. Er kan alleen sprake zijn van misbruik van identiteit als de gegevens van een onschuldige overeenstemmen met de identiteitskenmerken van een signalering. Op het **Q-formulier** moeten de identiteitsgegevens van de signalering, met inbegrip van het nummer van de signalering, worden vermeld, zodat de signalerende lidstaat kan nagaan op welke identiteit het formulier betrekking heeft. In aanhangsel 3 zijn de verplichte velden voor het invullen van het **Q-formulier** in dergelijke gevallen aangegeven.

De gegevens van de persoon van wie de identiteit is misbruikt, zijn uitsluitend beschikbaar ten behoeve van de vaststelling van de identiteit van de gecontroleerde persoon en mogen in geen geval voor andere doeleinden worden gebruikt. De informatie over het misbruik van de identiteit, waaronder eventuele vingerafdrukken en foto's, worden verwijderd bij het verwijderen van de signalering, of eerder indien de betrokkene daarom verzoekt.

2.11.2. Invoering van een alias

Om te voorkomen dat signaleringen in een bepaalde categorie onverenigbaar zijn vanwege een op te nemen alias, om te voorkomen dat voor onschuldige slachtoffers problemen ontstaan, en om een voldoende kwaliteit van de gegevens te waarborgen, dienen de betrokken lidstaten elkaar zo veel mogelijk te informeren over aliassen en alle relevante informatie omtrent de werkelijke identiteit van de gezochte persoon uit te wisselen.

De signalerende lidstaat is verantwoordelijk voor het invoeren van eventuele aliassen. Mocht een andere lidstaat een alias ontdekken, dan geeft hij dat door aan de signalerende lidstaat met behulp van een **M-formulier**.

2.11.3. Nadere informatie ten behoeve van de vaststelling van iemands identiteit

Na overleg, op eigen initiatief of op verzoek van een andere lidstaat kan het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat ook, als de in SIS II opgenomen gegevens onvoldoende zijn, nadere informatie verstrekken om iemands identiteit te verhelderen. Voor dit doel wordt een **L-formulier** (en bijlagen daarbij) gebruikt. Deze informatie houdt met name in:

- de herkomst van het paspoort of identiteitsdocument dat in het bezit is van de gezochte persoon,
- het nummer, de datum en de plaats van afgifte van het paspoort of identiteitsdocument, de instantie die het heeft afgegeven, de datum waarop de geldigheid verstrijkt,
- een beschrijving van de gezochte persoon,
- de familienaam en de voornaam van de vader en de moeder van de gezochte persoon,
- andere mogelijke schrijfwijzen van de familienaam en de voornaam van de gezochte persoon,
- foto's en vingerafdrukken, indien beschikbaar,
- het laatste bekende adres van de gezochte persoon.

Deze informatie moet zoveel mogelijk beschikbaar zijn bij de Sirene-bureaus, dan wel onmiddellijk en voortdurend voor hen toegankelijk, zodat zij de informatie zo snel mogelijk kunnen doorgeven.

Het doel van al deze maatregelen is zo veel mogelijk de kans te beperken dat een persoon ten onrechte wordt aangehouden wanneer zijn of haar identiteitsgegevens lijken op die van een gesignaleerde persoon.

2.12. Informatie-uitwisseling bij gekoppelde signaleringen

Door middel van een koppeling kan een relatie worden aangegeven tussen twee of meer signaleringen.

Een lidstaat kan signaleringen koppelen die hijzelf in SIS II heeft ingevoerd en alleen deze lidstaat mag de koppeling wijzigen of verwijderen. Koppelingen zijn voor de gebruiker slechts zichtbaar wanneer deze de vereiste toegangsrechten bezit, waarmee ten minste twee gekoppelde signaleringen voor hem of haar zichtbaar zijn. De lidstaten zien erop toe dat toegang tot koppelingen slechts mogelijk is voor wie daartoe is gemachtigd.

2.12.1. Operationele voorschriften

Bij het koppelen van signaleringen zijn geen speciale procedures voor het uitwisselen van aanvullende informatie vereist. Wel moeten de onderstaande beginselen in acht worden genomen.

Bij een treffer op twee of meer signaleringen waartussen een koppeling bestaat, verzendt het Sirene-bureau van de uitvoerende lidstaat voor elk van deze signaleringen een **G-formulier**, waarop in veld 086 wordt vermeld dat andere **G-formulieren** inzake de gekoppelde signaleringen zullen worden doorgezonden.

Er wordt geen formulier verzonden voor signaleringen die weliswaar gekoppeld zijn aan een signalering waarvoor er een treffer is geweest, maar die zelf niet bij die treffer zijn gevonden. Indien er een gekoppelde signalering ten behoeve van overlevering of uitlevering of voor een vermiste persoon bestaat (met het oog de bescherming van die persoon of om dreigingen te voorkomen) wordt dat zo nodig meegedeeld met een **M-formulier**, indien de informatie beschikbaar is.

2.13. Formaat en kwaliteit van biometrische gegevens in SIS II

Overeenkomstig artikel 23, lid 2, van het SIS II-besluit worden foto's en vingerafdrukken van de gezochte persoon toegevoegd, wanneer deze beschikbaar zijn.

De Sirene-bureaus moeten vingerafdrukken en foto's kunnen uitwisselen met het oog op aanvulling van de signalering en/of ondersteuning van de uitvoering van de gevraagde maatregel. Wanneer een lidstaat over een foto of vingerafdrukken beschikt van een persoon voor wie door een andere lidstaat een signalering is opgenomen, verzendt hij die foto's of vingerafdrukken als bijlage naar de signalerende lidstaat, zodat die de signalering kan aanvullen.

Deze uitwisseling staat los van de uitwisseling in het kader van de politieke samenwerking op grond van Kaderbesluit 2006/960/JBZ van de Raad.

2.13.1. Verder gebruik van uitgewisselde gegevens, waaronder archivering

In de rechtsinstrumenten voor SIS II zijn beperkingen vastgesteld op het gebruik van gegevens die met het oog op signaleringen in SIS II zijn verstrekt. Bij verder gebruik van foto's en vingerafdrukken die zijn uitgewisseld en/of gearchiveerd, moet altijd worden voldaan aan de toepasselijke bepalingen van de rechtsinstrumenten voor SIS II, de toepasselijke nationale wetgeving inzake gegevensbescherming, overeenkomstig Richtlijn 95/46/EG en Kaderovereenkomst 2008/977/JBZ.

De opslag van vingerafdrukken op nationaal niveau vindt plaats in volledige overeenstemming met de regels inzake gegevensbescherming van SIS II. De lidstaat bewaren de uit CS-SIS gedownloade vingerafdrukken gescheiden van de nationale databases met vingerafdrukken, en de betrokken gegevens worden tegelijk met de overeenkomstige signaleringen en aanvullende informatie gewist.

2.13.2. *Uitwisseling van vingerafdrukken en foto's*

De volgende procedure is van toepassing:

- a) het aanleverende Sirene-bureau zendt via de gebruikelijke elektronische kanalen een **L-formulier**. Het vermeldt in veld 083 van een **L-formulier** dat vingerafdrukken en foto's worden toegezonden ter aanvulling van de in SIS II opgenomen signalering;
- b) het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat voegt de vingerafdrukken of foto's toe aan de signalering in SIS II, of stuurt ze door aan de bevoegde autoriteit, zodat die de signalering kan aanvullen.

2.13.3. *Technische vereisten*

Vingerafdrukken en foto's worden verzameld en doorgezonden volgens de normen die zullen worden vastgesteld in het kader van de uitvoeringsbepalingen voor het invoeren van biometrische gegevens in SIS II.

Elk Sirene-bureau moet aan deze technische vereisten voldoen.

2.13.4. *Formaat en kwaliteit van biometrische gegevens*

Alle in het systeem in te voeren biometrische gegevens moeten een specifieke kwaliteitscontrole ondergaan om te waarborgen dat ze voldoen aan een minimale kwaliteitsnorm die voor alle SIS II-gebruikers geldt.

Voor het invoeren wordt op nationaal niveau gecontroleerd op het volgende:

- a) vingerafdrukken moeten voldoen aan het formaat ANSI/NIST-ITL 1-2000, zoals dat is geïmplementeerd ten behoeve van Interpol en aangepast voor SIS II;
- b) foto's, die alleen mogen worden gebruikt om de identiteit te bevestigen van een persoon die is aangetroffen als gevolg van een alfanumerieke opzoeking in SIS II, moeten aan de volgende eisen voldoen: foto's van het gelaat in vooraanzicht moeten zo mogelijk een beeldverhouding hebben van 3:4 of 4:5. Indien beschikbaar moet de resolutie ten minste 480 × 600 pixels zijn, met een kleurdiepte van 24 bits. Als de afbeelding met een scanner wordt ingelezen, moet de bestandsgrootte zo mogelijk niet meer zijn dan ongeveer 200 kilobyte.

2.14. **Bijzondere opsporingen**

2.14.1. *Geografisch gerichte opsporing*

Een geografisch gerichte opsporing wordt verricht wanneer een lidstaat beschikt over sterke aanwijzingen over de woon- of verblijfplaats van de gesignaleerde persoon of het gesignaleerde voorwerp binnen een beperkt geografisch gebied.

Geografisch gerichte opsporing vindt in het Schengengebied plaats op basis van een signalering in SIS II. Wanneer de verblijfplaats van een persoon of voorwerp bekend is, kan veld 311 (Belangrijke opmerking) worden ingevuld door vermelding van een geografische opsporing en selectie van de betrokken landen. Is de verblijfplaats van de gezochte persoon bekend wanneer een signalering met het oog op aanhouding wordt opgenomen, dan wordt de verblijfplaats vermeld in veld 061 van een **A-formulier**. In alle andere gevallen, en ook wanneer het gaat om de plaats waar een voorwerp zich bevindt, wordt het **M-formulier** gebruikt (veld 083). In SIS II wordt een signalering voor de gezochte persoon opgenomen om te waarborgen dat een verzoek om het nemen van een maatregel onmiddellijk uitvoerbaar is (artikel 9, lid 3, van Kaderbesluit 2002/584/JBZ).

Indien de persoon of het voorwerp waarop een geografisch gerichte opsporing betrekking heeft, zich bevindt op een andere plaats dan bij de geografisch gerichte opsporing is aangegeven, meldt het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat dat met een **M-formulier** aan de lidstaat of de lidstaten die bij de geografische opsporing betrokken is of zijn, zodat zij eventuele daarop betrekking hebbende activiteiten kunnen stopzetten.

2.14.2. Opsporing met medewerking van speciale politie-eenheden voor gerichte opsporing (FAST)

Van de diensten van speciale eenheden die gerichte opsporingen uitvoeren (*Fugitive Active Search Teams*, FAST), wordt in geschikte gevallen ook gebruikgemaakt door Sirene-bureaus in de aangezochte lidstaten. De SIS II-signalering mag niet worden vervangen door internationale samenwerking van bovengenoemde politie-eenheden. Deze samenwerking dient niet strijdig te zijn met de rol van het Sirene-bureau als aanspreekpunt voor opsporing met behulp van SIS II.

Waar nodig dient te worden samengewerkt om ervoor te zorgen dat het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat wordt ingelicht door het nationale FAST over alle lopende operaties die verband houden met een signalering in SIS II. Waar nodig verstrekt dit Sirene-bureau deze informatie aan andere Sirene-bureaus. Gecoördineerde operaties van ENFAST (*Europees netwerk van teams voor de actieve opsporing van voortvluchtigen*) waarvoor de medewerking van het Sirene-bureau is vereist, worden vooraf aan het Sirene-bureau gemeld.

De Sirene-bureaus zien toe op een snelle doorstroming van aanvullende informatie, met inbegrip van informatie over een treffer, naar het nationale FAST, indien dat bij de opsporing betrokken is.

3. SIGNALERING MET HET OOG OP AANHOUDING TEN BEHOEVE VAN OVERLEVERING OF UITLEVERING (ARTIKEL 26 VAN HET SIS II-BESLUIT)

3.1. Opneming van een signalering

De meeste signaleringen met het oog op aanhouding gaan vergezeld van een Europees aanhoudingsbevel (EAB). Krachtens een signalering met het oog op aanhouding kan echter ook, voordat een uitleveringsverzoek wordt verkregen, een voorlopige aanhouding plaatsvinden op grond van artikel 16 van het Europees Verdrag betreffende uitlevering.

Het EAB/uitleveringsverzoek wordt uitgevaardigd door een bevoegde justitiële autoriteit die in de signalerende lidstaat deze functie vervult.

Bij het opnemen van een signalering met het oog op aanhouding ten behoeve van overlevering wordt een kopie van het oorspronkelijke EAB in SIS II opgenomen. Er kan een vertaling van het EAB in een of meer van de officiële talen van de EU-instellingen worden ingevoerd.

Foto's en vingerafdrukken van de gezochte persoon worden toegevoegd, wanneer deze beschikbaar zijn.

De relevante informatie inzake personen die gezocht worden met het oog op aanhouding ten behoeve van overlevering of uitlevering, inclusief het EAB of uitleveringsverzoek, moet bij het invoeren van de signalering voor het Sirene-bureau beschikbaar zijn. Er wordt gecontroleerd of de informatie volledig is en op de juiste wijze wordt gepresenteerd.

Per signalering met het oog op aanhouding kunnen de lidstaten meer dan één EAB invoeren. Het is de verantwoordelijkheid van de signalerende lidstaat om een vervallen EAB te verwijderen en te controleren of aan de signalering nog andere EAB's zijn toegevoegd, en de signalering zo nodig uit te breiden.

Aan een signalering met het oog op aanhouding kan een lidstaat niet alleen een EAB toevoegen, maar ook vertalingen van de EAB's, zo nodig in afzonderlijke binaire bestanden.

Voor aan signaleringen toe te voegen gescande documenten moet zo mogelijk een resolutie van ten minste 150 dpi worden gebruikt.

3.2. Meervoudige signaleringen

Zie punt 2.2 voor de algemene procedures.

Daarnaast gelden de navolgende regels.

Meerdere lidstaten kunnen een signalering opnemen voor dezelfde persoon. Indien twee of meer lidstaten een signalering hebben opgenomen voor dezelfde persoon, besluit de uitvoerende rechterlijke autoriteit in de lidstaat waar de aanhouding plaatsvindt welk aanhoudingsbevel bij aanhouding wordt uitgevoerd. Het Sirene-bureau van de uitvoerende lidstaat stuurt een **G-formulier** naar elke betrokken lidstaat.

3.3. Misbruik van identiteit

Zie de algemene procedure in punt 2.11.1.

3.4. Invoering van een alias

Zie de algemene procedure in punt 2.11.2.

Bij signaleringen met het oog op aanhouding gebruikt het Sirene-bureau veld 011 van een **A-formulier** ⁽²⁴⁾ (bij het invoeren van de signalering) of een **M-formulier** (in een later stadium) om de andere lidstaten in te lichten over aliassen met betrekking tot de signalering, indien het Sirene-bureau over deze informatie beschikt.

3.5. Aan lidstaten te zenden aanvullende informatie

Bij het opnemen van de signalering wordt aanvullende informatie over de signalering aan alle lidstaat verzonden.

De in punt 3.5.1 bedoelde informatie dient met behulp van een **A-formulier** aan de andere Sirene-bureaus te worden verstuurd. Andere aanvullende gegevens die voor de vaststelling van de identiteit nodig zijn, worden na overleg en/of op verzoek van een andere lidstaat verstrekt.

Er dienen voldoende bijzonderheden te worden vermeld in het EAB/uitleveringsverzoek en op het **A-formulier** (met name rubriek e) van het EAB:

Er dienen voldoende bijzonderheden te worden vermeld in het EAB/uitleveringsverzoek en op het **A-formulier** (met name rubriek e) van het EAB: „Beschrijving van de omstandigheden waaronder het strafbare feit is gepleegd/de strafbare feiten zijn gepleegd, met inbegrip van het tijdstip [en] de plaats” en de velden 042, 043, 044 en 045: „omschrijving van de omstandigheden”, zodat andere Sirene-bureaus de signalering kunnen verifiëren. In aanhangsel 3 wordt de vereiste informatie vermeld en de samenhang met de velden van het EAB.

Wordt een EAB vervangen of ingetrokken, dan wordt dit vermeld in veld 267 van een A-formulier (artikel 26 van het SIS II-besluit) of in veld 044 van een **A-formulier** (uitleveringsverzoek of gemigreerde signalering) in de volgende bewoordingen: „Dit formulier vervangt formulier (referentienummer) betreffende het op (datum) uitgevaardigde EAB (referentienummer).”

3.5.1. Te verzenden aanvullende informatie met betrekking tot een voorlopige aanhouding

3.5.1.1. Signalering op basis van zowel een EAB als een uitleveringsverzoek

Bij het opnemen van een signalering met het oog op aanhouding ten behoeve van overlevering wordt aanvullende informatie over de signalering aan alle lidstaat verzonden met een **A-formulier**. Indien de signalering en de aanvullende informatie die aan de lidstaten zijn gezonden met betrekking tot het EAB onvoldoende gegevens bevatten voor overlevering, wordt extra informatie verstrekt.

In veld 239 wordt aangegeven dat het formulier betrekking heeft op zowel een EAB als een uitleveringsverzoek.

⁽²⁴⁾ Zie voetnoot 23.

3.5.1.2. Signalering op basis van uitsluitend een uitleveringsverzoek

Bij het opnemen van een signalering met het oog op aanhouding ten behoeve van overlevering wordt aanvullende informatie over de signalering aan alle lidstaat verzonden met een **A-formulier**.

In veld 239 wordt aangegeven dat het formulier betrekking heeft op een uitleveringsverzoek.

3.6. Aanbrengen van een markering

Zie punt 2.6 voor de algemene procedures.

Wanneer ten minste één van de aan de signalering gehechte EAB's kan worden uitgevoerd, wordt de signalering niet gemarkeerd.

Als een EAB meer dan één strafbaar feit betreft en op grond van ten minste één van deze strafbare feiten overlevering kan plaatsvinden, dan wordt de signalering niet gemarkeerd.

Zoals aangegeven in punt 2.6 wordt een gemarkeerde signalering op grond van artikel 26 van het SIS II-besluit gedurende de geldigheidsduur van de markering beschouwd als opgenomen om de verblijfplaats mee te delen van de gesignaleerde persoon.

3.6.1. *Verzoek om stelselmatige aanbrenging van een markering voor signaleringen met het oog op uitlevering, wanneer Besluit 2002/584/JBZ niet van toepassing is*

De volgende procedure is van toepassing:

- a) bij signaleringen met het oog op aanhouding ten behoeve van uitlevering kan een Sirene-bureau, wanneer Besluit 2002/584/JBZ niet van toepassing is, (een) ander(e) Sirene-bureau(s) verzoeken om stelselmatig een markering aan te brengen bij signaleringen op grond van artikel 26 van het SIS II-besluit betreffende onderdanen van de betrokken lidstaat;
- b) een Sirene-bureau richt in dat geval een schriftelijk verzoek aan die andere Sirene-bureaus of dat andere Sirene-bureau;
- c) een Sirene-bureau waaraan een dergelijk verzoek wordt gericht, brengt voor de desbetreffende lidstaat onmiddellijk nadat de signalering is opgenomen een markering aan;
- d) de markering blijft van kracht totdat het verzoekende Sirene-bureau verzoekt om verwijdering van de markering.

3.7. Actie door het Sirene-bureau na ontvangst van een signalering met het oog op aanhouding

Wanneer een Sirene-bureau een **A-formulier** ontvangt, doorzoekt het zo snel mogelijk alle beschikbare bronnen om de persoon of het voorwerp te lokaliseren. Indien de door de signalerende lidstaat verstrekte informatie voor de ontvangende lidstaat ontoereikend is, vormt dit geen beletsel voor het uitvoeren van de zoekactie. De ontvangende lidstaten voeren alle opsporingen uit voor zover toegestaan volgens het nationale recht.

Indien de signalering met het oog op aanhouding wordt geverifieerd en de persoon of het voorwerp wordt gelokaliseerd of aangehouden in een lidstaat, stuurt het ontvangende Sirene-bureau de informatie in een **A-formulier** door aan de bevoegde autoriteit van de lidstaat die het EAB of het uitleveringsverzoek uitvoert. Indien om het originele EAB of uitleveringsverzoek wordt verzocht, kan de uitvaardigende uitvoerende rechterlijke autoriteit dit rechtstreekse aan de uitvoerende rechterlijke autoriteit doorsturen, (tenzij door de signalerende of de uitvoerende lidstaat andere regelingen zijn getroffen).

3.8. Informatie-uitwisseling na een treffer

Zie de algemene procedure in punt 2.3.

Daarnaast geldt de volgende procedure:

- a) een treffer voor een met het oog op aanhouding gesignaleerde persoon wordt altijd onmiddellijk aan het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat meegedeeld. Daarnaast brengt het Sirene-bureau van de uitvoerende lidstaat na verzending van een **G-formulier** het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat zo nodig ook telefonisch op de hoogte van de treffer;
- b) indien nodig stelt het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat het Sirene-bureau van de uitvoerende lidstaat in kennis van alle relevante specifieke informatie over de bijzondere maatregelen die genomen dienen te worden;
- c) in veld 091 van het **G-formulier** wordt vermeld: de autoriteit die bevoegd is voor de ontvangst van het EAB of het uitleveringsverzoek, de volledige contactgegevens (postadres, telefoonnummer, fax en e-mailadres indien bekend), referentienummer indien bekend, bevoegde persoon indien bekend, gevraagde taal, uiterste termijn en wijze van verstrekking;
- d) bovendien informeert het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat andere Sirene-bureaus over de treffer door middel van een **M-formulier**, indien de feiten van de zaak en nader onderzoek op een duidelijke band met bepaalde lidstaten wijzen;
- e) de Sirene-bureaus kunnen aanvullende informatie verstrekken betreffende signaleringen op grond van artikel 26 van het SIS II-besluit, waarbij zij namens de rechterlijke autoriteiten kunnen handelen wanneer de informatieverstrekking in het kader van de wederzijdse rechtshulp geschiedt.

3.9. Uitwisseling van aanvullende informatie over overlevering of uitlevering

Wanneer de bevoegde gerechtelijke autoriteiten het Sirene-bureau van de uitvoerende lidstaat melden of een persoon die gesignaleerd staat met het oog op aanhouding mag worden overgeleverd of uitgeleverd, stelt dit Sirene-bureau het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat onmiddellijk daarvan op de hoogte door middel van een **M-formulier**, waarop in veld 083 „SURRENDER” dan wel „EXTRADITION” wordt vermeld ⁽²⁵⁾. De details betreffende de overlevering of uitlevering worden in voorkomend geval zo spoedig mogelijk via de Sirene-bureaus doorgegeven.

3.10. Uitwisseling van aanvullende informatie over doorreis door een andere lidstaat

Indien doorreis van een persoon via een andere lidstaat noodzakelijk is, verleent het Sirene-bureau van de lidstaat van doorreis de nodige informatie en ondersteuning op verzoek van het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat of de bevoegde gerechtelijke autoriteit (via het Sirene-bureau); dit verzoek wordt verzonden door middel van een M-formulier, waarop aan het begin van veld 083 het woord „TRANSIT” wordt vermeld.

3.11. Verwijdering van signaleringen na overlevering of uitlevering

Signaleringen met het oog op aanhouding ten behoeve van overlevering of uitlevering worden verwijderd zodra de betrokken persoon is overgeleverd of uitgeleverd aan de bevoegde autoriteiten van de signalerende lidstaat; de signalering kan echter ook worden verwijderd wanneer de rechterlijke beslissing die aan de signalering ten grondslag lag, door de bevoegde rechterlijke autoriteit overeenkomstig het nationale recht is ingetrokken.

⁽²⁵⁾ Zie ook punt 1.13.1 over de wijze waarop op Sirene-formulieren urgentie moet worden aangegeven.

4. SIGNALERING MET HET OOG OP WEIGERING VAN TOEGANG OF VERBLIJF (ARTIKEL 24 VAN DE SIS II-VERORDENING)

Inleiding

Door de uitwisseling van informatie over onderdanen van derde landen die op grond van artikel 24 van de SIS II-verordening gesignaleerd staan, kunnen lidstaten een besluit nemen bij binnenkomst op hun grondgebied of bij aanvraag van een visum. Indien een persoon zich reeds op het grondgebied van de lidstaat bevindt, kunnen de nationale autoriteiten passende maatregelen nemen met betrekking tot de afgifte van verblijfsvergunningen en visa voor verblijf van langere duur of met betrekking tot verwijdering. In dit hoofdstuk wordt met „visum” een visum voor verblijf van langere duur bedoeld, tenzij duidelijk anders aangegeven (bijvoorbeeld terugkeervisum).

De uitvoering van de kennisgevingsprocedures van artikel 5, lid 4, van de Schengengrenscore en de overlegprocedures van artikel 25 van de Schengenuitvoeringsovereenkomst valt onder de bevoegdheid van de autoriteiten die belast zijn met het grenstoezicht en de afgifte van verblijfsvergunningen en visa. De Sirene-bureaus worden in beginsel slechts bij deze procedures betrokken voor zover het gaat om het doorgeven van aanvullende informatie die rechtstreeks verband houdt met signaleringen (bijvoorbeeld kennisgeving van een treffer, nadere identiteitsgegevens), dan wel met het verwijderen van signaleringen.

De Sirene-bureaus kunnen echter wel betrokken worden bij het doorgeven van aanvullende informatie die noodzakelijk is voor verwijdering of weigering van een onderdaan van een derde land. Ook kunnen zij betrokken worden bij het doorgeven van aanvullende informatie naar aanleiding van deze handelingen.

Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad ⁽²⁶⁾ is niet van toepassing in Zwitserland. Bij een treffer voor een onderdaan van een derde land die het recht van vrij verkeer geniet, worden daarom de normale procedures gevolgd voor overleg tussen Zwitserland, de signalerende lidstaat en andere lidstaten die relevante informatie kunnen bijdragen over het recht van vrij verkeer van de onderdaan van het derde land.

4.1. **Opneming van een signalering**

Overeenkomstig artikel 25 van de SIS II-verordening gelden speciale regels voor onderdanen van derde landen die het recht van vrij verkeer genieten in de zin van Richtlijn 2004/38/EG. Het Sirene-bureau moet, voor zover mogelijk, in staat zijn de informatie te verstrekken aan de hand waarvan is beoordeeld of een signalering met het oog op weigering van toegang of verblijf moest worden opgenomen voor een persoon die het recht van vrij verkeer geniet ⁽²⁷⁾. In het uitzonderlijke geval dat een signalering wordt opgenomen voor een onderdaan van een derde land die het recht van vrij verkeer geniet, zendt het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat een **M-formulier** naar alle andere lidstaten op basis van de informatie die verstrekt is door de autoriteit die de signalering heeft ingevoerd (zie de punten 4.6 en 4.7).

Bovendien wordt in artikel 26 van de SIS II-verordening bepaald dat, met inachtneming van bepaalde specifieke voorwaarden, een signalering in SIS II wordt opgenomen voor onderdanen van derde landen ten aanzien van wie overeenkomstig artikel 29 van het Verdrag betreffende de Europese Unie ⁽²⁸⁾ een beperkende maatregel is genomen om de toegang tot of de doorreis via het grondgebied van de lidstaten te beletten. De signalering moet worden ingevoerd en bijgewerkt door de bevoegde autoriteit van de lidstaat die het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie bekleedt wanneer de maatregel wordt vastgesteld. Indien die lidstaat geen toegang heeft tot SIS II of tot signaleringen op grond van artikel 24 van de SIS II-verordening, wordt deze taak uitgevoerd door de volgende lidstaat die het voorzitterschap zal bekleden en toegang heeft tot SIS II, met inbegrip van signaleringen op grond van artikel 24 van de SIS II-verordening.

De lidstaten stellen de nodige procedures in voor het invoeren, bijwerken en verwijderen van dergelijke signaleringen.

⁽²⁶⁾ Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden (PB L 158 van 30.4.2004, blz. 77).

⁽²⁷⁾ In artikel 30 van Richtlijn 2004/38/EG wordt bepaald dat een besluit tot weigering van toegang de betrokkene schriftelijk ter kennis wordt gebracht en dat de redenen daarvoor de betrokkene volledig ter kennis worden gebracht, tenzij redenen van staatsveiligheid zich daartegen verzetten.

⁽²⁸⁾ In artikel 26 van de SIS II-verordening wordt verwezen naar artikel 15 van het Verdrag betreffende de Europese Unie. Na de inwerking-treding van het Verdrag van Lissabon is artikel 15 in de geconsolideerde versie van het Verdrag betreffende de Europese Unie echter artikel 29 geworden.

4.2. **Meervoudige signaleringen**

Zie de algemene procedure in punt 2.2.

4.3. **Misbruik van identiteit**

Zie de algemene procedure in punt 2.11.1.

Er kunnen zich problemen voordoen wanneer een onderdaan van een derde land die gesignaleerd staat met het oog op weigering van toegang of verblijf, onrechtmatig gebruik maakt van de identiteit van een burger van een lidstaat om toegang te verkrijgen. Wanneer een dergelijke situatie aan het licht komt, kunnen de bevoegde autoriteiten in de lidstaten worden ingelicht over het juiste gebruik van de functie die SIS II biedt voor de omgang met misbruik van identiteit. Signaleringen met het oog op weigering van toegang mogen niet worden opgenomen inzake de hoofdentiteit van een burger van een lidstaat.

4.4. **Invoering van een alias**

Zie punt 2.11.2 voor de algemene regels.

4.5. **Informatie-uitwisseling bij de afgifte van verblijfsvergunningen of visa**

De volgende procedure is van toepassing:

- a) onverminderd de speciale procedure voor informatie-uitwisseling overeenkomstig artikel 25 van de Schengenuitvoeringsovereenkomst en onverminderd punt 4.8 betreffende informatie-uitwisseling bij een treffer voor een onderdaan van een derde land die het recht van vrij verkeer geniet (in welk geval overleg met het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat verplicht is), kan de uitvoerende lidstaat de signalerende lidstaat mededelen dat er voor de signalering met het oog op weigering van toegang een treffer is geweest bij de procedure voor afgifte van een verblijfsvergunning of een visum. Zo nodig kan de signalerende lidstaat de overige lidstaten in kennis stellen door middel van een **M-formulier**;
- b) de Sirene-bureaus van de betrokken lidstaten kunnen desgevraagd overeenkomstig het nationale recht medewerking verlenen bij het doorgeven van de benodigde gegevens aan de bevoegde autoriteiten die belast zijn met de afgifte van verblijfsvergunningen en visa.

4.5.1. *Speciale procedures bedoeld in artikel 25 van de Schengenuitvoeringsovereenkomst*

Procedure van artikel 25, lid 1, van de Schengenuitvoeringsovereenkomst

Wanneer een lidstaat overweegt een verblijfsvergunning of een visum af te geven en ontdekt dat de aanvrager door een andere lidstaat is gesignaleerd met het oog op weigering van toegang of verblijf, overlegt hij met de signalerende lidstaat via de Sirene-bureaus. De lidstaat die overweegt een verblijfsvergunning of visum af te geven, informeert de signalerende lidstaat met behulp van een **N-formulier** over zijn besluit om de verblijfsvergunning of het visum af te geven. Indien de lidstaat besluit de verblijfsvergunning of het visum af te geven, wordt de signalering verwijderd. De betrokkene kan echter wel op de nationale lijst van signaleringen met het oog op weigering van toegang tot de signalerende lidstaat worden geplaatst.

Procedure van artikel 25, lid 2, van de Schengenuitvoeringsovereenkomst

Wanneer een lidstaat een signalering met het oog op weigering van toegang of verblijf heeft opgenomen, en ontdekt dat aan de gesignaleerde persoon een verblijfsvergunning of een visum is afgegeven, treedt de

signalerende lidstaat via het Sirene-bureau in overleg met de lidstaat die de verblijfsvergunning of het visum heeft afgegeven. De lidstaat die de verblijfsvergunning of het visum heeft afgegeven, informeert de signalerende lidstaat met behulp van een **O-formulier** over zijn besluit om de verblijfsvergunning of het visum al dan niet in te trekken. Indien de lidstaat besluit de verblijfsvergunning of het visum te handhaven, wordt de signalering verwijderd. De betrokkene kan echter wel op de nationale lijst van signaleringen met het oog op weigering van toegang tot een lidstaat worden geplaatst.

Dit overleg via de Sirene-bureaus door middel van een **O-formulier** vindt ook plaats wanneer de lidstaat die de verblijfsvergunning of het visum heeft afgegeven, later tot de ontdekking komt dat voor de betrokkene in SIS II een signalering met het oog op weigering van toegang of verblijf is opgenomen ⁽²⁹⁾.

Indien een derde lidstaat (dat wil zeggen niet de lidstaat die de verblijfsvergunning of het visum heeft afgegeven, noch de signalerende lidstaat) ontdekt dat een onderdaan van een derde land die houder is van een verblijfstitel van een van de lidstaten in SIS II is gesignaleerd, stelt hij via de Sirene-bureaus zowel de lidstaat die de verblijfsvergunning of het visum heeft afgegeven als de signalerende lidstaat in kennis door middel van een **H-formulier**.

Indien de procedure van artikel 25 van de Schengenuitvoeringsovereenkomst leidt tot verwijdering van een signalering met het oog op weigering van toegang of verblijf, verlenen de Sirene-bureaus desgevraagd overeenkomstig het nationale recht medewerking.

4.5.2. *Speciale procedures bedoeld in artikel 5, lid 4, onder a) en c), van de Schengengrenscodes*

Procedure voor gevallen waarop artikel 5, lid 4, onder a), van toepassing is

Op grond van artikel 5, lid 4, onder a), van de Schengengrenscodes wordt onderdanen van derde landen die gesignaleerd zijn met het oog op weigering van toegang of verblijf, maar ook houder zijn van een door een lidstaat afgegeven verblijfsvergunning, visum voor verblijf van langere duur of terugkeervisum, bij het overschrijden van de grens in een derde lidstaat toegang verleend met het oog op doorreis naar de lidstaat die hun de verblijfsvergunning of het terugkeervisum heeft verstrekt. De toegang mag worden geweigerd indien de betrokkene in die derde lidstaat is gesignaleerd met het oog op weigering van toegang. In beide gevallen zendt het Sirene-bureau van de lidstaat waartoe de betrokkene toegang wenst, op verzoek van de bevoegde autoriteit, de Sirene-bureaus van de twee lidstaten in kwestie een bericht (een **H-formulier** indien de doorreis is toegestaan en een **G-formulier** indien de toegang is geweigerd), waarmee het deze op de hoogte stelt van de conflictsituatie en hen verzoekt onderling overleg te plegen met als doel ofwel de signalering uit SIS II te verwijderen, ofwel de verblijfsvergunning of het visum in te trekken. Het Sirene-bureau van de derde lidstaat kan hen tevens verzoeken van het resultaat van het overleg op de hoogte te worden gesteld.

Wanneer de betrokken onderdaan van een derde land de lidstaat die hem in SIS II heeft gesignaleerd wil binnenkomen, kan deze lidstaat hem de toegang weigeren. Op verzoek van de bevoegde autoriteit raadpleegt het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat door middel van een O-formulier echter het Sirene-bureau van de lidstaat die de verblijfsvergunning of het visum heeft afgegeven; de bevoegde autoriteit kan dan beoordelen of er voldoende redenen zijn om de verblijfsvergunning of het visum in te trekken. De lidstaat die de verblijfsvergunning of het visum heeft afgegeven, informeert de signalerende lidstaat met behulp van een **O-formulier** over zijn besluit om de verblijfsvergunning of het visum al dan niet in te trekken. Indien de lidstaat besluit de verblijfsvergunning of het visum te handhaven, wordt de signalering verwijderd. De betrokkene kan echter wel op de nationale lijst van signaleringen met het oog op weigering van toegang tot een lidstaat worden geplaatst.

Wanneer de betrokkene de lidstaat die de verblijfsvergunning of het visum heeft afgegeven wil binnenkomen, wordt hem toegang tot het grondgebied verleend; het Sirene-bureau van die lidstaat pleegt echter op verzoek van de bevoegde autoriteit overleg met het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat, zodat de bevoegde autoriteiten kunnen beslissen of de verblijfsvergunning of het visum moet worden ingetrokken, dan wel de signalering verwijderd. De lidstaat die de verblijfsvergunning of het visum heeft afgegeven, informeert de

⁽²⁹⁾ Bij signaleringen met het oog op weigering van toegang voor familieleden van EU-burgers moet eraan worden gedacht dat het niet altijd mogelijk is SIS II te raadplegen vóór aan een dergelijke persoon een verblijfstitel wordt afgegeven. In artikel 10 van Richtlijn 2004/38/EG wordt bepaald aan welke voorwaarden familieleden van een burger van de Unie die niet de nationaliteit van een lidstaat bezitten, moeten voldoen om het recht te verkrijgen op verblijf in het gastland gedurende meer dan drie maanden. Artikel 10 bevat een limitatieve opsomming van die voorwaarden, waartoe systematische raadpleging van SIS II vóór de afgifte van een verblijfstitel niet behoort. In artikel 27, lid 3, van de richtlijn wordt bepaald dat de lidstaten, wanneer zij zulks onontbeerlijk achten, andere lidstaten kunnen verzoeken om mededeling van politieke gegevens (dus niet om alle in SIS II opgenomen gegevens). Deze raadpleging mag geen systematisch karakter dragen.

signalerende lidstaat met behulp van een **O-formulier** over zijn besluit om de verblijfsvergunning of het visum al dan niet in te trekken. Indien de lidstaat besluit de geldigheid van de verblijfsvergunning of het visum te handhaven, wordt de signalering verwijderd. De betrokkene kan echter wel op de nationale lijst van signaleringen met het oog op weigering van toegang tot een lidstaat worden geplaatst.

Procedure voor gevallen waarop artikel 5, lid 4, onder c), van toepassing is

Op grond van artikel 5, lid 4, onder c), van de Schengengrenscodex kan een lidstaat op grond van humanitaire overwegingen, om redenen van nationaal belang of wegens internationale verplichtingen afwijken van het beginsel dat de toegang wordt geweigerd aan personen die gesignaleerd zijn met het oog op weigering van toegang. Op verzoek van de bevoegde autoriteit stelt het Sirene-bureau van de lidstaat die toegang heeft verleend het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat daarvan in kennis door middel van een **H-formulier**.

4.6. **Gemeenschappelijke voorschriften inzake de procedures van punt 4.5**

- a) per raadplegingsperiode wordt er door het Sirene-bureau van de lidstaat die een verblijfsvergunning of een visum voor verblijf van langere duur heeft verstrekt dan wel voornemens is te verstrekken of te handhaven, slechts één **N-formulier** of **O-formulier** verstuurd om de lidstaat die een signalering met het oog op weigering van toegang heeft opgenomen of voornemens is op te nemen, in kennis te stellen van de onherroepelijke beslissing om de verblijfsvergunning of het visum te verstrekken, te handhaven of in te trekken;
- b) de raadplegingsprocedure betreft ofwel een procedure ter fine van artikel 25, lid 1, van de Schengenuitvoeringsovereenkomst ofwel een procedure ter fine van artikel 25, lid 2, van de Schengenuitvoeringsovereenkomst;
- c) Wanneer er in het kader van een raadplegingsprocedure een **M-, G- of H-formulier** wordt verzonden, mag hierop het woord „raadplegingsprocedure” worden vermeld (**M-formulier**: veld 083; **G-formulier**: veld 086; **H-formulier**: veld 083).

4.7. **Informatie-uitwisseling bij een treffer en bij weigering van toegang tot of verwijdering uit het Schengen gebied**

Onverminderd de speciale procedure voor informatie-uitwisseling overeenkomstig artikel 5, lid 4, onder a) en c), van de Schengengrenscodex, en onverminderd punt 4.8 betreffende informatie-uitwisseling bij een treffer voor een onderdaan van een derde land die het recht van vrij verkeer geniet (in welk geval overleg met de signalerende lidstaat via het Sirene-bureau verplicht is), kan een lidstaat verzoeken te worden geïnformeerd over alle treffers met betrekking tot signaleringen met het oog op weigering van toegang of verblijf die hij in SIS II heeft opgenomen.

Treffers bij signaleringen met het oog op weigering van toegang worden niet stelselmatig aan de Sirene-bureaus van de signalerende lidstaten meegedeeld, maar deze kunnen in uitzonderlijke omstandigheden wel worden geïnformeerd. In ieder geval kan, afhankelijk van de getroffen maatregel, een **G-formulier** of een **H-formulier** worden verzonden wanneer bijvoorbeeld aanvullende informatie nodig is. Er wordt altijd een **G-formulier** verzonden bij een treffer voor een persoon die het recht van vrij verkeer geniet.

Niettegenstaande de vorige alinea verstrekken alle Sirene-bureaus, zoals vermeld in punt 10, statistische gegevens over treffers op hun grondgebied voor alle door andere lidstaten opgenomen signaleringen.

De volgende procedure is van toepassing:

- a) een lidstaat kan verzoeken op de hoogte te worden gesteld van alle treffers naar aanleiding van door hem opgenomen signaleringen met het oog op weigering van toegang of verblijf. Een lidstaat die van deze mogelijkheid gebruik wil maken, richt daartoe een schriftelijk verzoek aan de overige lidstaten;
- b) de uitvoerende lidstaat kan op eigen initiatief de signalerende lidstaat ervan op de hoogte stellen dat de gesignaleerde onderdaan van een derde land is aangetroffen en dat hem de toegang tot het Schengen grondgebied is geweigerd of dat hij van het Schengen grondgebied is verwijderd;

- c) nadat er op basis van een treffer een maatregel is genomen, stuurt het Sirene-bureau van de uitvoerende lidstaat het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat een **G-formulier** toe; een **G-formulier** wordt ook verstuurd bij een treffer als er voor de uitvoering van de maatregel meer informatie nodig is;
- d) bij ontvangst van de in punt c) bedoelde informatie van de signalerende lidstaat geldt het volgende:
- i) als de maatregel wordt uitgevoerd, stelt de uitvoerende lidstaat het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat hiervan in kennis door middel van een **M-formulier** (niet nog een **G-formulier** voor dezelfde treffer),
 - ii) als de maatregel niet wordt uitgevoerd, stelt de uitvoerende lidstaat het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat hiervan in kennis door middel van een **H-formulier**,
 - iii) als verdere raadpleging nodig is, wordt hiervoor een **M-formulier** gebruikt,
 - iv) voor de laatste uitwisseling van formulieren in een raadplegingsprocedure wordt een **N-** of **O-formulier** gebruikt;
- e) indien een gesignaleerde onderdaan van een derde land door een lidstaat op zijn grondgebied wordt aangetroffen, verstrekt het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat desgevraagd de voor de verwijdering van de betrokkene vereiste informatie. Afhankelijk van de behoeften van de uitvoerende lidstaat wordt met behulp van een **M-formulier** onder meer de volgende informatie verstrekt, indien beschikbaar:
- de aard van de beslissing en de redenen ervoor,
 - de autoriteit die de beslissing heeft genomen,
 - de datum van de beslissing,
 - de datum waarop de beslissing is betekend,
 - de datum van tenuitvoerlegging van de beslissing,
 - de geldigheidsduur van de beslissing of de datum waarop deze verstrijkt,
 - het feit of de betrokkene is veroordeeld en de aard van de straf.

Indien een gesignaleerde persoon aan de grens wordt aangetroffen, worden de in de Schengengrenscore en door de signalerende lidstaat vastgestelde procedures gevolgd.

Ten behoeve van de nadere identiteitsvaststelling van een persoon kan tevens in spoedeisende gevallen uitwisseling van aanvullende informatie via de Sirene-bureaus noodzakelijk zijn.

4.8. Informatie-uitwisseling bij een treffer voor een onderdaan van een derde land die het recht van vrij verkeer geniet

Met betrekking tot een onderdaan van een derde land die het recht van vrij verkeer geniet in de zin van Richtlijn 2004/38/EG, gelden speciale regels ⁽³⁰⁾.

⁽³⁰⁾ Op grond van Richtlijn 2004/38/EG kan aan een persoon die het recht van vrij verkeer geniet de toegang of het verblijf slechts geweigerd worden om redenen van openbare orde, openbare veiligheid of volksgezondheid. Het gedrag van de betrokkene moet een actuele, werkelijke en voldoende ernstige bedreiging voor een fundamenteel belang van de samenleving vormen, en aan de andere criteria van artikel 27, lid 2, van de richtlijn moet zijn voldaan. In artikel 27, lid 2, wordt bepaald: „De om redenen van openbare orde of openbare veiligheid genomen maatregelen moeten in overeenstemming zijn met het evenredigheidsbeginsel en uitsluitend gebaseerd zijn op het gedrag van betrokkene. Strafrechtelijke veroordelingen vormen als zodanig geen reden voor deze maatregelen. Het gedrag moet een actuele, werkelijke en voldoende ernstige bedreiging voor een fundamenteel belang van de samenleving vormen. Motiveringen die los staan van het individuele geval of die verband houden met algemene preventieve redenen mogen niet worden aangevoerd.” Bovendien gelden er verdere beperkingen voor personen die een duurzaam verblijfsrecht hebben verworven. Hen kan slechts om ernstige redenen van openbare orde of openbare veiligheid de toegang of het verblijf worden geweigerd (artikel 28, lid 2, van Richtlijn 2004/38/EG).

Bij een treffer voor een onderdaan van een derde land die het recht van vrij verkeer geniet in de zin van Richtlijn 2004/38/EG gelden speciale regels (zie echter de inleiding van punt 4 betreffende de positie van Zwitserland). De volgende procedure is van toepassing:

- a) op verzoek van de bevoegde autoriteit neemt het Sirene-bureau van de uitvoerende lidstaat door middel van een G-formulier onmiddellijk contact op met het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat om de nodige informatie te verkrijgen om snel te kunnen beslissen over de te nemen maatregelen;
- b) na ontvangst van het verzoek om informatie begint het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat onmiddellijk met het verzamelen van de gevraagde informatie. Het zendt deze zo snel mogelijk aan het Sirene-bureau van de uitvoerende lidstaat;
- c) indien de informatie nog niet beschikbaar is, overlegt het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat met de bevoegde autoriteit of de signalering overeenkomstig Richtlijn 2004/38/EG mag worden gehandhaafd. Indien de bevoegde autoriteit besluit tot handhaving van de signalering, stelt het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat alle andere Sirene-bureaus daarvan in kennis door middel van een M-formulier;
- d) de uitvoerende lidstaat meldt via zijn Sirene-bureau het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat of de gevraagde maatregel is uitgevoerd (met een M-formulier) dan wel niet is uitgevoerd (met een H-formulier) ⁽³¹⁾.

4.9. **Informatie-uitwisseling indien een lidstaat, zonder dat er sprake is van een treffer, ontdekt dat een onderdaan van een derde land die het recht van vrij verkeer geniet, gesignaleerd is met het oog op weigering van toegang**

Indien een lidstaat, zonder dat er sprake is van een treffer, ontdekt dat een onderdaan van een derde land die het recht van vrij verkeer geniet, gesignaleerd is met het oog op weigering van toegang, stelt het Sirene-bureau van deze lidstaat, op verzoek van de bevoegde autoriteit, het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat daarvan in kennis door middel van een **M-formulier**.

Indien de informatie nog niet beschikbaar is, overlegt het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat met de bevoegde autoriteit of de signalering overeenkomstig Richtlijn 2004/38/EG mag worden gehandhaafd. Indien de bevoegde autoriteit besluit tot handhaving van de signalering, stelt het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat alle andere Sirene-bureaus daarvan in kennis door middel van een **M-formulier**.

4.10. **Verwijdering van signalering met het oog op weigering van toegang of verblijf**

Onverminderd de speciale procedures van artikel 25 van de Schengenuitvoeringsovereenkomst en artikel 5, lid 4, onder a) en c), van de Schengengrenscodes worden de signaleringen met het oog op weigering van toegang of verblijf aan onderdanen van derde landen verwijderd als:

- a) de signalering verstrijkt;
- b) de bevoegde autoriteit van de signalerende lidstaat tot verwijdering beslist;
- c) de uiterste termijn inzake de weigering van verblijf verstrijkt, gesteld dat de bevoegde autoriteit van de signalerende lidstaat aan haar beslissing een uiterste datum heeft verbonden, of
- d) de betrokkene de nationaliteit van een lidstaat verwerft. Komt het feit dat de betrokkenen een dergelijke nationaliteit heeft verworven onder de aandacht van het Sirene-bureau van een andere lidstaat dan de signalerende lidstaat, dan pleegt eerstgenoemd Sirene-bureau overleg met het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat en zendt dit indien nodig een **J-formulier**, overeenkomstig de procedure voor rectificatie en verwijdering van onjuiste of onrechtmatig opgenomen gegevens (zie punt 2.7).

⁽³¹⁾ Overeenkomstig Richtlijn 2004/38 mag de uitvoerende lidstaat geen beperking opleggen aan het vrije verkeer van onderdanen van derde landen die het recht van vrij verkeer genieten, louter omdat de signalerende lidstaat de signalering handhaaft, tenzij aan de voorwaarden van voetnoot 29 is voldaan.

5. SIGNALERING VAN VERMISTE PERSONEN (ARTIKEL 32 VAN HET SIS II-BESLUIT)

5.1. **Meervoudige signaleringen**

Zie de algemene procedure onder punt 2.2.

5.2. **Misbruik van identiteit**

Zie de algemene procedure in punt 2.11.1.

5.3. **Invoering van een alias**

Zie de algemene procedure in punt 2.11.2.

5.4. **Aanbrengen van een markering**

Bij een treffer voor een signalering van een vermiste persoon kunnen zich omstandigheden voordoen die voor de bevoegde autoriteiten van de uitvoerende lidstaat aanleiding zijn om te beslissen de gevraagde maatregel niet uit te voeren en naar aanleiding van de signalering geen verdere actie te ondernemen. Zij kunnen daartoe beslissen ook als de bevoegde autoriteiten van de signalerende lidstaat besluiten de signalering in SIS II te handhaven. In dergelijke omstandigheden kan de uitvoerende lidstaat verzoeken om het aanbrengen van een markering wanneer een treffer heeft plaatsgevonden. Voor het aanbrengen van een markering worden de algemene procedures in punt 2.6 gevolgd.

In het geval van signaleringen van vermiste personen zijn er geen alternatieve maatregelen.

5.5. **Verstrekking van beschrijvende gegevens inzake vermiste minderjarigen en andere personen die gevaar lopen**

De Sirene-bureaus dienen gemakkelijk toegang te hebben tot alle relevante aanvullende informatie op nationaal niveau betreffende signaleringen van vermiste personen, zodat zij volledig kunnen bijdragen tot een gunstige afloop van de zaak, de identificatie van de betrokkenen kunnen faciliteren en snel aanvullende informatie kunnen verstrekken over met de zaak verband houdende aangelegenheden. De relevante aanvullende informatie kan met name betrekking hebben op nationale beslissingen inzake de voogdij over een kind of een kwetsbare persoon of verzoeken om de toepassing van alarmeringsmechanismen voor vermiste kinderen.

Niet alle kwetsbare vermiste personen zullen de landsgrenzen overschrijden. Daarom wordt over het verstrekken van aanvullende informatie (beschrijvende gegevens) en over de ontvangers ervan per geval beslist, waarbij alle omstandigheden in acht worden genomen. Na een beslissing op nationaal niveau over in hoeverre aanvullende informatie moet worden doorgestuurd, neemt het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat, waar passend, één van de onderstaande maatregelen:

- a) de informatie wordt bewaard, zodat op verzoek van een andere lidstaat aanvullende informatie kan worden doorgestuurd;
- b) een **M-formulier** wordt doorgestuurd naar het bevoegde Sirene-bureau als onderzoek op een waarschijnlijke bestemming voor de vermiste persoon wijst;
- c) een **M-formulier** wordt gestuurd naar alle bevoegde Sirene-bureaus, afhankelijk van de omstandigheden van de verdwijning, met als doel in korte tijd alle gegevens over de persoon te verstrekken.

In geval van vermiste personen die een groot risico lopen, wordt in veld 311 van het **M-formulier** allereerst het woord „URGENT” vermeld, vergezeld van een motivering van de urgentie. (Als de vermiste een niet-begeleide minderjarige is ⁽³²⁾, wordt de vermelding „Niet-begeleide minderjarige” toegevoegd). Op de urgentie van de zaak kan bovendien worden gewezen met een telefonische mededeling waarin het belang van het **M-formulier** en de urgentie worden benadrukt.

⁽³²⁾ Een niet-begeleide minderjarige is een kind als omschreven in artikel 1 van het Verdrag inzake de rechten van het kind van 20 november 1989, dat gescheiden is van zijn beide ouders en niet begeleid wordt door een volwassene die krachtens de wet of het gewoonterecht voor hem verantwoordelijk is.

Er wordt een gemeenschappelijke methode gebruikt voor de invoering van gestructureerde aanvullende informatie, in een vaste volgorde, betreffende vermiste personen die een groot risico lopen ⁽³³⁾. Deze gegevens worden vermeld in veld 083 van het **M-formulier**.

Om de kans te maximaliseren dat de vermiste persoon op gerichte en doordachte wijze kan worden gelokaliseerd, wordt de informatie, zodra deze door een Sirene-bureau is ontvangen, voor zover passend doorgezonden naar:

- a) relevante grensposten;
- b) de bestuurlijke en politieke autoriteiten die bevoegd zijn voor de opsporing en bescherming van personen;
- c) de relevante consulaire autoriteiten van de signalerende lidstaat, wanneer er sprake is van een treffer in SIS II.

5.6. Informatie-uitwisseling na een treffer

Zie de algemene procedure in punt 2.3.

Daarnaast gelden de volgende regels:

- a) de Sirene-bureaus verstrekken zo veel mogelijk de noodzakelijke medische gegevens betreffende de vermiste persoon of personen, indien maatregelen met het oog op hun bescherming moeten worden genomen.

De verstrekte gegevens worden niet langer dan strikt noodzakelijk opgeslagen en mogen slechts worden gebruikt ten behoeve van de medische behandeling van de betrokkene;

- b) het Sirene-bureau van de uitvoerende lidstaat deelt de verblijfplaats van de betrokkene mede aan het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat;
- c) overeenkomstig artikel 33, lid 2, van het SIS II-besluit mag de verblijfplaats van een vermiste persoon die meerderjarig is slechts worden medegedeeld aan de persoon die aangifte deed van de vermissing, indien de vermiste daarmee instemt ⁽³⁴⁾. De toestemming moet schriftelijk worden gegeven, of in ieder geval schriftelijk zijn vastgelegd. Wanneer de toestemming wordt geweigerd, moet dat schriftelijk gebeuren of officieel worden vastgelegd. De bevoegde autoriteiten kunnen echter aan een belanghebbende die de persoon als vermist heeft opgegeven, meedelen dat de signalering is verwijderd omdat de persoon is gelokaliseerd.

5.7. Verwijdering van signaleringen van vermiste personen

Als de verwijdering van een signalering door de signalerende lidstaat erg lang op zich laat wachten, wordt deze vertraging gemeld aan het Sirene-bureau van de uitvoerende lidstaat, met het oog op het markeren van de signalering overeenkomstig punt 5.4 van het Sirene-handboek.

⁽³³⁾ Gegevens over de verdwijning:

- a) plaats, datum en tijdstip van de verdwijning;
- b) omstandigheden van de verdwijning.

Gegevens over de vermiste persoon:

- c) kennelijke leeftijd;
- d) lengte;
- e) huidskleur;
- f) haarkleur en kapsel;
- g) kleur van de ogen;
- h) andere fysieke kenmerken (zoals piercings, misvormingen, amputaties, tatoeages, merktekens, littekens en dergelijke);
- i) psychologische bijzonderheden: suïcidegevaar, psychische stoornis, agressief gedrag enz.;
- j) andere inlichtingen: noodzakelijke medische zorg enz.;
- k) kleding die de vermiste bij de verdwijning droeg;
- l) foto: wel of niet beschikbaar;
- m) ante-mortemformulier: wel of niet beschikbaar.

Aanverwante informatie:

- n) persoon of personen die de vermiste wellicht vergezellen (met Schengenidentificatie, indien beschikbaar);
- o) voertuig(en) die verband houden met de zaak (met Schengenidentificatie, indien beschikbaar);
- p) indien beschikbaar: mobiel telefoonnummer, laatste log-in op of contact via online sociale netwerken.

De titels van de subvelden worden niet vermeld in veld 083, alleen de referentieletter. Wanneer er in de velden van een signalering al gegevens beschikbaar zijn, wordt deze informatie in de signalering opgenomen, met inbegrip van vingerafdrukken of foto's.

⁽³⁴⁾ Zie artikel 2, onder h), van Richtlijn 95/46/EG voor nadere details over toestemming met betrekking tot de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens.

5.7.1. *Minderjarigen*

Een signalering wordt verwijderd wanneer:

- a) de zaak is opgelost (bv. wanneer de minderjarige wordt gerepatrieerd of de bevoegde autoriteiten van de uitvoerende lidstaat een beslissing nemen inzake de zorg voor het kind);
- b) de signalering verstrijkt, of
- c) de bevoegde autoriteit van de signalerende lidstaat hiertoe beslist.

5.7.2. *Volwassenen ingeval geen beschermingsmaatregelen nodig zijn*

Een signalering wordt verwijderd wanneer:

- a) de te nemen maatregel is uitgevoerd (verblijfplaats nagegaan door de uitvoerende lidstaat);
- b) de signalering verstrijkt, of
- c) de bevoegde autoriteit van de signalerende lidstaat hiertoe beslist.

5.7.3. *Volwassenen ingeval beschermingsmaatregelen nodig zijn*

Een signalering wordt verwijderd wanneer:

- a) de te nemen maatregel is uitgevoerd (de betrokkene is onder bescherming gesteld);
- b) de signalering verstrijkt, of
- c) de bevoegde autoriteit van de signalerende lidstaat hiertoe beslist.

Onverminderd het nationaal recht, kan, als een persoon officiële bescherming geniet, een signalering worden gehandhaafd totdat de betrokkene is gerepatrieerd.

6. SIGNALERING MET HET OOG OP EEN GERECHTELIJKE PROCEDURE (ARTIKEL 34 VAN HET SIS II-BESLUIT)

6.1. **Meervoudige signaleringen**

Zie de algemene procedure onder punt 2.2.

6.2. **Misbruik van identiteit**

Zie de algemene procedure in punt 2.11.1.

6.3. **Invoering van een alias**

Zie de algemene procedure in punt 2.11.2.

6.4. **Informatie-uitwisseling na een treffer**

Zie de algemene procedure in punt 2.3.

Daarnaast gelden de volgende regels:

- a) voor de vaststelling van de werkelijke woon- of verblijfplaats worden alle maatregelen genomen die zijn toegestaan op grond van de nationale wetgeving van de lidstaat waar de persoon is aangetroffen;
- b) er moeten passende nationale procedures zijn om te waarborgen dat signaleringen niet langer in SIS II worden gehandhaafd dan nodig is voor het doel waarvoor zij zijn opgenomen.

De Sirene-bureaus kunnen aanvullende informatie verstrekken betreffende signaleringen op grond van artikel 34 van het SIS II-besluit; zij kunnen daarbij namens de rechterlijke autoriteiten handelen wanneer de informatieverstrekking in het kader van de wederzijdse rechtshulp geschiedt.

6.5. **Verwijdering van signaleringen met het oog op een gerechtelijke procedure**

Een signalering wordt verwijderd wanneer:

- a) de verblijfplaats van de betrokkene wordt meegedeeld aan de bevoegde autoriteit van de signalerende lidstaat. Als aan de doorgestuurde informatie geen gevolg kan worden gegeven (*bv.* omdat het adres onjuist is of omdat er geen vaste woon- of verblijfplaats is), stelt het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat het Sirene-bureau van de uitvoerende lidstaat daarvan in kennis teneinde het probleem te verhelpen;
- b) de signalering verstrijkt, of
- c) de bevoegde autoriteit van de signalerende lidstaat hiertoe beslist.

Als in een lidstaat een treffer tot stand komt, de adresgegevens aan de signalerende lidstaat zijn doorgezonden en bij een latere treffer in die lidstaat dezelfde adresgegevens aan het licht komen, wordt de treffer geregistreerd in de uitvoerende lidstaat, maar worden noch de adresgegevens noch een **G-formulier** opnieuw naar de signalerende lidstaat gezonden. In dergelijke gevallen wijst de uitvoerende lidstaat de signalerende lidstaat op de herhaalde treffers en overweegt de signalerende lidstaat of de signalering moet worden gehandhaafd.

7. SIGNALERING MET HET OOG OP ONOPVALLENDE OF GERICHTE CONTROLES (ARTIKEL 36 VAN HET SIS II-BESLUIT)

7.1. **Meervoudige signaleringen**

Zie de algemene procedure onder punt 2.2.

7.2. **Misbruik van identiteit**

Zie de algemene procedure in punt 2.11.1.

7.3. **Invoering van een alias**

Zie de algemene procedure in punt 2.11.2.

7.4. **Kennisgeving aan andere lidstaten van signalering**

Wanneer het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat een signalering opneemt, licht het in de volgende gevallen alle andere Sirene-bureaus in door middel van een M-formulier:

- a) een signalering met het oog op een onopvallende of gerichte controle wordt opgenomen met het verzoek om treffers onmiddellijk aan het signalerende Sirene-bureau te melden; in het **M-formulier** gebruikt het Sirene-bureau de tekst: „ARTICLE 36(2) of the SIS II Decision — immediate action” of „ARTICLE 36(3) of the SIS II Decision — immediate action”. Verder moet in veld 083 van een **M-formulier** worden gemotiveerd waarom onmiddellijke actie geboden is, of
- b) een voor de nationale veiligheid bevoegde autoriteit verzoekt om een signalering overeenkomstig artikel 36, lid 3, van het SIS II-besluit; in het **M-formulier** wordt de tekst „ARTICLE 36(3) of the SIS II Decision” opgenomen.

Bij een signalering krachtens artikel 36, lid 3, van het SIS II-besluit wordt in veld 080 van het **M-formulier** de naam vermeld van de autoriteit die om signalering heeft verzocht, eerst in de taal van de signalerende lidstaat en vervolgens in het Engels; de contactgegevens van deze autoriteit worden vermeld in veld 081 in een vorm die geen vertaling behoeft.

Overeenkomstig het nationale recht wordt de vertrouwelijkheid van bepaalde gegevens in acht genomen. Daartoe wordt onder meer het contact tussen de Sirene-bureaus gescheiden gehouden van de contacten tussen de diensten die voor de nationale veiligheid bevoegd zijn.

7.5. **Aanbrengen van een markering**

Zie de algemene procedure in punt 2.6.

In het geval van signaleringen met het oog op onopvallende of gerichte controles zijn er geen alternatieve maatregelen.

Indien de voor de nationale veiligheid bevoegde autoriteit in de uitvoerende lidstaat beslist dat voor de signalering een markering noodzakelijk is, stelt deze autoriteit zich met haar nationale Sirene-bureau in verbinding en deelt zij het mede dat de gevraagde maatregel niet kan worden uitgevoerd. Het Sirene-bureau verzoekt dan om het aanbrengen van een markering door verzending van een **F-formulier** aan het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat. Zoals bij andere verzoeken om het aanbrengen van een markering wordt een algemene motivering gegeven. Gegevens van gevoelige aard hoeven echter niet te worden vermeld (zie ook punt 7.6, onder b)).

7.6. **Informatie-uitwisseling na een treffer**

Zie de algemene procedure in punt 2.3.

Daarnaast gelden de volgende regels:

- a) bij een treffer voor een signalering op grond van artikel 36, lid 3, van het SIS II-besluit stelt het Sirene-bureau van de uitvoerende lidstaat het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat in kennis van de resultaten (onopvallende of gerichte controle) door middel van het **G-formulier**. Het Sirene-bureau van de uitvoerende lidstaat stelt tegelijkertijd de voor de nationale veiligheid bevoegde autoriteit op de hoogte;
- b) om de geheimhouding van de informatie te waarborgen, is een bijzondere procedure vereist. Daarom moet het contact tussen de autoriteiten die voor de nationale veiligheid bevoegd zijn, gescheiden worden gehouden van de contacten tussen de Sirene-bureaus. De specifieke redenen voor het aanvragen van een markering moeten derhalve rechtstreeks door de voor de nationale veiligheid bevoegde autoriteiten worden besproken, en niet via de Sirene-bureaus;
- c) als zich een treffer voordoet in verband met een signalering waarbij treffers onmiddellijk moeten worden gemeld, dient onverwijld een **G-formulier** te worden toegezonden aan het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat.

7.7. **Verwijdering van signaleringen met het oog op onopvallende of gerichte controles**

Een signalering wordt verwijderd wanneer:

- a) de signalering verstrijkt, of
- b) de bevoegde autoriteit van de signalerende lidstaat tot verwijdering beslist.

7.8. **Systemen voor automatische kentekenplatherkenning (ANPR)**

Zie punt 9.

8. SIGNALERING MET HET OOG OP INBESLAGNEMING OF GEBRUIK ALS BEWIJSMATERIAAL (ARTIKEL 38 VAN HET SIS II-BESLUIT)

8.1. **Meervoudige signaleringen**

Zie de algemene procedure onder punt 2.2.

8.2. Signalerings van een voertuig

8.2.1. Controle op meervoudige signaleringen van een voertuig

De verplichte identiteitskenmerken voor de controle op meervoudige signaleringen van een voertuig zijn:

- a) het kenteken, en/of
- b) het voertuigidentificatienummer (VIN).

Beide gegevens kunnen in SIS II worden opgenomen.

Indien bij opneming van een nieuwe signalering blijkt dat hetzelfde VIN en/of kenteken reeds in het SIS voorkomt, wordt aangenomen dat de nieuwe signalering zal leiden tot meervoudige signalering van hetzelfde voertuig. Deze controlemethode is echter uitsluitend effectief wanneer de gebruikte omschrijvingskenmerken identiek zijn. Vergelijking is daarom niet altijd mogelijk.

Het Sirene-bureau moet de aandacht van de gebruikers vestigen op de problemen die zich kunnen voordoen als de vergelijking slechts aan de hand van één van beide gegevens wordt gemaakt, op VIN-tweelingen en op het hergebruik van kentekenplaten. Een positieve respons betekent niet automatisch dat er een treffer is, en een negatieve respons betekent niet dat er voor het voertuig geen signalering is opgenomen.

In punt 2.2.3 worden de technische criteria vermeld aan de hand waarvan kan worden vastgesteld of twee signaleringen op het hetzelfde voertuig betrekking hebben.

Voor de controle op meervoudige en onverenigbare signaleringen van voertuigen hanteren de Sirene-bureaus dezelfde overlegprocedures als voor personen. Zie punt 2.2 voor de algemene procedures.

Het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat houdt een registratie bij van alle verzoeken tot opneming van volgende signaleringen die na overleg op grond van de bovenstaande bepalingen zijn afgewezen, totdat de signalering is verwijderd.

8.2.2. VIN-tweelingen

Met „VIN-tweeling” wordt een in SIS II opgenomen voertuig bedoeld van hetzelfde type en met hetzelfde voertuigidentificatienummer (VIN) als een bepaald oorspronkelijk gebouwd voertuig (een tractor en een motorrijwiel met hetzelfde VIN behoren dus niet tot deze categorie). De volgende specifieke procedure wordt toegepast om te voorkomen dat het oorspronkelijk gebouwde voertuig met hetzelfde VIN herhaaldelijk in beslag wordt genomen.

- a) Wanneer is vastgesteld dat er mogelijk sprake is van VIN-tweelingen, neemt het Sirene-bureau waar nodig de volgende maatregelen:
 - i) het vergewist zich ervan dat de signalering in SIS II geen fouten bevat en dat de informatie betreffende de signalering zo volledig mogelijk is;
 - ii) het gaat na welke omstandigheden tot de signalering in SIS II hebben geleid;
 - iii) het onderzoekt de geschiedenis van beide voertuigen vanaf de productie ervan;
 - iv) het verzoekt om een grondig onderzoek van het in beslag genomen voertuig, met name het VIN, om te verifiëren of het om het oorspronkelijk gebouwde voertuig gaat.

Alle betrokken Sirene-bureaus werken bij deze maatregelen nauw samen.

- b) Wanneer is bevestigd dat er sprake is van een VIN-tweeling, overweegt de signalerende lidstaat of het noodzakelijk is de signalering in SIS II te handhaven. Indien de signalerende lidstaat besluit de signalering in SIS II te handhaven, doet deze lidstaat het volgende:
- i) hij voegt aan de signalering de opmerking betreffende het voertuig „Suspicion of clone” ⁽³⁵⁾ toe;
 - ii) hij verzoekt de eigenaar van het oorspronkelijk gebouwde voertuig om, indien deze daarmee instemt en met inachtneming van de nationale wetgeving, het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat alle relevante informatie te verstrekken die nodig is om de negatieve gevolgen van een onjuiste identificatie te voorkomen.
 - iii) hij stuurt via zijn Sirene-bureau aan alle andere Sirene-bureaus een M-formulier toe met vermelding van alle relevante kenmerken en eigenschappen van het oorspronkelijk gebouwde voertuig waardoor dit kan worden onderscheiden van het voertuig dat in SIS II is opgenomen. In veld 083 van het M-formulier wordt op opvallende wijze de opmerking „ORIGINAL MANUFACTURED VEHICLE” of een tekst van gelijke strekking aangebracht.
- c) Indien bij het raadplegen van SIS II de opmerking betreffende het voertuig „Suspicion of clone” wordt aangetroffen, stelt de gebruiker die de verificatie uitvoert zich in verbinding met het nationale Sirene-bureau en vraagt nadere informatie om vast te stellen of het geverifieerde voertuig het gezochte voertuig is of het oorspronkelijk gebouwde voertuig.
- d) Als bij de verificatie blijkt dat de informatie op het M-formulier niet langer juist is, neemt het Sirene-bureau van de uitvoerende lidstaat contact op met het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat voor informatie over de huidige wettige eigenaar van het voertuig. Het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat stuurt naar aanleiding hiervan een nieuw M-formulier, waarop in veld 083 op opvallende wijze de opmerking „ORIGINAL MANUFACTURED VEHICLE” of een tekst van gelijke strekking is aangebracht.

8.3. Informatie-uitwisseling na een treffer

De Sirene-bureaus kunnen aanvullende informatie verstrekken betreffende signaleringen op grond van artikel 38 van het SIS II-besluit; zij kunnen daarbij namens de rechterlijke autoriteiten handelen wanneer de informatieverstrekking overeenkomstig het nationale recht in het kader van de wederzijdse rechtshulp geschiedt.

Bij een treffer voor een signalering met het oog op inbeslagneming of gebruik als bewijsmiddel van een voertuig, vaartuig, luchtvaartuig, industriële installatie of container op grond van artikel 38 van het SIS II-besluit, zenden de Sirene-bureaus, in antwoord op een verzoek dat is aangegeven in veld 089 van een **G-formulier**, zo snel mogelijk aanvullende informatie door middel van een **P-formulier**.

Aangezien het hier om dringende verzoeken gaat en derhalve niet alle informatie onmiddellijk bijeen kan worden gebracht, is het niet verplicht alle velden van het **P-formulier** in te vullen. Er moet echter worden getracht informatie te verzamelen betreffende de belangrijkste rubrieken: 041, 042, 043, 162, 164, 165, 166, 167 en 169.

Bij een treffer op basis van een identificeerbaar onderdeel van een voorwerp deelt het Sirene-bureau van de uitvoerende lidstaat het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat de omstandigheden van de treffer mee door middel van een **G-formulier**. Daarbij wordt in veld 090 („Additional information”) toegelicht dat niet het volledige voorwerp in beslag is genomen, maar een onderdeel/onderdelen daarvan. Als er meerdere componenten tegelijkertijd worden aangetroffen, die betrekking hebben op één signalering, wordt er slechts één **G-formulier** verzonden. De daaropvolgende treffers worden gemeld aan het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat door middel van een **G-formulier**. De signalering wordt uitsluitend verwijderd als voldaan is aan de voorwaarden van punt 8.4.

8.4. Verwijdering van signaleringen van voorwerpen met het oog op inbeslagneming of gebruik als bewijsmateriaal in een strafprocedure

Een signalering wordt verwijderd wanneer:

- a) het voorwerp in beslag is genomen of een vergelijkbare maatregel is genomen, nadat nadien de nodige aanvullende informatie is uitgewisseld door de Sirene-bureaus of op het voorwerp een andere gerechtelijke of bestuursrechtelijke procedure van toepassing wordt (bv. een gerechtelijke procedure inzake de goede trouw bij een aankoop, inzake betwiste eigendom, of inzake justitiële samenwerking in verband met bewijsmateriaal);

⁽³⁵⁾ „Suspicion of clone” („waarschijnlijk een kloon”) duidt op gevallen waarin bijvoorbeeld de registratiedocumenten van een voertuig zijn gestolen en worden gebruikt voor het registreren van een ander voertuig van hetzelfde merk, hetzelfde model en dezelfde kleur, dat eveneens is gestolen.

- b) de signalering verstrijkt, of
- c) de bevoegde autoriteit van de signalerende lidstaat tot verwijdering beslist.

9. SYSTEMEN VOOR AUTOMATISCHE KENTEKENPLAATHERKENNING (ANPR)

Deze systemen zijn relevant voor signaleringen op grond van artikel 36 of 38 van het SIS II-besluit. Door het wijdverbreide gebruik van ANPR bij de rechtshandhaving is er een zodanige technische capaciteit dat binnen korte tijd een groot aantal treffers voor een voertuig of een kenteken kunnen plaatsvinden.

Sommige ANPR-systemen werken bemand, en er bestaat dus de mogelijkheid dat een voertuig wordt ontdekt en dat de gevraagde maatregel wordt genomen. In dat geval moet de gebruiker van het ANPR-systeem, voor actie wordt ondernomen, nagaan of de treffer die via het ANPR-systeem tot stand komt, betrekking heeft op een signalering op grond van artikel 36 of artikel 38 van het SIS II-besluit.

Veel vaste ANPR-systemen zijn echter niet voortdurend bemand. De apparatuur registreert dus dat een gesignaleerd voertuig voorbijkomt, er vindt een treffer plaats, maar het is mogelijk dat de gevraagde maatregel niet wordt genomen.

Voor signaleringen op grond van zowel artikel 36 als artikel 38 geldt de onderstaande algemene procedure wanneer de gevraagde maatregel niet kan worden genomen.

Voor de eerste treffer wordt een **H-formulier** verzonden. Als meer informatie nodig is over de verplaatsingen van het voertuig, dient het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat bilateraal contact op te nemen met het Sirene-bureau van de uitvoerende lidstaat om de informatiebehoeften te bespreken.

Voor signaleringen op grond van artikel 36 geldt de volgende procedure:

- a) het Sirene-bureau van de lidstaat die een treffer heeft, licht het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat in over de omstandigheden van de treffer met een **G-formulier**, waarop in veld 086 „ANPR” wordt vermeld; Als meer informatie nodig is over de verplaatsingen van het voertuig, neemt het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat contact op met het Sirene-bureau van de uitvoerende lidstaat.
- b) als het Sirene-bureau een treffer heeft voor een signalering met het oog op **gerichte controle**, maar de gevraagde maatregel kon niet worden genomen, licht dit Sirene-bureau het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat in over de omstandigheden van de treffer met een **H-formulier**, waarop in veld 083 „ANPR” wordt vermeld, gevolgd door een tekst van de volgende strekking: *„This hit has been achieved by use of ANPR. Please inform us if your country wishes to be informed of further hits achieved through ANPR for this vehicle or number plate where the requested action could not be undertaken.”*;
- c) de signalerende lidstaat beslist of het doel van de signalering is bereikt, of de signalering al dan niet wordt verwijderd en of bilaterale besprekingen over de informatiebehoeften nodig zijn.

Voor signaleringen op grond van artikel 38 geldt de volgende procedure:

- a) wanneer een treffer tot stand komt en de gevraagde maatregel is genomen, licht het Sirene-bureau van de lidstaat die een treffer heeft, het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat in over de omstandigheden van de treffer met een **G-formulier**;
- b) wanneer een treffer tot stand komt en de gevraagde maatregel niet is genomen, licht het Sirene-bureau van de lidstaat die een treffer heeft, het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat in over de omstandigheden van de treffer met een **H-formulier**, waarop in veld 083 „ANPR” wordt vermeld, gevolgd door een tekst van de volgende strekking: *„This hit has been achieved by use of ANPR. Please inform us if your country wishes to be informed of further hits achieved through ANPR for this vehicle or number plate where the requested action could not be taken.”*;
- c) wanneer het Sirene-bureau van de signalerende lidstaat zo'n **H-formulier** ontvangt, overlegt het met de bevoegde autoriteiten; deze autoriteiten beslissen of het nodig is dat het Sirene-bureau van de uitvoerende lidstaat verdere **H-formulieren** stuurt of bilateraal informatie verstrekt.

10. STATISTIEKEN

Eenmaal per jaar verstrekken de Sirene-bureaus statistische gegevens aan het Europees Agentschap voor het operationeel beheer van grootschalige IT-systemen op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht en aan de Commissie. Deze gegevens worden desgevraagd ook toegezonden aan de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming en de bevoegde nationale autoriteiten voor gegevensbescherming. De statistische gegevens omvatten ook het aantal formulieren van elk type dat aan elk van de lidstaten is toegezonden. Uit de statistieken moet met name het aantal treffers en markeringen blijken. Er wordt onderscheid gemaakt tussen treffers naar aanleiding van signaleringen van een andere lidstaat en treffers naar aanleiding van signaleringen van de lidstaat zelf.

In aanhangsel 5 worden de procedures voor de verstrekking van de hier bedoelde statistische gegevens bepaald, alsmede de vorm waarin dat geschiedt.”

ISSN 1977-0758 (elektronische uitgave)
ISSN 1725-2598 (papieren uitgave)

Bureau voor publicaties van de Europese Unie
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

NL